

MITEN YHDISTÄÄ TYÖ JA PERHE?

CRUX

5

JOULUKUU 2012

Kirkon akateemiset AKI R.Y.

**ROBERT RIMBO PAPISTON PÄIVILLÄ:
JUMALANPALVELUS
EI OLE VIIHDETTÄ**

■ *Tytöt ja pojat ehtoolliselle?*

■ *Något måste man säga*

■ *Papit koolle Helsingissä*

■ *Kuorojen juhlaa Islannissa*

Oikeaan rakennemuutokseen

JUKKA HUTTUNEN

AKIN PUHEENJOHTAJA 21.11. ASTI

jukka.huttunen@evl.fi

Rakennemuutoskeskustelu kirkossa käy kii-vaana. Tahti kiihtyyneen edelleen, kun kirkolliskokous on käsitellyt esityksen rakenneuudistuksen peruslinjoiksi. Keskustelu, erilaiset näkökulmat ja eriyvätkin näkemykset ovat toivottavia. Hyvän keskustelun kautta voi syntyä parhaita mahdollisia ratkaisuja.

Parhaat tulokset edellyttävät kuitenkin päättäjiltä viileää harkintakykyä, kykyä irrottautua yleisistä ajattelu-tavoista, rohkeutta ja oikea-aikaisuutta. Kirkossa tärkeintä on kirkon tehtävän ymmärtäminen ja siitä tehtävät oikeat johtopäätökset muutoksessa. Näinhän on kaikkien yhteisöjen ja yritysten kohdalla. Se, joka unoh-taa yhteisönsä tai yrityksensä tehtävän muutoksia teh-dessään, on jo menettänyt pelin.

Kirkolliskokouksen ratkaisut ja muut rakenne-päätökset saattavat jättää varjoonsa muutoksen, joka tapahtuu seurakunnissa juuri tänään. Suhdanteet pakot-tavat monia seurakuntia ja seurakuntayhtymiä teke-mään ratkaisuja jo nyt. Koska seurakunnat ovat henki-löstövaltaisia, muutokset koskevat hyvin usein henkilös-töä suoraan.

Korviin on kuulunut yhä useampi viesti, että seura-kunnissa säästetään jättämällä täyttämättä aina seuraava virka tai työsuhde, joka syystä tai toisesta tulee vapaaksi. On hyvin ymmärrettävää, että verotulojen laskiessa teh-dään rakenteellisia ratkaisuja. Mutta on kovin vaikea ymmärtää sellaista toimintatapaa, jossa tehtävä ja sen toteuttaminen ei ensisijaisesti määrittele rakennemuu-tosta. Mitään hyvää ei seuraa siitä, että jätetään täyttä-mättä esimerkiksi eläkkeelle lähtevän papin tai kantto-rin virka vain siksi, että virka sattuu vapautumaan.

Mitä nyt tarvitaan? Millaisia ovat ne linjaukset, jotka ovat kestäviä ja kirkon tehtävät huomioon ottavia? On selvää, että mitkään tehtävät eivät voi olla automaatti-

sesti suojattuja tilanteessa, jossa voimavarat olennaisesti kapenevat. Mutta yhtä sel-vää pitäisi olla, että kirkon ja seurakunnan perustehtävän tulee olla perusteiden kär-jessä. Ja siitä tehtävästä on uskallettava tehdä myös käytännöllisiä johtopäätök-siä. Jokaisessa vaikeuksissa olevassa seurakunnassa tulisi olla vähintäänkin kolmen vuoden suunnitelma henkilöstörakenteesta. Vain tällai-sen suunnitelman varassa voidaan arvioida, mistä luovu-taan, jos jostakin virasta on pakko luopua.

Soisin, että kirkon keskushallinnosta ainakin Kirkon työmarkkinalaitos opastaisi ja auttaisi seurakuntia suun-nittelussa. Piispan johtama tuomiokapitulikin lienee kiinnostunut kirkon tehtävän toteuttamisesta ja siihen liittyvistä käytännöllisistä ratkaisuista.

Mutta myös työntekijöillä on oma roolinsa: seuraavalle kaudelle valitut luottamusmiehet joutuvat aktiivisesti toimimaan terveen paikallisen henkilöstörakenteen var-mistamiseksi. Mutta toivon myös, että jokainen liit-tomme jäsen aktiivisesti seuraa ja mahdollisuuksiensa mukaan osallistuu muutokseen.

Muutos on jatkuvaa. Ei riitä, että rakenteita muute-taan ja pitkän aikavälin suunnitelmia tehdään. Tarvitaan jatkuvaa työn tarkastelua, jatkuvaa tehtävän terävöittä-mistä. Vanhoissa raiteissa emme voi enää ajaa. Tarvit-semme syväluotaavaa työskentelyä, siis myös papin ja kanttorin työn uudistamista.

Seuraavan vapautuvan viran kohdalla ei siis tule kysyä ensiksi, kuinka paljon se tuo päivänkohtaista säästöä, vaan sitä, mikä viran merkitys on kirkon tehtävän toteuttamisessa tulevaisuudessakin. ■

CRUX

5 | JOULUKUU 2012

TEEMA

PAPIT KOOLLA HELSINGISSÄ

Kymmenensien Papiston päivien teemana oli jumalanpalvelus ja spirituaaliteetti.

Kooste päiviltä sivuilla..... **14-22**

TYTÖT JA POJAT EHTOOLLISELLE?

Papiston päivillä pohdittiin ehtoolliskasvatusta seitsemänkymmenen papin voimin **24**

NÅGOT MÅSTE MAN SÄGA

Teologiedoktor Patrik Hagman höll den svenskspråkiga kanalen på prästdagar. I kanalen funderade han över predikans och predikantens roll i gudstjänsten **26**

ARTIKKELIT

YHDESSÄ TYÖHÖN -HANKE **28**

KANTTORIEN OPINTOMATKA POHJOISMAISEEN KIRKKOMUSIIKKISYMPOSIUMIIN **34**

KUOROJEN JUHLAA ISLANNISSA **36**

KIRKON OPPILAITOSTYÖNTEKIJÄT MUKANA OPPILAITOSTEN ARJESSA **38**

MITEN YHDISTÄÄ TYÖ JA PERHE? **40**

LASTEN VIRSI ON TARKOITETTU LAULETTAVAKSI..... **42**

TAINA MANNINEN: OSALLISUUDEN ILO **44**

JUMALANPALVELUS KESKIÖSSÄ PAPISTON PÄIVILLÄ

MERJA LAAKSAMO PÄÄTOIMITTAJA

Papiston päivillä Helsinki Congress Paasitornissa oli lokakuun alussa koolla lähes 600 pappia ja teologian opiskelijaa sekä yli 30 näytteilleasettajaa. Osallistujien palaute päivistä oli erittäin positiivista.

Jumalanpalvelus päivien teemana osui papin perustyön ytimeen. Kanavien ansioista aihetta saattoi lähestyä useasta suunnasta: teologisesti, musiikin, rukouslaulun tai tanssin keinoin sekä saarnan, lasten ehtoollisen, lähetystyön tai ilmaisutaidon näkökulmasta. Jokainen seurakuntapappi joutuu pohtimaan jumalanpalveluselämää ja moni kertoi palautteessa saaneensa päiviltä eväitä kotiin vietäväksi ja omassa seurakunnassaan sovellettavaksi. Pääluennoitsijan, piispa Robert Alan Rimbon ajatukset antoivat virikkeitä

laajemmaltikin jumalanpalvelus-pohdintoihin.

Papiston päivillä kollegojen kohtaaminen tuntuu olevan parasta antia. Palautteiden perusteella myös ohjelmaan oltiin kautta linjan suurimmaksi osaksi hyvin tai erittäin tyytyväisiä. Keskeisten asioiden jakaminen ja niiden pohtiminen yhdessä samaa työtä tekevien kanssa antaa näkökulmia ja mahdollisuuden päivittää ajatuksiaan kollegiaalisesti.

Tässä Cruxissa on tuhti paketti papiston päivien sisällöistä myös sinulle, joka et päässyt paikalle. Aineistoa ja kuvia päiviltä löytyy myös kotisivuilta www.pappisliitto.fi.

Kanttori-urkuriilitto järjesti syyskuussa opintomatkan Islantiin Pohjoismaiseen kirkkomusiikkisymposiumiin. Kaksi osallistujaa, Marjukka Andersson ja Hanna Remes, välittävät tämän neljän vuoden välein järjestettävän kirkkomusiikin suurtaapahtuman antia ja tunnelmia Cruxin lukijoille.

Tässä lehdessä on myös asiaa muun muassa maahan muuttajien työllistymisestä kirkon töihin, pohdintaa työn ja perhe-elämän yhdistämisestä sekä artikkeli kirkon oppilaitostyön tuesta opiskelijoiden hyvinvoinnille.

Kiitos kuluneesta vuodesta Cruxin parissa! Voimia ja siunausta joulunajan tehtäviin sekä omaan joulunviettoosi! ■

JULKAISIJA

Kirkon akateemiset AKI r.y.
Rautatieäisenkatu 6, 000520 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 4270 1506
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515, faksi (09) 148 5875
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Olli-Pekka Laakkonen, kanttori
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Milla Mäkitalo, seurakuntapastori
Karoliina Nikula, sairaalapastori
Panu Pihkala, apurahatutkija
Ilkka Raittila, kappalainen
Minna Raassina, kanttori
Jenni Urponen, kanttori

CRUX

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUS JA ULKOASU

MCI Press Oy
Mikonkatu 8 A, 00100 Helsinki

ILMOITUSHINNAT

Koko	380 mm x 255 mm	1 790,- euroa
2/1 s.		
1/1 s.	190 mm x 255 mm	1 020,- euroa
1/2 s.	166 mm x 118 mm 79 mm x 245 mm	560,- euroa
1/4 s.	79 mm x 118 mm	330,- euroa
1/8 s.	79 mm x 55 mm	200,- euroa
takasisu	190 mm x 230 mm	1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPIAIKKA

Scanweb Oy

AJANKOHTAISTA

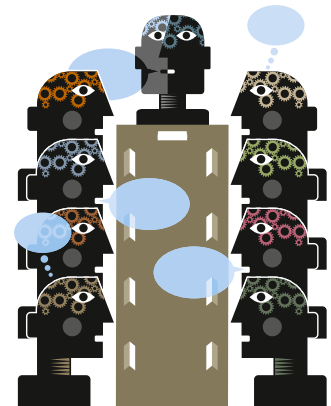
TAINA MANNINEN ON VUODEN PAPPI	7
AKILLE JA KANTTORI-URKURILIITOLLE UUDET PUHEENJOHTAJAT.....	13
RAHAA JAOSSA: KEVÄÄN PAIKALLISNEUVOTTELUT	13
UUSI SUOSITUSSOPIMUS TOIMITUSPALKKIOISTA	LIITE KESKIAUKEAMALLA

KIRJOITUSSARJAT

MESSUSTA ON MONEKSI Dancemessu - förskottia taivaasta	32
---	-----------

VAKIOT

ORDINARIOKOULUTUS	11
AKIPEDIA	11
SATTUMUKSIA	23
OPISKELIJAVINKKELI	31
TYÖNTEKIJÄN NÄKÖKULMASTA	45
TEKSTIN ÄÄRESSÄ	46

13

Rakas jumalanpalvelus?

EIJA NIVALA

PAPPISLIITON PUHEENJOHTAJA

eija.nivala@evl.fi

Lokakuun alussa pidettyjen Papiston päivien keskiössä oli jumalanpalvelus. Tuntui hyvältä, että olimme koolla papin työn kannalta keskeisten ja sisällöllisesti merkittävien aiheiden äärellä. Mikä papin työssä ja kirkossa on keskeistä? Millaiseen palvelukseen meitä halutaan ja mihin me kutsumme? Mistä tämän päivän työn ja kuormien uuvuttamat löytävät levon? Tämän kaiken rakenteellisen murroksen ja mylerryksen keskellä nyt on myös sisältökysymysten aika.

Kallion kirkossa pidettiin messu ja useat kanavat pureutuivat jumalanpalvelukseen ja spiritualiteettiin eri näkökulmista. Papiston päivien pääesiintyjä piispa Robert Alan Rimbo puhui seurakunnasta jumalanpalvelusyhteisönä. ”Yhteinen jumalanpalvelus on päämäärä. Jumalanpalvelus tuo yksilön osaksi yhteisöä. Jumalanpalvelus on tärkeä, koska Jumala on tärkeä.” Hänen viestinsä oli yksinkertainen ja selkeä.

Mieleeni tuli yksi kohti käyvä kysymys muutaman vuoden takaa: ”Miksi te ette hae ihmisiä kirkkoon?” Näin rovastikuntamme namibialainen vieras pastori Paul Muha kysyi täällä vieraillessaan. Hän näki ja koki, että me täällä olemme saaneet hyvän osan. Kalajoen kirkossa hänen unelmansa ja unensakin toteutui, kun hän sai saarnata jumalanpalveluksessa. Hän kuitenkin näki myös sen, että kirkkoon jäi runsaasti tilaa.

Mietin mielessäni kuvaa, jossa kadut ovat täynnä käveleviä ihmisiä. Kaikilla on kädessään Raamattu ja virsikirja, osalla pieni jakkarakin istuinpaikan varmistamiseksi. He ovat menossa kirkkoon – kukin omaansa. Olen nähnyt tuon kuvan. Mietin, mitä tuon kuvan toteutuminen Alavieskan tai minkä tahansa kylän tai kaupungin sunnuntaiaamussa merkitsisi. Miten se vaikuttaisi meihin, viikon töihin ja kiireisiin, jos kokoontuisimme sunnuntaina jumalanpalvelukseen? Olisiko se mahdollista – ja miten?

Jumalanpalveluksesta on tullut oman kirkkomme kipupiste. Osallistumistilastojen laskevat käyrät puhuvat

omaa lahjomatonta kieltään. Tästä kivusta on puhuttu jo ennen jumalanpalvelusuudistusta ja ehkä vielä enemmän sen jälkeen. Yhteisöllisyys – sen puute ja kaipuu – on toistuvasti esillä ja usein se liitetään nimenomaan jumalanpalvelukseen. Yhteyden kokemiseksi, tämän paljon kaivatun yhteisöllisyyden vahvistamiseksi, on tarjottu muun muassa ovilla tervehtimistä, kirkkokahveja, yhdessä suunnittelua ja toteutusta. Melko helposti toteutettavia ideoita kaikki, mutta mielestäni jotain vieläkin olennaisempaa jää usein sanomatta. Ollakseen kaiken ydin seurakunnassa messua on rakastettava niin, ettei siitä haluta jäädä pois.

Oma näkökulmani on Angolan vuosien avaama. Shangalalan seurakuntalaiset rakastavat jumalanpalvelustaan. Sunnuntai sunnuntain perään ihmiset tulevat kirkkoon. Jumalanpalvelukseen valmistaudutaan. Peseydytään ja naiset laittavat hiuksensa pyhäkuntoon. On selvää, että kirkkoon tullaan eri vaatteissa kuin arjen töihin. Pyhän kunnioitusta se on. Jumalanpalvelus kokoaa kaiken ikäiset seurakuntalaiset ja on näin todellisesti seurakuntaelämän keskus.

Jos koetan vastata edes jotain esittämiini kysymyksiin, tahdon etsiä vastausta jumalanpalvelukseen sitoutumisesta. Samalla löydän lisää kysymyksiä. Miten messu olisi minulle rakas, niin kuin se on rakas monissa etelän kirkkoissa? Voisinko ajatella, että jumalanpalvelus ja siihen valmistautuminen on viikon tärkein tehtäväni? Rakkaus ja sitoutuminen ei synny käskemällä, vaan on mielestäni pitkälti tahdon asia – arvo- ja toimintatapavalinta.

Keskeinen kysymys on, mitä varten kirkko on. Olivatpa rakenteet mitä tahansa, kirkolla on perustehtävä: sana Jumalan armosta. Tämän on oltava kaiken keskiössä. Kirkon on rohkeasti ja myönteisesti tuettava hengellistä elämää. Siihen tarvitaan jumalanpalvelusta. ■

TAINA MANNINEN ON VUODEN PAPPI

Pappisliitto valitsi Vuoden papiksi 2012 Kajaanin seurakunnan kappalaisen **Taina Mannisen**. Valinta julistettiin Papiston päivien iltajuhlassa Helsingissä 2.10.

Valinnan perusteluissa todetaan, että tänä vuonna haluttiin nostaa esiin peruseurakuntatyötä tekevä pappi. Taina Manninen on työskennellyt seurakuntapappina aina pappisvihkimyksestään, vuodesta 1988 lähtien muuttaman vuoden poikkeusta lukuun ottamatta. Hänen innostuksensa jumalanpalveluselämän kehittämiseen on näkynyt ja näkyy vahvasti Kajaanin seurakunnan rikkaana jumalanpalveluselämänä.

– Kaiken seurakunnissa tehtävän työn täytyy alkaa yhteisestä jumalanpalveluksesta. Silloin se on kiinni ytimessä, Jumalassa. Oman seurakuntatyöni näky lähtee kirkon perustehtävästä. Kirkon tehtävä on julistaa armoa kovan maailman keskellä elävälle ihmiselle, sanoo Taina Manninen.

– Ei vain puhetta Jumalasta, vaan elämää Jumalassa ja hänen läheisyydessään. Jumalanpalvelus on rukousta, kiitosta ja ylistystä, jonka syleilyssä pyhä Jumala ja ihminen kohtaavat.

Palvelutoiminnasta vastaavana pappina Taina Manninen on kohdannut työvereidensa kanssa muun muassa sairauden, työttömyyden ja syrjäytymisen ongelmia. Näissä kysymyksissä hän on toiminut moniammatillisissa työryhmissä. Hän on rohkeasti tarttu-

nut vaikeisiin työtehtäviin ja osallistunut kriisityöhön. Kun Kajaanista lakkautettiin UPM:n paperitehdas ja Yliopistokeskus, Taina Manninen oli yksi papeista, jotka osallistuivat jälkihoitoon uusissa ja vaikeissa tilanteissa.

Vuoden pappi on toiminut ja toimii useissa, erityisesti jumalanpalveluselämään liittyvissä toimikunnissa ja työryhmissä myös kokonaiskirkon tasolla. Hän on kirkolliskokouksen aloitteesta syntyneen jumalanpalveluselämän kehittämishankkeen 2010–

2013 ohjaustyöryhmän puheenjohtaja. Hankkeen 41 seurakuntaa on sitoutunut omista tarpeista käsin kehittämään oman seurakuntansa jumalanpalveluselämää. Hän on ollut toteuttamassa uutta jumalanpalvelusopasta ja on ollut kirkon jumalanpalvelus- ja musiikkitoimikunnan jäsen vuodesta 2005.

Taina Manninen on kantanut huolta myös tulevasta pappisukupolvesta, kun hän on ohjannut teologi-harjoittelijoita Kajaanin seurakunnassa.

Manninen on toiminut Pappisliiton alaostaston Kainuun teologiipiirin hallituksen jäsenenä vuosina 1999–2010, josta ajasta hän oli puheenjohtajana 2007–10.

Vuoden pappi on syntynyt Kuusamossa 1962. Hän on valmistunut teologian maisteriksi Helsingin yliopistosta 1987. Papiksi hänet vihittiin vuonna 1988 Kuopiossa.

Hän on työskennellyt pappina Kajaanissa vuodesta 1995 alkaen, ensin vs. kappalaisena, sairaalapastorina sekä seurakuntapastorina ja sittemmin kappalaisena vuodesta 2003 alkaen. Tätä ennen hän toimi Joensuussa Pielisensuun virallisena apulaisena 1988–89, Kuusamossa luokanopettajana 1990–92 ja Kuusamossa virallisena apulaisena 1994–95.

Vuoden papin harrastuksia ovat laulu, hiihto ja kuntoilu. Hän on naimisissa ja hänellä on neljä aikuista lasta. ■

Kuva: Pekka Hovi

Työ kanttorinviran ja kirkkomusiikin hyväksi jatkuu

MIKAEL HELENELUND

SKUL:N PUHEENJOHTAJA 21.11. ASTI

mikael.helenelund@evl.fi

Kirjoitan viimeistä kirjoitustani Cruxiin Suomen Kanttori-urkuriliiton puheenjohtajana. Seitsemän vuoden puheenjohtajakauteni on mahtunut sekä juhlaa että arkista ahertamista. Heti alkuun osuivat liiton 100-vuotisjuhlat ja liiton juhlakirjan julkaiseminen. Suurimpina ilonaiheinani on silti ollut kitkaton yhteistyö Pappisliiton kanssa ja yhteisen AKImme kehittyminen arvostetuksi ja tehokkaaksi edunvalvontajärjestöksi. Olen iloinnut AKIn valtuuston ja hallituksen hyvästä yhteishengestä ja AKIn toimiston erinomaisista palveluista.

Puheenjohtajakauteni suurimpana pettymyksenä koen sen, ettei AKIsta tullutkaan Akavan kaikki kirkolliset ammattiliitot kokoava järjestö. Kun Kirkon nuorisotyöntekijät vielä liittyivät Akavaan itsenäisenä liittona, AKIn nimenmuutos oli välttämätön. Nykytilanteessa uusi nimi Kirkon akateemiset – Kyrkans akademiker AKI r.y. on osuva ja ytimekäs.

Kauteni tärkeimpänä edunvalvontakysymyksenä on ollut kirkon uuden palkkausjärjestelmän käyttöönotto ja kehittäminen. Järjestelmään siirryttäessä vuonna 2007 oli tiedossa, että paikallinen toteutus ja sisäänajo tulevat viemään aikaa. Mutta en osannut kuvitella, että viimeistä, harkinnanvaraista palkanosaa ei vielä viidenkään vuoden jälkeen olisi otettu seurakunnissa laajemmin käyttöön.

Kokonaisuutena kanttorien palkat ovat kehittyneet uudessa järjestelmässä kohtalaisen hyvin. Suurimpana ongelmana on edelleen Helsingin laajaa yliopistotutkintoa edellyttävien virkojen yleinen sijoittelu vaativuusryhmään 601. On väärin, että työnantaja käyttää paikkakunnan vetovoimaisuutta hyväksi – tietäen, että virkoihin saadaan hakijoita, vaikkei palkka vastaa tehtävän vaatavuutta.

Palkkauksen paikallinen määräytyminen on lisännyt luottamusmiesten tehtäviä ja vastuuta. Syksyn luottamusmiesvaaleissa saadaan toivottavasti lisää kanttoreita ja pappeja tähän tärkeään tehtävään. Luottamusmiehet ovat luovuttamaton resurssi sekä liitolle

että jäsenille ja heitä on kaikin tavoin tuettava. Omaa luopumisen tuskaani lieventää se, että saan jatkaa Porvoon seurakuntayhtymän pääluottamusmiehenä.

Kaudellani pitkään esillä ollut toinen kysymys on virkasuhdelainsäädännön uudistus. Kun uusi laki pian astuu voimaan, kanttorinviran hallinto siirtyy kokonaan seurakuntiin. Liitolle tämä merkitsee uusia haasteita, sillä seurakunnat tarvitsevat jatkossa runsaasti ohjausta kanttorien rekrytointien ja virantäyttäjien sekä muiden henkilöstöratkaisujen toteuttamisessa.

Sen sijaan virkarakenneuudistus polkee edelleen paikallaan. Diakonaattia kauan kaivanneille ammattiryhmille tilanne on turhauttava. Kanttorit pärjäävät uudistusta ilmankin, mutta jos diakonaattiin lopulta päädytään, viran tulee olla sellainen, että siihen voidaan liittää kanttoritkin. Näin olemme AKI:ssa kantamme linjanneet.

Kauteni keskeisimpiä kysymyksiä ovat myös olleet seurakuntien rakennemuutokset. Toistaiseksi toteutuneet liitokset eivät ole vaikuttaneet sanottavasti kanttorinvirkojen määrään. Työn määrään ja sisältöön vaikutukset näyttävät olevan suurempia. Seurakuntarakenteessa on pian tehtävä kauaskantoisia ratkaisuja. Kirkkohallituksen tuore linjaus on kannatettava, sen mukaan toimintayksiköt eli seurakunnat tulisi säilyttää kohtuullisen kokoisina, vaikka virat hallinnoitaisiin jopa nykyisten rovastikuntien kokoisissa yhtymissä.

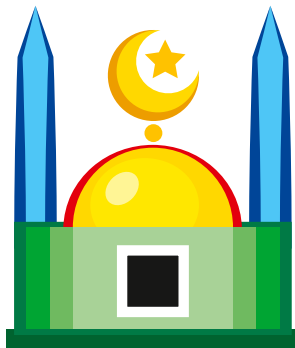
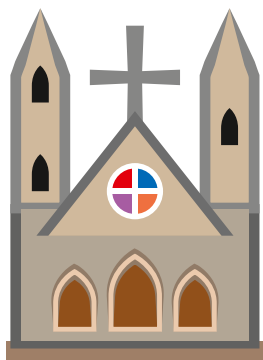
Kestoaiheena on kaudellani niin ikään ollut kanttorikoulutus ja sen sisältö. On luotu uusi musiikkikasvatuspainotteinen kanttoritutkinto, josta toivottavasti on apua kasvavaan rekrytointiongelmaan. Kanttorikoulutuksen säilyminen korkeatasoisena ja vetovoimaisena on tärkeää, ei vain kanttoreille ja kirkkomusiikille, vaan koko kirkolle.

Olen kiitollinen kaikesta vuosien varrella saamastani palautteesta ja tuesta. Työ kanttorinviran ja kirkkomusiikin hyväksi jatkuu uusin voimin. ■

USKONTOJEN EUROOPPA

teologia.fi -palvelussa

”Euroopan uskonnollinen pluralismi kasvaa koko ajan. Se asettaa entistä suurempia vaatimuksia eurooppalaisille päättäjille ja eurooppalaisten yhteiskuntien kehittäjille”, toteaa gnostilaisuuden tutkimuksen professori **Antti Marjanen** uusimman teologia.fi -teemanumeron pääkirjoituksessa.

Teemanumerossa tarkastellaan, kuinka eri eurooppalaisten uskonnollisten ryhmittymien yhdessäolo on sujunut vuosisatojen aikana nykypäiviin saakka.

Kirjoittajina ovat muun muassa uskontotieteen professori **Tuula Sakaranaho** aiheenaan islam Suomessa sekä tohtorikoulutettava **Johanna Konttori** teemanään Ranskassa käyty keskustelu muslimityttöjen oikeudesta pitää päähuiivia tai kasvot kokonaan peittävää vaatetusta.

Vieraan uskonnon näkeminen uhkana on keskeinen aihe uskontotieteen ja kirkkohistorian yliopistonlehtori **Teuvo Laitilan** artikkelissa, jossa hän ruotii ortodoksien ja muslimien suhteita Serbiassa ja Kosovossa Jugoslavian hajoamissotien jälkeen.

Judaistiikan dosentti **Svante Lundgren** tarkastelee, millä tavoin kahden eurooppalaisen vähemmistöuskonnon, juutalaisuuden ja islamin, edustajat ovat suhtautuneet ja suhtautuvat toisiinsa.

Pahimmillaan uskontojen välisiä suhteita hallitsevat jännitteet, vainot ja väkivaltaisuuudet, parhaimmillaan keskinäinen hyväksyntä, yhteistyöhön tähtäävä vuoropuhelu sekä suvaitsevaisuus, tiivistää systemaattisen teologian professori **Virpi Mäkinen** kirjoituksessaan.

Uskontojen välistä keskinäistä ymmärrystä ja suvaitsevaisuutta voi-

daan lisätä avoimin mielin suoritettuna opiskelun ja tutkimuksen avulla. Tästä hyvän esimerkin tarjoaa tohtorikoulutettava **Anna-Liisa Tolonen**, joka tiivistää artikkelissaan oppimisprosessinsa seuraavasti: ”Kyky asettua rinnakkain mahdollistaa myös asioiden ja ilmiöiden rinnakkain asettamisen tavalla, joka kestää kriittistä tarkastelua.”

Teologia.fi-palvelua ylläpitävät Helsingin yliopiston teologinen tiedekunta, Teologiska fakulteten vid Åbo Akademi sekä Itä-Suomen yliopiston filosofisen tiedekunnan teologian osasto. Vuosittain sivustolla julkaistaan suomalaista teologista tutkimusta ja teologisia puheenaiheita esittelevää materiaalia kolmen eri teeman kautta.

Uskontojen Eurooppaa käsittelevä teemanumero on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteessa: www.teologia.fi. ■

Apurahat Tiina Reinikaiselle ja Mia Bäckille

Pappisliiton opinto- ja avustusrahaston tieteellisen apurahan (6 000 €) sai Pielisensuun kappalainen **Tiina Reinikainen** tutkielmaansa kirkon jumalanpalveluselämästä otsikolla ”Muuttaako kieli sisältää?” Tutkielmassa tarkastellaan liturgisen kielen mahdollisuuksia ja rajoja koskien ensisijaisesti erilaisia jumalanpalveluksia.

Käytännöllisen apurahan (6 000 €) sai Turun ruotsinkielisen seurakunnan seurakuntapastori **Mia Bäck**. Hän kehittää rippikoulumateriaalia ja rippikoulun työskentelymenetelmiä, jotka lähtevät rippikoululaisen tilanteesta ja pitävät keskuksenaan jumalanpalvelusta.

Joka toinen vuosi jaettavia apurahoja haki reilut 40 henkilöä. ■

Alumniyhdistys teologeille

Jumaluusoppineiden alumniyhdistys on perustettu viime kesäkuussa.

Yhdistyksen tarkoituksena on koota yhteen Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita henkilöitä eli alumneja. Yhdistys ylläpitää yhteyksiä alumnienvälillä sekä alumni- ja opiskelijoiden kesken.

Yhdistyksen perustajat toteavat: ”Alumnus yhdistää, sillä ylitse kaikkien rajojen ilosanoma ja jaettu kokemus teologian opiskelusta on yhteinen.”

Yhdistys tarjoaa jäsenilleen mahdollisuuksia tavata kollegoja, koota vanhoja vuosikursseja yhteen, järjestää alaan liittyviä keskustelutilaisuuksia, kehittää jäsentensä ammatti-identiteettiä sekä järjestää mukavia tapahtumia ympäri Suomen.

Uuden yhdistyksen puheenjohtajana toimii **Laura Leipakka**. Jäsenmaksu on 15 euroa vuodessa. Yhdistyksellä on Facebook-ryhmä Jumaluusoppineiden alumniyhdistys, jonka kautta yhdistykseen voi liittyä. ■

Ilmoita sähköpostiosoitteesi liittoon

Etkö ole saanut liiton uutiskirjettä? Syy voi olla, että sähköpostiosoitteesi on väärin jäsenrekisterissämme. Voit päivittää sähköpostiosoitteesi ja muutkin jäsentietosi liiton kotisivuilla osoitteessa www.akiliitot.fi kohdasta Jäsentietojen muutos ja ilmoittautuminen tilaisuuksiin. Työnantajan muutos täytyy aina itse ilmoittaa liittoon! ■

Olethan muistanut maksaa liiton jäsenmaksun

Maksamalla jäsenmaksun varmistat jäsenyytesi liitossa ja Erityiskoulutettujen työttömyyskassassa. Lisäksi olet oikeutettu käyttämään liittojen tarjoamia jäsenetuja.

Kun vaihdat työpaikkaa, uusi työnantaja tarvitsee sinulta valtakirjan voidakseen periä jäsenmaksun palkastasi. Saat valtakirjalomakkeen soittamalla liiton toimistoon puh. 09 4270 1503 tai 09 4270 1515 tai tulostamalla sen liiton kotisivuilta www.akiliitot.fi -> lomakkeet.

Kun olet poissa töistä esimerkiksi hoito-, virka- tai vuorotteluvapaan, työttömyyden, jatko-opintojen tai ulkomailla työskentelyn vuoksi, pyydä liitostasi pankkisiirtolomake jäsenmaksun maksamista varten. ■

Voinko käyttää työnantajan sähköpostiosoitetta virkavapauden aikana?

Voidaanko minut velvoittaa seuraamaan työsähköpostiin tulleita viestejä virkavapauden aikana?

Sähköpostin evl.fi -osoite on työnantajan väline, joka on tarkoitettu työtehtävien hoitoon. Sähköpostiosoitte viestittää, että sähköpostia lähetetään työroolissa seurakunnan edustajana. Jos henkilö on virkavapaalla eli vapautettu työvelvoitteista, työnantaja voi evätä sähköpostin käytön virka- tai työvapaan aikana, etenkin, jos on kyse pitkästä poissaolosta. Mikään ei kuitenkaan velvoita työnantajaa niin tekemään.

Asian kääntöpuoli on se, että työnantaja ei myöskään voi velvoittaa seuraamaan työsähköpostia virkavapauden aikana.

Samat periaatteet pätevät myös työpuhelimien käyttöön.

Kysyvä ei tieltä eksy -palstan nimi on muuttunut. Uusi nimi on Akipedia. Voit edelleen lähettää oman kysymyksesi os. edunvalvonta@akiliitot.fi.

KENESTÄ VUODEN KANTTORI 2013?

Suomen Kanttori-urkuriliiton hallitus valitsee Vuoden kanttori -palkinnon saajan. Alaosastot voivat lähettää perustellut ehdotuksensa Vuoden kanttoriksi liiton hallitukselle osoitettuna 11.3. mennessä liiton toimistoon.

Aikaisemmat vuoden kanttorit ovat Pekka Laakkonen, Martti Kilpeläinen, Kaj-Gustav Sandholm, Tiina Korhonen, Marjatta Hannula, Erkki Rajamäki, Osmo Jämsä, Leila Savolainen, Jari Piikki, Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen, Heikki Ali-Löyty, Matti Oikarinen, Seppo Kirkinen ja Marjaana Turunen (kuvassa). ■

AKIn opintomatka Pyhiinvaellukseksi **JATKUKOON!**

Tai käynnistyköön! Ehkä pitää hankkia uudet vahvat lenkkarit tai matalavartiset vaelluskengät, ne kaksi numeroa ”isot”, sauvatkin. Varata viikosta muutama kerta aikaa itselle, suunnata levollisesti tielle tai poluille, ottaa evääksi virren säe tai Raamatun jae...

Kaipaatko pidemmällekin matkalle? **Lähde kanssamme vaeltamaan Espanjan keväässä 22.4. - 3.5.2013 Ponferradasta Santiago de Compostelaan!**

Matkaa on noin 200 kilometriä, parikymmentä päivää kohden. Vaellusta maantien varsilta huikeisiin vuorimaisemiin, lehmälaitumilta pikku kaupunkiin ja eukalyptusmetsien poluille. Aamurukousten anti eväänä, Anna-Maija Raittilaa ja pyhää Fransiskusta; keskustelut, oma hiljaisuus, yhteiset ilta-ateriat, poikkeamiset kirkoissa, vaatimattomat majapaikat, lauluhetket...

Perillä kokonainen juhla- ja lepopäivä ennen paluuta! Ehdit hyvin säästää matkarahat noin 1000 euroa, kokoilla reppuun niukat matkatavarasi, totuttaa olkapääsi sen painoon, vaihtaa ajatuksia matkatovereittesi kanssa, elää tulevan odotuksessa...

Oppainasi ja kassavaeltajinasi yliopistopappi, retiriitinohjaaja **Sakari Kiiskinen** sekä apulaistoiminnanjohtaja **Merja Laaksamo**.

Matkalle voivat osallistua Pappisliiton ja Kanttori-urkuriliiton jäsenet puolisoineen. **Ilmoittautumiset 31.1. mennessä** <http://www.akiliitot.fi/326-ilmoittautuminen> tai heli.meinola@akiliitot.fi, puh. 09 4270 1515. Lisätietoja merja.laaksamo@akiliitot.fi tai puh. 09 4270 1506. ■

RAHAA JAOSSA

Kevään 2013 paikallisneuvottelut

ESKO JOSSAS
AKIN TOIMINNANJOHTAJA

Uudet tai uudelleen valitut luottamusmiehet pääsevät tuoreeltaan tositoimiin, paikallisiin palkkaneuvotteluihin.

Voimassa olevan sopimuksen mukaan 31.3.2013 mennessä on ratkaistava, miten paikallinen erä (0,5 % maaliskuun palkkasummasta) seurakunnissa jaetaan. Vaihtoehtoja on kaksi:

Erä voidaan käyttää havan käynnistämiseen siellä, missä se vielä ei ole käytössä tai jo käytössä olevaan havaan. Käytännössä näin menettelevät seurakunnat ovat jo pitkään tehneet valmisteluja ja tulevan kevään neuvottelut määräytyvät tämän mukaan.

Toinen mahdollisuus on käyttää erä tehtäväkohtaisten palkkojen tarkistuksiin. Tästä on annettu ohjeet Kirkon työmarkkinalaitoksen yleiskirjeessä A4/2012. Pääsopijaosapuolet ovat yhdessä neuvotteleet ohjeet.

Paikallisen erän kohdentamisessa tulee ottaa huomioon vaativuuteen perustuvien palkkojen porrastus (voi edellyttää tehtävänkuvien päivittämistä), sukupuolten palkkatasa-arvon edistäminen tai työvoiman rekrytointiin liittyvät näkökohdat. Tarkoitus on myös, että korotuksissa noudatetaan seurakunnan omaksumaa palkkapolitiittista linjaa.

Käytännössä korotukset voidaan suunnata yksittäisiin tehtäviin tai tehtäväalueisiin tai sitten lähtökohtaisesti kaikkiin tehtäviin.

Neuvotteluosapuolet ovat samat kuin paikallisneuvotteluissa yleensä. Työnantajaa edustavat kirkkoherra ja talouspäällikkö, työntekijöitä taas pääsopijajärjestöjen (JUKO, Kirkon alat, Kirkon alan unioni) asettamat luottamusmiehet.

Neuvottelussa pyritään yksimielisyyteen. Kirkkoneuvosto hyväksyy yksimielisen tuloksen ja panee sen täytäntöön.

Jos yksimielisyyttä ei saavuteta tai kirkkoneuvosto ei tulosta hyväksy, paikalliserä maksetaan prosentuaalisena yleiskorotuksena kaikille. ■

AKI:lle ja Kanttori-urkuriliitolle uudet puheenjohtajat

AKIn valtuusto valitsi uudeksi puheenjohtajaksi kaudelle 2013–2014 Pappisliiton puheenjohtaja **Eija Nivalan**. Kanttori-urkuriliiton uudeksi puheenjohtajaksi valittiin kaudelle 2013–2014 Keravan kanttori **Eero Annala**. Puheenjohtajakaudet alkavat välittömästi. ■

AKI = Kirkon akateemiset r.y.

AKIn nimi on muuttunut. Lyhenne AKI säilyy ennallaan, mutta virallisesti olemme nyt lyhyesti ja ytimekkäästi: Kirkon akateemiset - Kyrkans akademiker AKI r.y.

Nimenmuutoksesta johtuen perustimme AKI:lle myös uuden Facebook-sivun. Sivun löytyy nimellä Kirkon akateemiset. Käy tykkäämässä! ■

Vankilapappien alaosasto perustettiin

Pappisliitto sai uuden valtakunnallisen alaosaston marraskuussa, kun Vankilapapit -alaosasto perustettiin. Puheenjohtajaksi valittiin **Juha Haapaniemi**, sihteeriksi **Timo Simppula** ja hallituksen jäseneksi **Vesa Mäkelä**. Alaosasto ottaa ensi töikseen kantaa Rikosseuraamuslaitoksen esitykseen, jossa ehdotetaan vankilasielunhoidon siirtoa seurakuntien vastuulle. Vankilapapit ovat perinteisesti olleet valtion palkkalistoilla. ■

A woman with short dark hair and glasses, wearing a black clerical jacket over a white collar, stands behind a wooden podium. She is speaking into a microphone. A purple cross pin is visible on her jacket. The background is a purple curtain. To the left of the podium, there is a floral arrangement with yellow and orange flowers.

Papit koolla Helsingissä

JUHANA UNKURI

TM, VAPAA TOIMITTAJA, HELSINKI. KUVAT PEKKA HOVI

Kymmenennet Papiston päivät järjestettiin 2.-3. lokakuuta Helsinki Congress Paasitornissa. Tiistaina ja keskiviikkona pidetyn tapahtuman otsikkona oli Yours Truly - pappi palveluksessa ja teemana jumalanpalvelus ja spiritualiteetti. Aiheeseen paneuduttiin luentojen, keskustelun, musiikin, taiteen ja hiljentymisen keinoin. Osanottajia päivillä oli lähes kuusisataa.

Työntekijän tulee nähdä ja kuulla

Pappisliiton puheenjohtaja **Eija Nivala** totesi tiistaina Paasitornin juhlasalissa Papiston päivien avajaisten tervetulo puheessaan, että tulevaisuuden suhteen on monia epävarmuutta lisääviä tekijöitä. Talousongelmien lisäksi seurakuntien rajat ja rakenteet ovat muutoksessa niin kuntaliitosten seurauksena kuin seurakuntien omasta aloitteesta. Rakennemuutosta pohditaan ja valmistellaan kaikilla kirkon hallinnon tasoilla.

Osallistumista ja kirkon tavoittavuutta kuvaavat käyrät laskevat jyrkästi. Yhä useampi suomalainen kokee kirkon opin ja elämän itselleen vieraaksi. Moni pitää ainakin mahdollisena kirkosta eroamistaan.

Nivala muistutti, että työyhteisön ilmapiirillä on iso merkitys papin motivaatioon ja työssä jaksamiseen.

– Esimies kantaa aina alaistaan suurempaa vastuuta. Jokaisen työntekijän oikeus on saada tuntee, että juuri hänen tekemästään työstä ollaan kiinnostuneita ja se koetaan merkittäväksi. Säännöllisetkään esimies-alaiskeskustelut tuskin yksin riittävät palautteeksi, tueksi ja motivoinniksi. Mutta pienet oikeaan aikaan lausutut sanat voivat paikata monta pettymystä.

– Kun tulevaisuus on epävarma ja spekuloidaan erilaisten muutosten mahdollisuudella, työntekijän peruskysymys on: ”Miten minulle tässä käy?” Tuolle kysymykselle on oltava tilaa, se on kuultava ja otettava tódesta. Muutosjohtaminen on rakennemallien ja strategioiden valmistelun

rinnalla mitä suurimmassa määrin järjestyksestä, jatkuvuudesta ja ilma- piiristä huolehtimista. Vain motivoitunut, nähdyksi ja kuulluksi tullut joukko pystyy parhaaseensa.

Jumalanpalvelus ei ole viihdettä

Yours truly -otsikon alla pohdittiin tiistaina seurakuntaa jumalanpalvelusyhteisönä. Juhlasalissa kuultiin piispa **Robert Alan Rimbon** puheenvuoro. Rimbo toimii Evangelical Lutheran Church in America Metropolitan New York Synodin piispana. Rimbo on koonnut Why Worship Matters -kirjaansa kokemuksia yhdysvaltalaisista evankelisluterilaisista seurakunnista, joissa kävijämäärät ovat kasvaneet. Hänen ajatuksiaan on hyödynnetty Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jumalanpalveluselämän kehittämishankkeessa, joka on käynnissä 2010–2013.

USA:ssa evankelisluterilaisia jumalanpalveluksia alettiin uudistaa 1960-luvulla sanankuulijoiden määrän vähetessä. Rimbon mukaan uudistusvaatimukset ovat olleet joskus huonosti harkittuja, pinnallisia, markkinahenkisiä ja ovat hämärtäneet kirkon identiteettiä Jumalan kansana.

– Vanhasta on luovuttu turhan hätäisesti uudistusvaatimusten puristuksessa. Nytemmin on havaittu, että vanha ja uusi täydentävät toisiaan ja on syytä luopua niiden jyrkästä vastakkainasettelusta.

Rimbo korosti, että jumalanpalvelus on rituaali, ei viihdettä.

– Jumalanpalveluksen ei tarvitse joka kerta yllättää. Se tuo meidät uskon

ikiäikaisten sanojen ja merkkien ääreen, jotta oppisimme ne sydämissämme.

Rimbon mukaan on hyvä, jos jumalanpalvelus on hyvin valmisteltu ja sinne on helppo tulla.

– On kuitenkin väärin ajatella, että jumalanpalveluksen pitäisi olla mahdollisimman käyttäjäystävällinen. Jumalan kohtaaminen ei aina ole, eikä sen pidäkään olla helppoa ja mukavaa. Jeesus vertasi itseään kompastuskiveen.

Rimbon mukaan jumalanpalveluksen ensisijainen tehtävä ei ole houkuttella uusia ihmisiä kirkkoon, vaikka evankeliointi onkin tärkeää.

– Ajatus etsijöille suunnatuista matkan kynnyksen jumalanpalveluksista on väärä. Tutkimusten mukaan kahta erilaista jumalanpalvelusta ”perinteistä” ja ”nykyaikaista” viettävät seurakunnat eivät merkittävästi kasva.

– Jumalanpalvelusta vietetään siksi, että Jumala on kiitoksemme ja ylityksemme arvoinen. Varsinainen evankeliointi tapahtuu arjessa ja erillisissä evankelointitapahtumissa, joiden kautta ehkä saadaan uusia ihmisiä jumalanpalvelukseen. Evankeliointi on keino, yhteinen jumalanpalvelus päämäärä.

Piispa totesi, että niin sanalliseen kuin visuaaliseen kieleen on kiinnitettävä huomiota; siihen miten Jumalasta puhutaan. Kaikkien jumalanpalvelusten elementtien kuuluu toimia Jumalan totuuden välikappaleena. Pinnalliset ja vain itseensä viittaavat elementit riistävät seurakunnalta Jumalan kokemisen.

– Nykyajan visuaalisuutta olisi osattava hyödyntää tavalla, joka ei olisi pinnallinen vaan osaisi yhdistää tradition nykypäivään. Myös elekieli on huomioitava. Liturgiassa toimivien olisi opittava näyttelijöiltä ja tanssijoilta.

– Meidän vastuullamme on valita uudesta ja vanhasta niin, että Jumala pysyy palveluksemme keskipisteenä ja niin, että me yhteisönä ja yksilöinä rakennumme ja vahvistumme tarjoamaan maailmalle totuuden. Jumalanpalvelus on tärkeä, koska Jumala on tärkeä.

Rimbo muistutti, että jumalanpalvelus suuntautuu aina Jumalaa kohti. Hyvä jumalanpalvelus hoitaa ja ruokkii uskonyhteisöä ja samalla vahvistaa sitä todistamiseen ja rakkauden tekoihin.

– Jumalanpalvelus on rukousta, yhteistä rukousta, Sanan kuulemista rukouksien, maailman puolesta rukoilemista, kiitosrukousta Jumalan lahjoista ja rukousta jokapäiväisen palvelutehtävämme puolesta.

Papit halusivat kulkea hädänalaisten rinnalla

Papiston päivien yhteydessä järjestettiin tiistai-iltapäivänä pappien mielenilmaus kolmen nälkälakossa olleen afgaanimiehen puolesta. Eduskuntatalon portaille kokoontui yli 70 pappia. Mielenilmauksella vastustettiin turvapaikanhakijoiden käännättämistä kriisimaihin. Papiston päivillä kerättiin nimiä kannanottoon, johon tuli lopulta 385 allekirjoitusta. Kannanotto luovutettiin myöhemmin sisäministeri **Päivi Räsäselle**.

Papiston kannanotossa todettiin, että: ”Edellytämme omilta viranomaisilta sekä poliittisilta päättäjiltä vahvempaa moraalista selkärankaa. Meidän on kannettava yhteistä vastuuta rohkeammin, nähtävä jokaisen ihmisen kiistaton arvo kirkkaammin ja lo-

Piispa Rimbon mukaan jumalanpalvelus on tärkeä, koska Jumala on tärkeä.

petettava vastuun vältteleminen.” Kannanoton lopussa todettiin, että allekirjoittaneet halusivat liittyä kirkon pitkään perinteeseen kulkea hädänalaisten ihmisten rinnalla.

Mielenilmaus ei ollut osa Papiston päivien virallista ohjelmaa, mutta mielenilmausta organisoineella pastori **Antti Siukosella** oli mahdollisuus käyttää päivillä aiheesta ennakkoon puheenvuoro. Myös Helsingin piispa **Irja Askola** toi afgaanimpien tilanteen päivillä esiin ja allekirjoitti itsekin kannanoton.

Papin virka saa merkityksensä Kristuksessa

Keskiviikon aamuhartauden juhlassa piti Espoon piispa **Tapio Luoma**. Piispa näki pappisuuden erityislaatuisena tehtävänä.

– En tiedä, onko mitään muuta ammattikuntaa, joka niin erityisestä näkökulmasta saa olla ihmisten rinnalla. Kulkea heidän kanssaan, jakaa ihmisten elämäntuntoja, iloja ja rie-

muja, suruja ja murheita ja näin kulkea heidän rinnallaan elämän matkalla. Pappi pääsee näkemään ja kokemaan paljon sellaista, mitä kukaan muu ei pääse ammattinsa puolesta näkemään eikä kokemaan. Tämä on toisaalta etuoikeus, ja toisaalta me myös koemme usein viran paineen niskassamme.

Piispa Luoma muistutti, että papin elämään kuuluvat tavallisen ihmisen tavalliset kivut.

– Ne nousevat siviilielämän kysymyksistä, perhe-elämästä, vapaa-ajan harrasteista, kaikesta siitä elämän kokonaisuudesta, joka papillekin on niin tuttua.

Piispa muistutti, että papin virka saa merkityksensä ylösnoussesta Jeesuksesta Kristuksesta.

– Hän antaa sisällön, motivaation, innostuksen ja näyn. Hän antaa kaikeksen sen, mitä me tarvitsemme hoitaessamme omaa papin virkaamme. Ja mikä hienointa, meille luvataan myös se, että saamme olla levossa.

Tansanialaista näkökulmaa ja erityisjumalanpalveluksia

Aamuhartauden jälkeen juhlasalissa oli Messun monet kasvot -osio. Tanganjikan kristillisen pakolaisavun johtaja Mark Leveri toi jumalanpalvelukseen tansanialaisen näkökulman. Leveri korosti yhteisöllisyyden merkitystä. Hän uskoi, että suomalainen yksilöllisyyttä korostava spiritualiteetti voisi saada myönteisiä vaikutteita nopeasti kasvavasta ja yhteisöllisyyttä korostavasta Tansanian luterilaisesta kirkosta. Leveri kertoi myös vierailuistaan, joita hän on tehnyt Suomen eri kolkkiin Suomen Lähetysseuran Tansaniaan liittyvän tausauprojektin merkeissä. Projektin otsikkona Jokainen ihminen on Jumalan luomana yhtä arvokas.

Sotilaspastori **Risto Kaakinen** ja kehitysvammaistyön pastori **Sanna Ylä-Jussila** pohtivat, miten jumalanpalvelus toteutetaan erityisryhmille.

Kaakinen kertoi, että varusmiesten parissa vietetään säännöllisesti kenttäehtoollisia. Hänen havaintonsa mukaan varusmiehet pitävät niitä tärkeinä hetkinä. Kaakisen mukaan seurakuntien rippikoulu- ja nuorisotyössä tehdään monia asioita oikein; siitä kertoo varusmiesten hieno käyttäytyminen. Kenttäehtoollisissa on vahva pyhyden tunne. Varusmiehet ymmärtävät olevansa pyhän äärellä.

Sanna Ylä-Jussila totesi, että erityisjumalanpalvelusta toteutettaessa kaikkein tärkeintä on ottaa kohderyhmä ja heidän elämäntodellisuutensa vakavasti. Erityisryhmälle pidettävä jumalanpalvelus voi olla toimiva monenlaisille ihmisille. Ylä-Jussilan mukaan niin tavallisilla kuin erityisillä jumalanpalveluksilla on oma paikkansa. ■

Piispa Tapio Luoma piti keskiviikon aamuhartauden.

Mark Leveri korosti yhteisöllisyyden merkitystä.

Risto Kaakinen pohti, miten jumalanpalvelus toteutetaan erityisryhmille.

Juhlamessua vietettiin Kallion kirkossa.
Messun kolehti tuotti Sudanin pakolaisten
tueksi KUAn kautta 2090,10 euroa.

Kanavista käytännön näkökulmaan

KUVAT: PEKKA HOVI

Tapahdumassa järjestettiin kanavia tiistain ja keskiviikon aikana. Päivien kanavista suosituimmat olivat Rimbon, Tirolan ja Haapiaisen luotsaama jumalanpalveluskanava sekä professori Hallamaan kanava Miten saarnata kärsimyksestä ja kuolemasta. Näihin osallistui kumpanakin päivänä noin kuusikymmentä prosenttia osallistujista.

Why worship matters – miksi messulla on väliä?

Piispa Robert Alan Rimbo oli luentonsa lisäksi mukana myös kanavatyöskentelyssä. Kirkkoherra **Kari Tirola** käytti kommenttipuheenvuoron. Tirola on soveltanut piispa Rimbon ajatuksia Haapajärvellä.

Haapajärvellä yli 80 seurakuntalaista työskentelee kymmenessä jumalanpalvelusryhmässä. Seurakuntalaiset ottavat todellista vastuuta messun suunnittelusta ja toteutuksesta joka viikko. Päiväjumalanpalveluksiin osallistujien määrä on kasvanut vuoden aikana 20 prosentilla.

– Seurakuntalaiset sanovat kirkon kynnyksen madaltuneen tuntuvasti. Lapset ovat yhä luontevampi osa yhteistä juhlaa muulloinkin kuin perhejumalanpalveluksissa. Kirkkokahveilla ihmiset juttelevat iloisesti eikä kellenäkään tunnu olevan kiire pois. Seurakuntalaiset saattavat tulla juttelemaan messusta ja saarnasta jopa kaupassa tai kadulla. Paikallislehdet kirjoittavat usein ja myönteiseen sävyyn jumalanpalveluselämästä, Tirola kertoi.

Tirolan mukaan jumalanpalveluksiin ei ole tullut suuria muutoksia eikä radikaaleja uudistuksia.

– Mutta olemme ottaneet todesta pienet alut ja ennen kaikkea olemme oppineet antamaan vastuuta seura-

kuntalaisille. En halua puhua vapaaehtoisuudesta, vaan talkoista, joihin olemme kutsuneet mukaan seurakuntalaisia.

– Ymmärsin niin, että piispa Rimbon yhtenä kantavana ajatuksena oli juuri osallisuuden ja osallistumisen korostaminen. Toinen tärkeä huomio on oman perinnön kunnioittaminen ja niiden aarteiden ottaminen käyttöön, jotka meillä jo on. Ei tarvitse keksiä mitään kummallisuuksia eikä messua tarvitse kääntää ylösalaisin, jotta se olisi toimiva.

Tirola sanoo, että seurakuntalaisille on annettava todellista vastuuta jumalanpalveluksen toteuttamisessa.

– Sen sijaan että miettisimme, mikä on minimi, jolla messu voidaan toimittaa, tulee pohtia, mikä on maksimimäärä ihmisiä, jonka voimme työllistää yhdessä messussa. Meidän on laakattava tietämystä seurakuntalaisten puolesta. On uskottava kirjaimellisesti, että messu on todella Jumalan kansan juhla, jossa jokaisella on oma paikkansa ja tehtävänsä, lahjansa tuotavana yhteiseen käyttöön. Yksi lahja,

Kari Tirola (vas.) on soveltanut Rimbon ajatuksia Haapajärvellä. Hänen mukaansa jumalanpalvelukseen keskittyminen ja seurakuntalaisten mukaan ottaminen muuttaa vähitellen koko seurakuntaa.

johon olemme rohkaisseet myös, on ”kirkonpenkkitehtävä”, se, että istuu vaikka takimmaisessa penkissä ja veisaa tai on veisaamatta. Siihenkin on oltava lupa.

Tirolan mukaan jumalanpalvelukseen keskittyminen ja seurakuntalaisten ottaminen mukaan talkoisiin muuttaa vähitellen koko seurakuntaa.

– Seurakunta ei enää ole entisenlainen, sillä sanan ja sakramenttien ääreltä lähtevä uudistuminen ei voi olla vaikuttamatta koko seurakuntaa uudistavasti.

Hiljainen rukouslaulu

Kallion kirkossa etsittiin läsnäoloa rukouksessa yksinkertaisilla vokaaliharjoituksilla, psalmilaululla ja Jeesuksen opettamalla rukouksella. Kanavan piti äänipedagogi, musiikin tohtori **Hilkka-Liisa Vuori**. Vuoren mukaan keho ja mieli rauhoittuvat lempeän toiston avulla. Psalmijaetta ja Jeesuksen rukousta laulettessa yhtä tärkeää äänen tuottamisen ja toiston kanssa ovat kuuntelevat tauot. Hiljaisuus rukouksen sisällä löytyy kuuntelevalla hengityksellä. Vähitellen sydän asettuu rukouksen toistuvaan rytmiin.

Teenlehtiä ja kilo sokeria – tarinoita Tansaniasta

Teemaa lähestyttiin musiikin, tanssin ja teatterin keinoin. Esitys avasi näkökulmia köyhyyteen, rikkauteen ja köyhydestä selviytymiseen. Kaikenlaiset asiat voi tuoda Jumalan eteen. Tarinankertojina toimivat muusikko **Pekka Nyman**, näyttelijä **Antti Sevanto** ja tanssija **Titta Tunkkari**. Yhdessä Suomen Lähetysseuran kanssa toteutetussa kanavassa nostettiin esiin järjestön tämänvuotista tasausprojektin aihetta, Tansaniaa ja erityisesti naisten oikeuksia siellä.

– Toivottavasti saimme synnytettyä katsojan mielessä tunnetason yhteyden, jotta hän voisi vähän paremmin

Pappi tanssii - liikettä liturgiaan: Isä meidän -rukousta opeteltiin toiminnallisen rukouksen kielellä.

Teenlehtiä ja kilo sokeria - tarinoita Tansaniasta kerrottiin tanssin ja teatterin keinoin.

ymmärtää tansanialaista todellisuutta tai siitä voisi aueta jokin uusi ajatus. Samalla halusimme esitellä, miten esimerkiksi konserttiesitykset, tanssiesitykset ja erilaiset teatterijutut voivat toimia työkaluina seurakunnan uskonto-, lähetys-, ja kansainvälisyyskasvatuksessa, Antti Sevanto totesi tapahtuman jälkeen.

Pappi tanssii - liikettä liturgiaan

Kanavassa kerrottiin, miten pappi voi hyödyntää tanssia ja toiminnallista rukousta työssään. Pyhä tanssi oli esillä liturgisena tanssina, rukoustanssina ja kontemplatiivisena – me-

ditatiivisena – tanssina. Pastori, FT **Satu Saarisen** ja tanssinoaja **Sanna Virkkusen** vetämässä kanavassa opeteltiin esimerkiksi Isä meidän -rukousta ja Herran siunausta toiminnallisen rukouksen kielellä. Virkkunen kertoi kehonhuollosta ja teetti harjoituksia oman liikkeen löytämiseksi. Virkkusen mukaan totuus on yhtä tärkeä sekä oman kehon liikkeessä että puheessa. Kanavassa harjoiteltiin yksinkertaisia liikkeitä. Meditatiivinen tanssi antaa mahdollisuuden rauhoittumiselle. Kanavassa käytiin läpi myös tanssin ja ruumiillisuuden kulttuurihistoriaa.

Professori Jaana Hallamaan vetämän kanavan teemana oli Miten saarnata kärsimyksestä ja kuolemasta. Lyhennelmä Hallamaan esitelmästä löytyy liiton kotisivuilta.

Pappi yleisön edessä – kokonaisilmaisu ja kontakti valttikortteina

Kanavassa pohdittiin, mikä tekee puhujasta kiinnostavan ja vaikuttavan sekä kuinka onnistuneella esiintymisellä voi tukea saarnan sanomaa? Kanavassa etsittiin työkaluja erilaisiin viestintätilanteisiin seurakuntatyössä. Kouluttaja, TeM, esiintymistaidon opettaja **Pinja Hahtola** teetti harjoituksia, jotka liittyivät esimerkiksi heittäytymiseen, hetkessä olemiseen ja läsnäoloon sekä puhetekniikkaan.

Kanavassa todettiin, että papin esiintymisen tulisi lähteä omasta persoonasta. Moni osallistuja sanoi, että työtä tekee helposti papin roolin kautta. Tämä liittyy usein myös puheilmaisuun. Jotkut kertoivat haluavansa välttää esimerkiksi luontaista rempse-

yttään, ettei esiintymisestä tule liian hurmoksellinen vaikutelma. Samalla esiintymistapa voi tyypistyä. Hahtola muistutti, että ilmaisu on muuttunut esimerkiksi tiedotusvälineissä aiempaa luonnollisempaan suuntaan. Näin toimintaympäristö on muuttunut myös papin puheilmaisun kannalta.

Monta ääntä messuun

Kanttori, MuM **Tommi Niskalan** vetämässä kanavassa opeteltiin, miten musiikkia voidaan tuottaa ilman soittimia ja sanoja; omasta kehosta ääntä etsien ja hyödyntäen omaa puheääntä ilman sanoja. Säestykseen voidaan yhdistää myös liikettä. Malli mahdollistaa musiikintuottamisen ilman soitto- tai varsinaista laulutaitoa. Tällaiset niin kutsutut bodypercussion- ja helpot beatbox-rytmit toimivat

erityisen hyvin silloin, kun niitä on tekemässä paljon väkeä.

Kanavaan osallistujat tekivät harjoituksen, jossa he kävelivät ringissä paikallaan tiettyssä rytmissä. Jokainen sai keksiä itselleen yhden ääniefektin. Näin syntyi erilaisia rytmejä, jotka laitettiin päällekkäin. Päivän virsi, Kaikki maat te riemuitkaatte, toteutettiin siten, että osa lauloi ja osa tuotti rytmejä, joista syntyi rumpukomppi. Virsi esitettiin Papiston päivien juhlamessussa tiistaina Kallion kirkossa. Myös yleisö otettiin mukaan tuottamaan rytmejä. Lisäksi kanavaan osallistuneet esittivät messussa Oh happy days -gospellaulun yhdessä yleisön kanssa perinteisempänä kuorolauluna, jossa oli mukana piano-säestys. ■

Pornaisten kirkkoherra **Petteri Kerko** kertoi, että omaa työnäkyä rikastuttaa, kun kuulee muualta päin Suomea olevien pappien ajatuksia ja mielipiteitä.

Kuva: Pekka Hovi

Osallistujan näkökulma Papiston päiviin

Pornaisten kirkkoherran **Petteri Kerkon** mukaan Papiston päivät on hyvä tilaisuus tavata kollegoita muualtakin kuin omasta hiippakunnasta.

– Vastaan voi tulla vaikka vanhoja opiskelukavereita. Muutenkin omaa työnäkyä rikastuttaa, kun kuulee muualta päin Suomea olevien pappien ajatuksia ja mielipiteitä. Ja ylipäätään näkee, millaista pappiskuntaa meillä nykyään on.

Kercon mielestä oli myönteistä, että mukana oli myös ulkomaisia puhujia.

– Näin meidän omat näkökulmamme avartuvat ja ehkä vähän syvenyvätkin.

Kerko sai uusia virikkeitä Pappitanssii - liikettä liturgiaan -kanavasta.

– Tällainen asia ei ollut itselle entuudestaan ollenkaan tuttu. Kanavassa todettiin, että ihminen on psykofyysinen kokonaisuus. Sanomaa voidaan julistaa myös ruumiinkielellä. Kanava jätti miettimään, voisiko tällaista hyödyntää myös omassa seurakunnassa. ■

Papiston päivien kuvia, kanavien antia ja muuta materiaalia löytyy liiton kotisivuilta osoitteesta www.pappisliitto.fi

Kuva: Pekka Hovi

Papas no mamas esiintyi päätösjuhlassa.

Sattumuksia Alkossa

Joskus parisenkymmentä vuotta sitten kuulin, että kirkkoviinien tilauksesta ei peritä rahtia, jos ne tilataan jonnekin Alkon myymälään tavarakuljetuksen mukana. Niinpä sovin, että Loimaan Alkoon voisivat Ypäjän kirkkoviinit tulla ja ne noudetaan sieltä sopivana hetkenä. Kerran sairaalahartauden yhteyteen sovitin käyntini, ja paikallisen Alkon johtaja, Esko Aho nimeltään, lausui minut tervetulleeksi. Marssin sisälle, ja eteisessä seisoivat tuttuja miehiä toriparlamenttia pitämässä. Hetkessä syntyi herkullinen aihe: pappi meni Alkoon.

Ystävällisesti johtaja antoi minulle neuvon, että menepäs täältä takaovesta ja aja autosi lastauslaiturin viereen. Nopeasti laatikot löysivät tiensä tavarasäilöön, kiitin ja lähdin. Äijät odottivat ja odottivat pitkään, koska ilmaannun takaisin myymälästä. Kun oli kulunut tarpeeksi pitkä aika, niin lähdettiin joukolla minua etsimään. Mistään ei miestä löytynyt. Kaikki olivat mielestään nähneet Ahtin. Vasta vuosien päästä eräs kadulla tavassamme kyseli arvoituksen perään. Miten voi mies kadota pullorivistöjen sekaan. Lupaan kertoa, jos illalla tulette konserttiin Ypäjän kirkkoon. Tällä tavalla saatiin parikin kuulijaa mukaan.

Salossa joskus 1969 jolloin keskiolut vapautui, opetin myös Salon yhteiskoulussa. Muutama uskontotunti oli viikossa. Erään kerran oli ilmennyt ruokamyrkitys, kun saavuin kou-

luun. Tuntini pidettyäni totesin, että pakko palata takaisin tuomaan erään nuorten tilaisuuden mainos. Tällöin eräs nuori opettaja ojensi minulle 19 markkaa ja käski tuoda Monopolkonjakkia. Pyöräilin hakemaan mainokset ja sitten silloisen Vilhonkadun myymälään. Yhtäkkiä muistin, että pahuus, jos joku näkee ja vetää väärän johtopäätöksen. Otin silmälasini päätäni ja kompastuin johonkin laatikkoon. Siinä rähmältäni noustua ojensin rahat ja pyysin tavarana, saman tien painelin ulos. Vuosia myöhemmin

ruskamatkalla ruokapöydässä vanhempi rouva rupesi nauramaan kesken syömisen ja kertoi, että hänellä on hauska muisto. Tämä rouva oli kyseisen myymälän työntekijä. Ruokapöydässä kaikilla oli hauskaa. Eli ei kannata näytellä vaan olla oma itsensä. Ei myöskään kannata selitellä tekosiaan, sillä asia menee vain hullummaksi.

**RISTO AHTI
YPÄJÄ**

Sarja päättyy.

Tytöt ja pojat ehtoolliselle?

ANITA AHTIAINEN

KOULUTTAJA, SEURAKUNTIEN LAPSITYÖN KESKUS

Lapset ovat tervetulleita ehtoollispöytään vanhempiensa, kummiensa ja mummiensa kanssa.

Kun mietit sanaa ”ihminen”, millainen hahmo tulee mieleen: mies, nainen, vaalea, tumma, lyhyt vai pitkä, onko se lapsi, nuori, aikuinen vai vanha? Näistä vaihtoehdoista lapsilla taitaa olla tällä hetkellä pisin matka siihen, että heitä pidettäisiin täysin ihmisinä. Osa aikuisista elää kokonaan ilman kontakteja lapsiin ja osa työntää lapset omaan maailmaansa, jota seurakunnissa kutsutaan lapsityöksi tai varhaiskasvatukseksi. Molemmat sanat objektiivivat lapsen aikuisen toiminnan kohteeksi.

Lapsen haaste seurakuntalaisena on ylittää aikuisten rajaavat määrittelyt. Läntisen kirkkokunnan erikoisuutena on ollut rajata kastetutkin lapset ehtoollispöydän ulkopuolelle viimeisten noin kahdeksansadan vuoden ajan. Meidän kirkkomme kuuluu ikävaatimusennätyksen haltijoiden joukkoon viidentoista vuoden konfirmaatioiällä, jonka monet mieltävät myös ensiehtoollisen vieton ajankohdaksi, vaikka jo yli kolmekymmentä vuotta sitten Suomen evankelisuterilainen kirkko palautti perheille mahdollisuuden syödä samaa ruokaa myös ehtoollispöydässä. Ortodoksilasten ehtoollisenviettoa ei missään vaiheessa ole kyseenalaistettu.

Seurakuntalaisilla haasteelliset asenteet

Papiston päivillä pohdittiin ehtoolliskasvatusta seitsemänkymmenen pa-

pin voimin. Paikalla olleiden kommenteista ja esillä olleesta Hakunilan seurakunnan kappalaisen **Tarja Meijerin** tekemästä papiston asenteita avaavasta tutkimuksesta ”Sallikaa lasten tulla?” voi päätellä, että lähes kaikki papit tiedostavat lasten oikeuden osallistua ehtoolliselle. Myös ehtoolliskasvatuksen kehittämiseen löytyy innostusta, mutta papit kokevat haasteellisina seurakuntalaisten asenteet. Moni jumalanpalveluselämään

sitoutuneista on syntynyt 60-luvulla tai aiemmin ja pitää oikeimpana itselleen tuttua käytäntöä ensiehtoollisesta konfirmaation yhteydessä. Lapsille pyydetään ehtoollispöydässä siunaus, 70-luvulla Englannista levinneen tavan mukaan.

Lasten sulkemista pois ehtoollisyhteydestä perustellaan sillä, että lapsi ei joko ymmärrä tarpeeksi ehtoollisen merkitystä tai ei viattomuuttaan vielä tarvitse ehtoollista. On mielenkiintois-

Kuva: Pekka Hovi

Anita Ahtiainen sanoo, että lasten sulkemista pois ehtoollisyhteydestä perustellaan sillä, että lapsi ei joko ymmärrä tarpeeksi ehtoollisen merkitystä tai ei viattomuuttaan vielä tarvitse ehtoollista.

ta, miten kaste ja ehtoollinen nähdään sakramentteina kovin erilaisina. Miksi toisen voi saada avuton, mutta toiseen vaaditaan ymmärrystä. Ajattelu johtaa outoihin umpikujuihin. Osa kehitysvammaisista ymmärtää ehtoollisen kuin pieni lapsi, pitäisikö heiltä kieltää ehtoolliseen osallistuminen? Hämentävää myös on, että miten ihmeessä ymmärrys ja tarve anteeksiannon ja yhteyden ateriaan iskisi juuri viiden-toista vuoden iässä.

Ehtoolliskasvatus on aikuisten tarve

Ehtoolliskasvatus ei selvästi ole pelkästään lasten vaan nimenomaan aikuisten tarve. Moni seurakunta kaipaisi aikuisten kesken käytävää keskustelua ehtoollisen merkityksestä ja tarpeellisuudesta kristitylle. Keskustelun avaajana voi toimia allekirjoittaneen toimittama kirja *Tytöt ja pojat ehtoollisella*. Tärkeää on lähteä liikkeelle kuuntelemisesta. Uusien toimintamallien rakentamisen aika on vasta sen jälkeen, kun kirkkoon kokoontuva seurakunta ja työntekijät ovat saaneet jakaa ajatuksiaan siitä, mikä heille on jumalanpalveluksessa tärkeää ja miksi.

Tytöt ja pojat ehtoollisella tarjoaa ideoita, kuinka työstää Raamatun ehtoolliskäsitystä ryhmässä ja tietoa siitä, kuinka lasten osallisuus ehtoolliselle on läntisen kirkon historiassa vaihdellut Cyprianuksen huolesta, ettei vauvoja imetettäisi ennen kuin heille on jaettu ehtoollinen 1800-luvun tyyliin tehdä ensiehtoollisen nauttimisesta aikuistumisriitti. Seurakuntalaisten on hyvä saada tietää, mitä kirkkojärjestys sanoo ehtoollisenvietosta ja tietää, että lapset ovat aivan virallisesti

tervetulleita ehtoollispöytään vanhempiensa, kummiensa ja mummiensa kanssa.

Lasten ja koko seurakunnan kannalta olisi hyvä, jos lapsille tarjottaisiin mahdollisuus kuorityttöjen ja -poikien tehtäviin. He voisivat avustaa ehtoollispöydän kattamisessa, pitää maljaa tai kalkkia ehtoollisen jakajien apuna. Lapset voivat hoitaa suntion kanssa kaikkia messun valmisteluun

”Lapsen haaste seurakuntalaisena on ylittää aikuisten rajaavat määrittelyt.”

liittyviä tehtäviä. Lasten kannalta kiinnostavaa on oikea työ, käytännössä mukana oleminen. Aikuisilta tämä vaatii hieman asennemuutosta ja vauvannäköä niin kuin kotitöihinkin ohjaaminen.

Perheille informaatiota

Tytöt ja pojat ehtoollisella esittelee muun muassa Mikaelin seurakunnassa Helsingissä kokeillun mallin lapsi-

kuorolaisten ehtoolliskasvatuksesta, johon kuuluu, että lapset vanhempien luvalla osallistuvat halutessaan ehtoollisen viettoon kuoronjohtajan kanssa. Tämä on kirkkojärjestyksen, mutta ei piispainkokouksen antaman ohjeistuksen mukainen vaihtoehto. Kun rippikouluryhmille tuli 2003 mahdollisuus osallistua ehtoolliselle, muut lapsiryhmät jäivät perheehtoollisen varaan. Tämä on ongelma juuri kouluikäisille lapsille, jotka eivät kulje vain vanhempiensa kanssa vaan nimenomaan kaveriporukassa. On selvää, että vanhempien ja kirkkoherran rooli Mikaelin seurakunnan kokeilussa on ollut keskeinen. Yhteisymmärrys lasten ehtoolliskasvatuksesta ja säännöllisestä messuun osallistumisesta on ollut selkeä ja tärkeä. Kokemukset ovat olleet myönteisiä.

Monessa seurakunnassa olisi hieno askel, jos perheille tarjottaisiin selkeää informaatiota liittyen ehtoolliskäytäntöihin sekä messun yhteydessä että esitteinä. Hyvä olisi järjestää myös perhepyhäkouluja, joissa ehtoollinen olisi yhteisen ihmettelyn aiheena. Pyhäkoulujen kehittämiseksi kannattaa osallistua vuosittain Pyhäkoulusymposiumiin, joka järjestetään seuraavan kerran 26.–27.1.2013 Seurakuntaopistolla Järvenpäässä, ja tutkia ahkerasti Pyhäkoululehteä, joka pureutuu jumalanpalveluskasvatukseen juuri tänä talvena. Tällaisenkin kohtalaisen pienimuotoisen ehtoolliskasvatuksen toteuttamiseen tarvitaan joku huolehtimaan, että kaikki tämä toistuu uudistuen vuodesta toiseen. Tämän järjestäminen on kirkkoherran mittainen työ. Lapset ovat seurakuntalaisista tärkeimmät. ■

Något måste man säga

TOMAS RAY

PREDIKANT I JOHANNES FÖRSAMLING

Teologiedoktor Patrik Hagman höll den svenskspråkiga kanalen på årets prästdagar med temat ”Vi måste säga något” där han funderade över predikans och predikantens roll i gudstjänsten.

Rubriken ”Vi måste säga något” hade **Patrik Hagman** hämta från **Peter Haldorfs** bok ”Stigfinnare” – ett citat som egentligen går tillbaka på evangelisten **Frank Mangs** som en gång sade: ”Att försöka förklara Gud är dumt. Men vi måste säga något.” Hagman är inte präst, han är forskare (systematisk teologi, Åbo Akademi), så det perspektiv han utgick ifrån var lyssnarens, inte predikantens. I min artikel vill jag igen försöka vinka perspektivet till predikantens och se om jag har något att säga till lyssnarens kommentarer.

Självssäkra predikanter?

En av de största faror som en predikant kan råka ut för är inte att vara tråkig, långrandig eller intetsägande – utan att vara för självssäker. Att sätta sig själv i centrum och ge intrycket att man vet vad man predikar om. Livet med Gud är inte enkelt och det är en utmaning att leva som kristen i post-kristen tid. Det är ingen självklarhet. Enligt Hagman är detta lättast att se bland präster med ringa erfarenhet, mer erfarna präster är bättre på att dölja problemet. Hagman säger att det största problemet är att predikan står ut som en annorlunda del än gudstjänsten i övrigt. Att församlingen för en stund avbryter sin tillbedjan för att lyssna till predikanten.

Personligen försöker jag hålla en skillnad på evangelietexten och mina egna funderingar. När jag återberättar eller sätter in evangeliet i sitt rätta sammanhang, så är jag rätt så klar och rättfram, men när jag sedan går in i mina egna reflektioner eller funderingar kring texten använder jag ofta fraser som: *kanske det är så...* eller *kan det manne var så att...* o.s.v. Jag brukar

ofta strö in eventualitets ord i mina egen funderingar kring texterna. Ord som mjukar upp, som ifrågasätter och öppnar upp även för andra tolkningar. Jag tycker också att predikan i dagens läge blivit kortare och mera integrerade i gudstjänsten som helhet, än vad tidigare generationers präster lyckats med. Mer sällan är mina eller mina jämgamla kollegers predika-

Kuvas: Mao Lindholm

Enligt Hagman skall gudstjänsten vara en välkomnade gemenskap. En gemenskap som inte är en samling av liksinnade, ett kompisgäng, utan en gemenskap som är gränsöverskridande, säger Tomas Ray.

ningar längre än tio minuter.

Det Hagman förespråkar är den s.k. negativa teologin, det att vi egentligen bara kan beskriva Gud i sådana termer som Gud inte är. Gud är alltid större än vårt språk. Ändå måste vi säga något om Gud. Om predikans trovärdighet inte får bygga på predikantens självsäkerhet, vad skall den då bygga på?

Gudstjänstens väsen och uppgift

Enligt Hagman skall gudstjänsten vara en välkomnade gemenskap. Gudstjänsten är liksom en maskin som har till uppgift att producera gemenskap. En gemenskap som inte är en samling av liksinnade, ett kompisgäng, utan en gemenskap som är gränsöverskridande. Här är inte jude eller grek, man eller kvinna, slav eller fri. En sådan gemenskap pekar mot Guds rike, blir ett tecken för världen.

Vidare skall gudstjänsten kännetecknas av tillbedjan. Det är själva gudstjänstens syfte. Vi tillber en Gud som vill bli tillbedd genom att vi låter oss formas till hans folk. När vi i gudstjänsten bekänner våra synder, skapar vi förutsättningar för en jämlik plattform. Syndabekännelsen omöjliggör en gemenskap som grundar sig på social status, utbildning, klass, eller kön. Alla är syndare och därför lika värdefulla. När vi tillsammans sjunger psalmerna förenas vi också med kristna i alla tider, som formulerat sin tro. När vi delar bröd och vin övar vi oss att leva ett liv kring ett gemensamt bord.

I dessa avseenden tycker jag att Hagman når jack-pott. Kan gudstjänsten beskrivas på ett bättre sätt?

Här är också enligt mig kristendomens centrum. Tillbedjan och gemenskap. Även om det i verkligheten är så svårt att förverkliga. Hur får vi människor av alla åldersklasser, sociala och politiska skillnader att mötas? Hur får vi ens våra inom kyrkliga fraktioner att mötas i en gemensam tillbedjan?

”Om predikans trovärdighet inte får bygga på predikantens självsäkerhet, vad skall den då bygga på?”

En gemensam tolkning

Vad är då predikans uppgift i en sådan gudstjänst som kännetecknas av gemenskap och tillbedjan? Predikan skall inte vara predikantens stund i rampljuset – det stör församlingens tillbedjan. Predikans uppgift skall vara att samla församlingen kring en tolkning av dagens text. En tolkning där den helige Ande är en aktiv del i tolkningsprocessen. Det predikanten förväntas säga är alltså något som gör att gemenskap uppstår och att församlingens tillbedjan fördjupas. Tolkningen skall ligga i linje med vad generationer för oss har trott, ha kännedom om kyrkans tradition och pre-

sentera detta på ett lättfattligt och intresseväckande sätt. Ödmjukheten är lämplig hållning för detta.

Detta innebär enligt Hagman att vi kan utnyttja vad andra före oss tänkt och tyckt. Att det är fritt fram att stjåla ur den kristna traditionen. Att vi som predikanter hela tiden måste jobba med språket och läsa mycket. Att vi också skall tänka oss in i levande helgons sinnevärld. ”Skulle Berit godkänna det här?” – kunde vår kontrollfråga vara, d.v.s. att tänka hur orden mottas av våra lyssnare, om de skulle kunna säga samma sak eller om vi upprör dem med vad vi säger. Enligt Hagman gäller det att känna sin församling väl, inte predika till en tänkt församling. Kanske en lösning också kan vara att direkt engagera dem som **Fredrik Modéus** gör med sina gudstjänstgrupper? Hagmans slutsats är att predikans uppgift är hela kyrkans angelägenhet, alltså inte bara predikantens.

Jag kan hålla med Hagman i mycket av det han säger – fullt ut. Ändå kan jag ha dubier hur detta skall fungera i praktiken. Det är inte lätt att alla gånger engagera sin församling i predikan, ofta räcker tiden inte till, eftersom det finns mängder av arbetsuppgifter som spretar åt olika håll, som kanske inte alltid stöder söndagens gudstjänst. Eller så är det som när undertecknad en gång frågade en pensionsgrupp vad de tänkte om kommande söndags predikotext och en äldre herreman sade att det vill vi gärna höra pastorn berätta för oss. ■

Kielitaito ja kulttuurintuntemus kasvavat työharjoittelussa. Hyvässä harjoittelupaikassa syntyy myös työnhaussa tärkeitä verkostoja. Kouvolan seurakuntayhtymä on yhteistyökumppanina Puuhapaja-toimintakeskuksessa, jossa tarjotaan ensi vaiheen harjoittelupaikkoja vasta Suomeen muuttaneille.

Kuva: Maria Baranova

Joka neljännessä seurakunnassa työssä maahanmuuttajia

SANNA-MAARIA TORNIVAARA

PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ, YHDESSÄ TYÖHÖN -HANKE, KIRKKOPALVELUT

Maahanmuuttajia on viimeisen vuoden aikana työskennellyt joka neljännessä seurakunnassa ja seurakuntayhtymässä. Kolmen vuoden aikana maahanmuuttajia työllistäneiden seurakuntien ja yhtymien määrä on lähes kolminkertaistunut.

Monikulttuurinen työntekijäjoukko tarjoaa mahdollisuuden monimuotoisen seurakunnan parempaan palvelemiseen, auttaa seurakuntalaisia ylittämään ennakkoluuloja ja on vahva viesti myös alueen muille maahanmuuttajille: Tänne olet tervetullut, täällä sinua arvostetaan.

Haasta ennakkoluulosi!

Vuonna 2009 Yhteisvastuu-keräyksen mainokset huutelivat haukkumanoja maahanmuuttajien niskaan. Tyhmä! Epäluotettava! Luuseri! Mä en ainakaan halua sitä tänne meille töihin! Kampanja sai aikaan palautteyöryn, keskustelua ja kauhistelua.

Samoihin aikoihin kirkon työntekijöiltä kyseltiin näkemyksiä vaikeasti työllistyvien ihmisten, kuten maahanmuuttajien, palkkaamisesta seurakuntien tehtäviin. Kyselytulosten mukaan pintatason asenteet ovat kunnossa: Työyhteisön monimuotoisuus nähtiin arvokkaana, ja eri tavoin heikossa asemassa olevien uskottiin selviävän työtehtävistään hyvin. Kuitenkin vain pieni vähemmistö seurakunnista oli todellisuudessa palkannut vähemmistöihin kuuluvia.

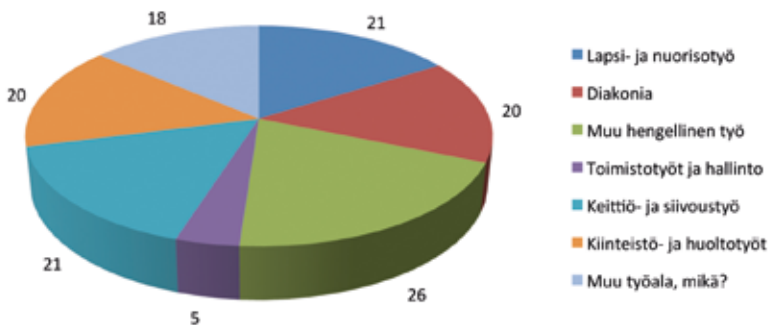
Piileekö pinnan alla sittenkin samoja ennakkoluuloja, joita kampanjassa kauhisteltiin? Ovatko omat työmarkkinamme avoimet vai syrjivät? Keräyksen tuotolla käynnistettiin Yhdessä työhön -projekti, joka on edistänyt seurakuntien kehittymistä monikulttuuriseksi työnantajiksi.

Kohti monikulttuurista työyhteisöä

Kun vuonna 2009 vain muutama prosentti seurakunnista ilmoitti työllistäneensä maahanmuuttajia, syksyllä 2012 Kuntoutussäätiön tekemässä kartoituksessa luku oli yli 26 prosenttia. Kyselyn tulos heijastelee yhteiskunnan monikulttuuristumista: seurakuntien työhön on tarjolla yhä

Minkälaisissa tehtävissä maahanmuuttajia on toiminut viimeisen 12 kuukauden aikana?

Kyllä-vastanneet seurakunnat/yhtymät kpl

enemmän kielitaitoista ja koulutettua, maahanmuuttajataustaista työvoimaa. Huomattavaa on, että maahanmuuttajat ovat työllistyneet jopa useammin hengellisen työn tehtäviin kuin perinteisiin ”sisääntuloammatteihin” kiinteistö- tai keittiöpuolelle.

Seurakunnat ovat kokeneet erityisen arvokkaana maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden mukanaan tuomat uudet näkökulmat: omaa työtä ja totuttuja työtapoja on ollut pakko tarkastella avoimin mielin. Monikulttuurisena työyhteisönä toimiminen on myös nähty tärkeänä vieraanvaraisuuden symbolina ja tapana todistaa Kristuksen maailmanlaajasta kirkosta.

Eniten maahanmuuttajien työllistämistä haittaa se, että seurakuntien työllistämisenäköalat ovat vaikeat. Uutta työvoimaa ei ylipäätään palkata. Myös hakijoiden suomen kielen taidon ja ammattipätevyyden puutteet estivät rekrytointia. Sen sijaan työyhteisön tai seurakunnan kielteisten asenteiden vaikutukseen uskoi vain joka kymmenes vastaaja. Myös rekrytoinnista vastaavilla koettiin pääsääntöisesti olevan riittävä osaamista aiheesta.

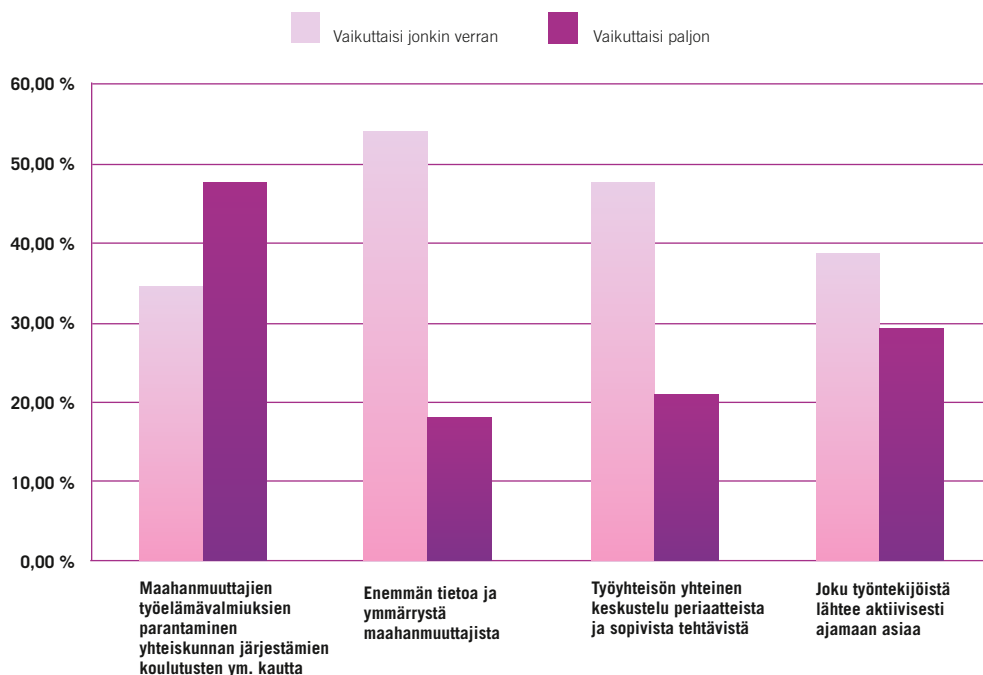
Projektin työssä on kuitenkin tullut ilmi paikoin suurikin puutteita seurakuntien osaamisessa liittyen maahanmuuttajien rekrytoinnin erityiskysymyksiin. Esimerkiksi kielitaitovaatimuksiin ja niistä poikkeamiseen liittyvät käytännöt ovat monille seurakunnille vieraita. Tämä muodostaa selkeän rakenteellisen pullonkaulan muualla koulusivistyksensä hankkineen henkilön työllistymiselle.

”Ovatko omat työmarkkinamme avoimet vai syrjivät?”

Yhdenvertaisuutta on edistettävä aktiivisesti

Suomalainen yhteiskunta ja työmarkkinat ovat rakentuneet ensisijaisesti suomalaisen kulttuurin ja koulujärjestelmän kasvateille. Rasismin ja vallan mekanismit tuottavat eriarvoisuutta silloinkin, kun ilmiasenteet ovat periaatteessa myönteiset.

Mitkä tekijät mielestäsi helpottaisivat maahanmuuttajien palkkaamista?

Seurakuntia sitoo yhdenvertaisuuslakiin kirjattu velvoite yhdenvertaisuuden suunnitelmallisesta edistämisestä. Se tarkoittaa syrjiviä rakenteiden tietoista tunnistamista ja purkamista, tarpeen vaatiessa myös erityistä huomiota vähemmistöryhmien työllistämiseen.

Työpaikoista voi esimerkiksi aktiivisesti tiedottaa vähemmistöryhmille ja kehottaa eritaustaisia henkilöitä hakemaan paikkaa. Maahanmuuttajataustaiset hakijat voi tavata henkilökohtaisesti, niin kielitaidosta ja osaamisesta saa paremman kuvan. Seurakunta voi profiloitua myös työharjoittelupaikkana.

Kun monikulttuurinen rekrytointi nähdään seurakunnan tulevaisuuden voimavarana ja tavoittelun arvoisena tekijänä, löytyy motivaatiota myös

strategisiin linjauksiin – näin esimerkiksi Korsossa, jossa toimintasuunnitelmaan on kirjattu positiivisen erityiskohtelun periaate: tasaveroisista hakijoista annetaan etusija maahanmuuttajataustaiselle henkilölle.

Yhdessä työhön luo työmahdollisuuksia ja toimintaa

Vastuu työllistymisen esteiden purkamisesta nähtiin ensisijaisesti yhteiskunnan tehtävänä: eniten työllistämistä koettiin auttavan yhteiskunnan järjestämä, maahanmuuttajien työllistymisvalmiuksia parantava toiminta. Esimerkiksi kielikoulutuksen laajempi tarjonta tukisi myös ammatikoulutusta ja sitä kautta pätevän työvoiman saantia.

Seurakunta voi kuitenkin toimia myös itse kotouttajana ja työllistymi-

sen edellytysten parantajana. Yhdessä työhön -hanke on tukenut seitsemällä paikkakunnalla tehtävää paikallista työtä: maahanmuuttajille tarjottavaa kielikoulutusta, vertaisryhmiä ja neuvontapalveluita. Paikallishankkeiden kautta löytyneet yli 500 työ- ja harjoittelupaikkaa todistavat, että seurakunnat voivat jo pienelläkin panostuksella tehdä paljon maahanmuuttajien työmarkkina-aseman parantamiseksi.

Yksi tuloksekkaimmista tavoista edistää työ- ja harjoittelupaikkojen löytymistä on nimetä niitä etsimään erillinen henkilö. Yhdessä työhön -paikallishankkeissa huomattiin sama asia, mitä myös kyselyyn vastanneet pitivät hyvänä tapana edistää maahanmuuttajien työllistymistä: asia etenee, kun joku työntekijöistä vain aktiivisesti tarttuu siihen. ■

EI KOPIOITA

TERHIKKI HAKLI

TEOLOGIAN KANDIDAATTI, HELSINGIN YLIOPISTO

Valmistuttuani Helsingin yliopistosta hammaslääketieteen lisensiaatiksi 1980-luvulla ajattelin, ettei minun tarvitse enää koskaan seisoa kopiokoneen vieressä ja kopioida. Pärjäsinkin ilman kopioimista, kunnes teologisessa tiedekunnassa kopiokone tuli taas tutuksi. Viimeistään eksegeettiset opinnot pakottivat kopioimaan, sillä kommentaarit eivät ole laimattavissa.

Hammaslääketieteellisessä tunsin aikoinani olevani tervetullut opiskelemaan. Opintonsa aloittavat otettiin kollegoiksi joukkoon. Olivathan he tulevia kollegoja. Meihin luotettiin, sillä vaikein koitos oli takanapäin: pääsykoe. Luottamus kantoi opinnoissa, paljon oli uskotu ja sen mukana kasvoi vastuu. Kurssin yhteishenki kehittyi sopivankokoisessa ryhmässä.

Teologisessa tiedekunnassa opiskelijoita aloittaa vuosittain noin viisi kertaa suurempi määrä kuin hammaslääketieteellisessä. Opiskelija on aika irrallinen, eikä massaluennolla kurssihenki kehity. Nuoret opiskelijat vaikuttavat aluksi pelottavilta, heillähän on viimeisin tieto lähes kaikesta, kuten minullakin aikoinaan on ollut. Varttuneita opiskelijoita, mahdollisia alan vaihtajia, on viime vuosina ollut joukosta noin neljännes tai viidenes. Heidän kanssaan olen verkostoitunut erityisesti nestoritoiminnan piirissä. Vertaistuki on osoittautunut korvaamattomaksi kuluneiden opiskeluvuosien aikana. Tekniset apuvälineet ovat kehittyneet huimasti, ilman tietotekniikkataitoja ei pärjää.

Rajattomuus monissa asioissa, esimerkiksi käytöksessä, hämmentää minua. 1980-luvulla istuimme tiiviisti luennolla ja harjoituksissa. Kesken ei tultu tai lähdetty, tuntien aikana eväitä ei nautittu. Nykyisin jo aamun ensimmäiselle tapaamiselle opiskelija saattaa tulla termospullon kanssa, josta kaataa itselleen kupposen siemälakseen siitä pitkin aamua. Myös kielenkäyttö voi olla varsin rajua. Tosin osaltaan tämän sallivat kokemattomat opettajat, joilla ei ehkä itsellään ole uskallusta asettaa rajoja. Toisaalta joillakin nuorilla on mielestäni hyvin konservatiivisia mielipiteitä ja toimintatavat sen mukaisia.

Yhtä kaikki, opiskelu vaatii edelleen ponnistelua, työtä. Ja yhä arvosanat ovat käytössä. Opettajat arvioivat,

kanssaopiskelijat arvioivat, itseään ja valmiuksiaan pitää arvioida, milloin suullisesti milloin kirjallisesti. Opettajan antama arviointi ei ole ainoastaan sanallista. Myös sanaton viestintä, eleet ja ilmeet, varsinkin pienryhmissä vaikuttavat siihen, mikä kuva palautteesta muodostuu. Kelpaanko minä minuna? Olenko riittävän hyvä tälle alalle? Parhaimmillaan arvostelu ja palaute motivoivat opiskeluissa eteenpäin. Palaute auttaa löytämään ja kehittämään niitä lahjoja ja taitoja, joita itse kullakin on. Pahimmillaan arvostelu voi lamaannuttaa. Toisinaan minusta on tuntunut, että suhteellisuudentaju on kadoksissa. Esimerkiksi praktikumryhmissä saatetaan opiskelijan harteille säilyttää vaatimuksia, jotka täyttääkseen pitäisi olla lähestulkoon täydellinen. Arvostelun voi suhteuttaa kokonaisuuteen, kun muistaa, että se on ainoastaan yhden opettajan, joka vielä saattaa olla tiedekunnan ulkopuolinen eikä välttämättä rutinoitunut opettamaan. Opintojen kuluessa soveltuvuutta kirkolliselle alalle testataan myös ulkopuolisin voimin.

Toisista ihmisistä, opettajista ja opiskelijatovereista sekä heidän esimerkeistään voi ottaa oppia, mutta kopioida ei voi. Tietyissä tilanteissa kuullut nasevat lauseet muiden suista eivät istu itselle. Mallisaarna on vain mallisaarna, se ei sovi omaan suuhun, eikä sitä ole tarkoitettu kopioitavaksi. Jumalan kutsu on, että tulemme sellaisiksi ihmisiksi kuin sisimmässämme olemme. Jokainen meistä on ainutlaatuinen, erilainen kuin vieressä oleva kanssaopiskelija tai opettaja. Saamme hyväksyä itsemme virheinemme ja puutteinemme. Saamme myös ottaa vastaan ne lahjat, joita meille on suotu ja käyttää niitä toistemme hyväksi. Turhat pelot puolin ja toisin ehkäisevät meitä olemasta vapaasti sellaisia kuin olemme, joten niistä kannattaa vapautua. ■

Kuva: Jane Fagerström

Dancemessu

– förskottia taivaasta

KARI KANALA

KASVATUKSEN TEOLOGI, TURUN JA KAARINAN SEURAKUNTAYHTYMÄ

”Nyt syödään ja vietetään ilojuhlaa! Minun poikani oli kuollut, mutta heräsi eloon, hän oli kadoksissa, mutta nyt hän on löytynyt.’ Niin alkoi iloinen juhla. Vanhempi poika oli pellolla. Kun hän sieltä palatessaan lähestyi kotia, hän kuuli laulun, soiton ja tanssin.” (Lk. 15:23–25)

Tuhlaajapojan kotiinpaluu on kertomus armosta ja anteeksiannosta. Se voidaan nähdä myös allegoriana taivaasta. Jos taivaan ilossa tanssitaan, niin Turussa otettiin förskottia ja järjestettiin ensimmäinen dancemessu maaliskuussa 2012.

”We have a dream”

Nuorten mediakurssin tekemän Dancemessun YouTube-esittelyvideon katsoi Kotimaa24:n messusta tekemän jutun myötä toistakymmentä tuhatta katsojaa. Kiihkeänä vellonut keskustelu ”saako kirkossa tanssia?” herätti iltapäivälehdet, ja niinpä perjantai-iltana 23.3.2012 Mikaelin kirkko oli ääriään myöten täynnä. Monen nuoren unelmana ollut messu, jossa voi tanssia, toteutui.

Idea dancemessusta syntyi – mistäpä muualtakaan kuin – Ruotsissa järjestetystä Technomässanista. Dancemessun esikuvana toimineesta messusta uutisoitiin Suomessa joulukuussa 2011 iltapäivälehtien ja nuorisomedian toimesta. Turun Mikaelinkirkossa järjestetyn messun taakse koottiin kristillistä dance-musiikkia säveltävät Audile ja G-Powered, valaistuksen ja äänipuolen ammattilaiset, useita yhteistyötahoja, lukuisia nuoria vapaaehtoisia ja ennen kaikkea messun tuottaja **Joona Haarala**.

Miksi messussa tarvitaan tuottaja?

”Dancemessuun on otettu vaikutteita Tuomasmessusta, ja siellä on juontajan palvelutehtävä. Hän kokoaa väen yhteen ennen messua, pitää kokoukset ja suunnittelee kokonaisuuden. Dancemessun kohdalla tälle tehtävälle selkeä termi on tuottaja, koska en ole pappi tai nuorisoi-

Dancemessu on luterilainen messu, johon kuuluvat kaikki normaalin jumalanpalveluksen osat. Messussa on aina keskeistä Jumalan sana ja ehtoollisen sakramentti, joita dancemessussa nostettiin monin keinoin esille.

työntekijä. Tuottajan näkökulmasta messu pitää tehdä ajatuksella niin, että keskiössä on edelleenkin luterilainen liturgia ja kolmiyhteinen Jumala”, kertoo Joonas.

Dancemessu on siis luterilainen messu, johon kuuluvat kaikki normaalin jumalanpalveluksen osat. Dancemessun liturgina toimineen Turun Tuomiokirkon pastori **Miika Aholan** mukaan kyseessä on tavallinen messu, joka vain tehdään isosti. ”Halusin varmistaa, että käsikirjaa seurataan tarkasti ja eri osuudet tukevat messun sanomaa ja ydinasiaa, mitään irrallisia ja päälle liimattuja juttuja ei tarvita. Messussa on aina keskeistä Jumalan sana ja ehtoollisen sakramentti, joita dancemessussa nostettiin monin keinoin esille. Tanssilla, musiikilla, valoilla ja videoilla haluttiin korostaa messun eri osien merkitystä eikä peittää niitä. Dancemessussa ylistysosio korostui muodon ja pituuden vuoksi.”

”Dancemessussa, eli virallisemmin Dance+Pray-messussa, rukoiltiin monella eri tapaa.”

Kalastelua vai kalastamista?

Dancemessussa, eli virallisemmin Dance+Pray-messussa, rukoiltiin monella eri tavalla. Tapahtumassa saattoi kirjoittaa rukouksen paperille ja kirjoittaa viestin shoutboxiin. Rukousalttareiden luota löytyivät tietokoneet, joita nuoret hoitivat ja tarvittaessa kirjoittivat rukoukset näkyviin. Ripin aikana nuoret lukivat omia synnintunnustuksiaan ja esitanssija **Sofia Arasalo** kuvasti modernilla tanssillaan yhteistä kipua. Ylistysosion aikana kirkkokansalla

oli mahdollisuus tanssia tunnin ajan housen sekä progressiivisen ja uplifting trancen tahdissa. Onko kirkossa enää mitään rotia?

Miika Aholan mukaan messun toteuttamisen toive ja tahto nousivat dance-kulttuurin sisältä. Tämä ei ole yritys viedä evankeliumia pimeään. Kristus on jo siellä. Samoilla linjoilla on myös tuottaja Joonas Haarala: ”Messulle oli selvä tilaus, sillä erikoismessujen aikakaudella yksi merkittävä nuorisoryhmä on jäänyt huomiotta. Karkeasti arvioiden nuoret kuuntelevat joko raskaampaa rokkia tai dancea ja poppia. Suomessa on toteutettu aiemminkin teknoa kirkossa, mutta niistä on puuttunut ehtoollinen ja niissä on menty ’musiikki edellä’. Me halusimme lähteä liikkeelle liturgiasta ja siihen sopivasta musiikista.”

Dancemessussa liturgiset osat lausutaan ja kaikkea ei täytetä musiikilla. ”Mikä voima on hiljaisuuden kontrastilla, kun seurakunta hiljenee rukoukseen. Se antaa nuorelle vahvan kokemuksen hiljaisuuden merkityksestä. Kuulijaa ei hukuteta musiikkiin vaan tarjotaan suvantoaikkoja”, Joonas jatkaa.

Saako kirkossa tanssia?

Karkelointi kuuluu uskonilmaisuun. Jo kuningas Daavid tanssi aikanaan, ja sen katsottiin olevan Herran mielen mukaista ylistämistä. Samaa rietmää julistaa myös psalmiteksti: ”Ylistäkööt tanssien hänen nimeään, soittakoot hänen kiitostaan rummuin ja harpuin!” (Ps. 149:3)

Dancemessussa yhtenä DJ:nä toimineen Audilen **Risto Poukan** mukaan taustalla soivassa biitissä on tosi kiva liikkua ja palvella Jumalaa. Mutta voiko tanssimusiikkia, jossa ei ole sanoja, määritellä kristilliseksi? ”Missä kontekstissa se esitetään, määrittelee vastauksen. Kannattaa tulla katsomaan, minkälainen on nykyaikainen tyyli palvella Jumalaa”, Risto sanoo.

Palataan vielä siihen tuhlajaipoikatarinaan. Pelloilta palaavan veljen on vaikea iloita veljensä kotiinpaluusta. Haluammeko pitää ennakoasenteistamme kiinni ja tuomita näkemättä, kuulematta? Tervetuloa uudistamaan käsitystä messusta Turun Mikaelinkirkkoon 25.1.2013, jolloin seuraava Dancemessu toteutetaan. ■

www.dancemessu.fi

Kirkkomusiikin kuohuja ja suloisia suvantoja Islannissa

MARJUKKA ANDERSSON

A-KANTTORI, LAUTTASAAREN SEURAKUNTA

Pohjoismainen kirkkomusiikisymposium järjestettiin kahdennenkymmenennen kerran 6.-9.9.2012. Isäntämaana oli tällä kertaa Islanti.

Annamari Jokinen ja Mikael Helenelund ottivat vastaan syyskuisena tiistaiaamupäivänä kolmekymmentä eri puolilta Suomea saapuvaa kirkkomuusikkoa Helsinki-Vantaan lentokentän lähtöaulassa. –Tuolla näkyi Vaasan kanttori, tuolla väkeä Borgå domista, tuolla joku Turusta, Helsingin seudulta bongailtiin moniakini tuttuja! Kanttori-urkuriliiton opintomatka oli alkamassa päämääränä satujen saari, Islanti. Liitto tarjosi jäsenilleen edullisen matkan ja muutaman lisäpäivän ohjelmineen ennen varsinaisen symposiumin alkamista.

Pitkät lennot sujuivat mukavasti kollegojen kanssa kuulumisia vaihtaessa ja yllättäen oltiin jo Keflavikissa. Paikoin nukkanurminen kuumaisema mykisti matkajaajat. Tällaiseen maahan on tultu, mitä onkaan edesämme! Matkan varrella hämmästeltiin muutamaa erikoista taloa. Toinen oli muodoltaan kuin kääretorttu – leipurin koti ja toinen kuin hammas – hammaslääkärin talo! Julkisivulautakuntaa ei Islannissa ole, kertoi oppaamme. Siksi talojen ulkonäkö on kirjavaa väreistä puhumattakaan.

Liiton järjestämään alkuohjelmaan

kuului infotilaisuus hotellissa ja illallinen. Matkalaiset saivat nauttia rautaisannoksen sekä liiton tuoreita kuulumisia että maukasta Islannin lamasta.

Kysymyksiä herättävä kirkko!

Aamulla matkalaiset suunnistivat kohti Reykjavikin tuomiokapitulia. Kaksi viehättävää naista, Steinunn

Björnsdóttir ja Ragnheidur Sverrisdóttir, joka kertoi olevansa suominfani, kertoivat kuulijoille Islannin evankelisluterilaisesta kirkosta, johon kuuluu 76,8 % väestöstä. Piispanistuini sijaitsee Reykjavikissa. Vuonna 2012 valittiin Islannin piispaksi historian ensimmäinen nainen Agnes M. Sigurdardóttir. Hänen apunaan pitkien välimatkojen maassa toimii

Vierailu tuomiokapitulissa Reykjavikissa. Kartan edessä Steinunn Björnsdóttir.

Kuva: Marjukka Andersson

kaksi apulaispiispaa vanhoissa piispanpaikoissa katedraaleineen. Toinen Skálholtissa ja toinen pohjoisessa Hólarissa. Kirkossa työskentelee noin 150 pappia ja 27 ordinoitua diakonia. Islannin 280 seurakunnasta, jotka sijaitsevat lähinnä rannikolla ympäri saarta on 120 pientä, alle sadan hengen seurakuntaa.

Jumalanpalvelukset pidetään säännöllisesti vain yli kahdentuhannen jäsenen seurakunnissa. Samat työntekijät toimivat usein monen seurakunnan alueella. Luterilaisen kirkon sekä muiden uskonnollisten yhteisöjen toimintaa rahoitetaan valtion keräämällä jäsenmaksulla. Seurakunnat päättävät itsenäisesti rahojensa käytöstä. Luterilaisen kirkon ohella toimivat suurimpina roomalaiskatolinen kirkko 2,4 % väestöstä ja helluntaiseurakunta.

Musiikki

Islannissa soi! Oma sinfoniaorkesteri pitää huolen tasokkaasta musiikki-tarjonnasta uudessa hienossa konserttitalossa. Seurakunnissa soi. Erityisen juhlavasti soi musiikki Reykjavikin keskeisessä Hallgrímskirkossa. Kaupungin ja kirkon välinen musiikillinen yhteistyö kukoistaa pääkaupungissa. Tavatessamme islantilaisia, Skálholtin piispasta lähtien, saimme kuulla useaan kertaan heidän pahoittelunsa siitä, että seurakunnilla ei ole varaa palkata muusikoita. Muusikot eivät kuulu kirkon vakinaiseen työntekijäkaartiin, vaan seurakunnat maksavat mahdollisuuksiensa mukaan heidän palkkansa toimintarahosta. Monissa seurakunnissa ei ole muusikkoa lainkaan, joissain on osaaikainen sellainen, joissain keikkailija. Seurakuntien muusikkoina toimivat usein ulkomaalaiset. Muusikot, samoin kuin papit, saavat lisäansiota seurakuntalaisille maksullisten toimitusten kautta. Saaren pienistä seu-

rakunnista löytyy noin kaksituhatta aktiivista kuorolaista, kerrottiin meile ylpäänä. Suomalaiselle teki hyvää kuulla, kuinka arvostavasti monet islantilaiset puhuivat musiikkityön merkityksestä kirkon työssä. Islannin musiikkikorkeakoulussa on mahdollista opiskella kirkkomusiikkia, mutta laajemmat opinnot täytyy suorittaa muualla.

”Symposiumin päätösmessu oli pelkkää juhlaa.”

Symposium

Torstaina alkoi kaupunkikuvaan ilmestyä kirkkomuusikoita kaikista Pohjosmaista. Viidestäsadasta osanottajasta oli sata suomalaisia! Kunnan symposiumiin, jonka mitat tämä juhlasymposium täytti, kuuluu huipukonsertteja pohjoismaisten esiintyjien voimin, seminaareja, työpajoja, erilaisia messuja ja mielenkiintoisia tapaamisia. Tarkoitus on tarjota kuva Pohjoismaiden tämän päivän kirkkomusiikista ja jumalanpalveluselämästä. Tarkoitus on myös esitellä vierailijoille maan erityispiirteitä, joita Islannissa riitti. Sininen laguuni, maaumalat, geyshirit, Vestmannaeyarin saari, Skálholtin koulutuskeskus ja paljon muuta ihmeellistä. Nuottien ja cd-levyjen myyntinäyttely kuuluu oleellisena osana kuvaan. Symposiumin sympaattinen presidentti **Kjartan Sigurjónsson** luotsasi juhlia leppoisalla tavallaan.

Oma sydämeni jäi Hallgrímskirkkoon. Tuo pikkuhylkeen muotoinen kivijätti, uusgoottilainen vaalea kirkko keskellä kaupunkia antaa ulospäin ehkä kalsean vaikutelman. Mutta kun

sen sisään astahdaa sateisilta ja tuulisilta kaupungin kaduilta ja kohtaa valon, tilan avaruuden ja lämmön, on myyty. Kirkon valtaviin Klais-urkujen pehmeä ja tasapainoinen sointi mykisti minut useaan otteeseen ja kuorojen ja juhliivan seurakunnan laulu kantoi kirkkosalin kaukaisimpaankin sopukkaan kauniisti.

Suomen musiikkiosuusia edustivat urkuri **Tuomas Pyrhönen** ja Kanttorikuoro. Hyvä Suomi! Erityisesti kaksi konserttia jäi mieleeni ylitse muiden: Norjalainen Uranienborg Vokalensemble johtajanaan **Elisabeth Holte**, viulistina **Gjermund Larsen** ja urkurina **Inger-Lise Ulsrud**. Ohjelman kaikinpuolinen tasapainoisuus ja taidokas ja sielukas tulkinta hurmasi kuulijan. Toinen konsertti oli Hafnarfjardakirkossa pidetty urkukonsertti. Kaunis kirkko oli lattipaikkoja myöten täynnä kuulijoita. Sauer-Schefflerparviurkujen (2008) soivuus ja **Kristian Wegscheiderin** rakentaman kuoriurun (2009) sointi oli musiikkia korville. Symposiumin päätösmessu oli pelkkää juhlaa viidensadan kirkkomusikon ja seurakunnan laulaessa Hallgrímskirkon täyteen musiikkia, urkureiden juhlasoittoja kuunnellussa ja kaunista liturgiaa ja piispa Sigurdardóttirin musiikkia pohdiskelevaa saarna seurattuna. ■

Pohjoismaainen kirkkomusiikkisymposium, suuri näyteikkuna ajankohtaiseen kirkkomusiikkiin avataan Pohjolan kirkkomuusikoiden ammattijärjestöjen ja heidän yhteistyökumppaneidensa järjestämänä vuorollaan jokaisessa Pohjoismaassa joka neljäs vuosi. Seuraava Symposium pidetään Ruotsissa. Kahdeksan vuoden päästä saamme Symposiumin jälleen Suomeen.

Suomen Kanttorikuoro Chorus Cantorum Finlandiae johtajanaan Kari Turunen esiintyi symposiumin kuorokonsertissa.

Kuva: Jorma Hannikainen

Pohjoismainen kirkkomusiikkisymposium

Kuorojen juhlaa Islannissa

HANNA REMES

TOIMINNANJOHTAJA, SUOMEN KIRKKOMUSIIKKILIITTO RY

Pohjoismaiset kuorot pääsivät esittämään taitojaan Pohjoismaisessa kirkkomusiikkisymposiumissa. Yleisö sai nauttia muun muassa Islantilaisen kuoron kuulakkaasta soundista.

Pohjoismainen kirkkomusiikkisymposium järjestettiin syyskuussa Islannissa. Suomesta päiville osallistui noin seitsemänkymmentä henkilöä. Kaiken kaikkiaan päivät kokosivat viitisensataa osallistujaa.

Symposiumin teemana oli jumalanpalvelus ja hartauselämä. Liturgian saatteleminen tälle vuosikymmenelle erilaisten toteutustapojen kautta oli päivillä keskeisellä sijalla.

Perjantain työpajoissa työstettiin eri elementtejä. Uusia näkökulmia löytyi improvisoinnin monimuotoisuuteen kuorotyössä sekä urkujen- ja muiden instrumenttien soittoon ja liikkeeseen. Nämä elementit koottiin illan viikkomessuun.

Kuulakkaita soundeja

Torstai-illan iltakonsertti tarjosi läpileikkauksen islantilaisten kuorojen taidoista. Merkillepantavaa oli mie-

lestäni useampien kuorojen kuulakas soundi! Eriytyisen mieleenpainuva oli Gradualekór Langholtskirkjun esitys **Bara Grímsdóttirin** laulusta *Ég vil lofa eina pá*. Tämän tyttökuoron kauniin läpikuultava soundi painui takuulla jokaisen kuulijan sielun-sopukoihin!

Norjalaiskuoron upea konsertti

Lauantai oli eri maiden kuorokonserttien päivä. Päivä alkoi norjalai-

Tarja Laitinen (vas.), Iina Katila (kesk.) ja Sinikka Pekkanen (oik.) osallistuivat Virret tanssin ja liikkeen välityksellä työpajaan.

Kuva: Annamari Jokinen

sen Uranienborgin kuoron huikean upealla konsertilla Hallgrímskirkjassa. Kuoro lauloi valtaosan ohjelmastaan kvartettijärjestyksessä. **Elisabeth Holten** työskentely kuoron kanssa oli hienoa seurattavaa. Holten valoisan intensiivinen ote kuoroonsa, johtamisen orgaaninen herkkyys ja taukoamaton musiikin kuuntelu loi valtavan energian sekä vuorovaikutuksen johtajan ja kuoron ja myös yleisön välille. Tässä konsertissa loisti myös säveltäjä-viulisti **Gjermund Larsen**. Larsenin, Holten ja kuoron yhteistyö kiteytyi Larsenin säveltämien kansanmusiikkivaikutteisten, efektiivikoiden sävellysten esityksissä. Tämä konsertti oli ohjelmistollisesti mielestäni koko symposiumin kiinnostavin ja tyylikkään kokonaisuus. Nautin joka hetkestä!

Osaamista ja kokemusta Ruotsista

Aamupäivä jatkui ruotsalaisen Olaus Petri Vocalis kuoron konsertilla. Tässä

ruotsalaiskuorossa on paljon osaamista ja kokemusta. Jäin kuitenkin hieman pohdiskelemaan konserttiohjelmiston kokonaisuutta. Se antoi kuorosta ja erityisesti ruotsalaisesta kuoromusiikista hieman yksipuolisen, tasapaksun kuvan. Konsertin huippuhetki oli ehdottomasti **Per Gunnar Peterssonin** säveltämän In Honorem Sancte Birgitte teoksen Alleluia osan esitystä!

”Kauniin läpikuultava soundi painui takuulla jokaisen kuulijan sielunsopukoihin!”

Ohjelmistovalinnalla on merkitystä

Iltapäivän kuorokonsertit kuultiin Langholtskirkjassa. Esiintymis-

vuorossa olivat Suomen Kanttorikuoro Chorus Cantorum Finlandiae CFF **Kari Turusen** johdolla ja tanskalaiskuoro Sokkelund Sangkor. Suomen Kanttorikuoron konsertti kokonaisuudesta **Timothy C. Takachin** Neither Angels, Nor Demons, Nor Powers tarjosi konsertin parasta antia. Nautittava esitys! Myös **Eero Sipilän** Himmel och jord toimi hienosti. Tanskalaiskuoron sointi-ihanne oli totaalisen erilainen kuin muilla päivien aikana kuulluilla kuoroilla. Soundi oli jollaintapaa tummempi ja samettisempi, ehkä myös hieman takaisempikin. Tämän kuoron esityksistä kuului viimeistely, hiominen ja yhtenäisyys. Sokkelund Sangkor on vahvan taipuisa instrumentti. Tämän kuoron konsertissa jäin pohdiskelemaan myös ohjelmistovalintojen merkitystä. Konsertti jätti musiikillisesti hieman yksivakaan kuvan tanskalaisesta kuoromusiikista. **Niels la Courin** Missa Breviksen Kyrie ja Agnus Dei osat sykähdyttivät. ■

Tavoitteena hyvinvoiva opiskelija

Opiskelijan hyvinvointia voi edistää koko oppilaitos. Tärkeitä ovat yhteisöllisyys, avoin vuorovaikutus ja yhteistyö. Kirkon oppilaitostyöntekijät ovat merkittävä osa oppilaitoksen elämää.

Alexander Wilska Metropolia Ammattikorkeakoulusta osallistui viime keväänä oppilaitoksessaan järjestetyille elämäntaitokursseille. Kurssia ohjasivat opintopsykologi ja oppilaitospappi.

Liiketaloutta opiskeleva Wilska koki kurssin merkittävänä tukena elämänsä murrosvaiheessa. Hän kuvaa opiskelijan elämää tasapainotteluksi opiskelujen, harrastusten, sosiaalisten suhteiden ja niukan talouden välillä. Elämäntaitokurssi osoitti, ettei hän ollut yksin kysymystensä kanssa.

”Kurssin alussa sovittiin luottamuksellisuudesta. Se oli tärkeää, sillä tällä kurssilla sai puhua asioista, joita opiskelijat eivät yleensä opinnoissaan voineet käsitellä. Opimme esimerkiksi hallitsemaan ajankäyttöämme, mikä on monille opiskelijoille vaikeaa. Sehän näkyy muun muassa sovitusta kellonajoista myöhästelyinä. Harjoittelimme vuorovaikutusta. Kurssiin kuului lyhyitä meditaatioita ja mietiskelyhetkiä.”

Elämäntaitokurssi on yksi esimerkki oppilaitosten opiskeluhyvinvointia edistävästä toiminnasta. Metropolian kurssi on järjestetty jo kolmen vuoden ajan. Kurssi perustuu Nyyti ry:n malliin. Sen tavoitteena on edistää osallistujan elämänhallintaa ja hyvinvointia, itsetuntemusta ja itsestä välittämistä sekä ehkäistä ahdistusta ja masennusta. Alexander Wilska toteaa, että kaikilla tulisi olla mahdollisuus päästä elämäntaitokursseille.

Koko oppilaitosyhteisön asia

Nykyinen hallitus on kirjannut yhdeksi tavoitteekseen ehkäistä nuorten pahoinvointia ja eriarvoistumista ja lisätä nuorten osallisuutta ja terveyttä. Korkea-asteen koulutuksessa näihin

tavoitteisiin voidaan osallistua opiskeluhyvinvointitoiminnalla.

Opiskeluhyvinvoinnin edistämiseen liittyy kaikki oppimisyhteisön toiminta. Sen tulee näkyä opiskelijoiden ja henkilöstön arjessa. Opiskeluhyvinvointi on olennainen osa opiskelijan opiskelukykyä, johon vaikuttavat yksilön terveyden ja voimavarojen lisäksi opiskelutaidot sekä muut opetukseen, oppimiseen ja opiskeluympäristöön liittyvät tekijät. Opiskelijalähtöisyyden tulee ohjata opiskeluhyvinvoinnin edistämistä. Opiskelijoiden yksilölliset tarpeet määrittelevät toiminnan kehittämistä.

Oppilaitokset voivat edistää opiskelukykyä luomalla yhteisöllistä toimintakulttuuria. Avoin ja myönteiseen vuorovaikutukseen perustuva toimintakulttuuri on keskeistä oppimisyhteisön toiminnan kehittämisessä ja opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämässä. Painopiste on tällöin ennakoivassa ja ennalta ehkäisevässä toiminnassa.

Oppimisyhteisön toiminta perustuu yhdenvertaisuuteen. Jokaisella yhteisön jäsenellä on oltava mahdollisuus opiskella ja tehdä työtä yhdessä toisten kanssa. Hyvinvointi edistää myös turvallisuutta, ja hyvä turvallisuus lisää hyvinvoinnin kokemusta.

Neljän ammattikorkeakoulun yhteistyömalli

Hämeen-, Lahden-, Laurea- ja Metropolia ammattikorkeakoulut ovat sopineet yhteistyöstä opiskeluhyvinvoinnin edistämiseksi. Kunkin oppilaitoksen opiskeluhyvinvointia koordinoivat tahot tapaavat säännöllisissä kokouksissa ja vaihtavat kokemuksia oppilaitosten hyvinvointitoiminnasta.

Näillä ammattikorkeakouluilla on myös ollut vuosina 2010–2012 sosiaali-

ja terveysministeriön rahoittama hanke, jossa kokeillaan terveyden ja yhteisöllisyyden edistämistä virtuaaliympäristössä. Virtuaaliympäristönä toimii Second Life -alustalle rakennettu 4GoodLife.

Kaikissa ammattikorkeakouluissa oppilaitoksen omien hyvinvointitoimijoiden lisäksi kiinteää yhteistyötä tekevät kuntien opiskeluterveydenhuollon ja seurakuntien toimijat. Esimerkiksi Metropolia Ammattikorkeakoulu on tehnyt yhteistyösopimuksen alueensa seurakuntayhtymien kanssa.

Kirkko on läsnä oppilaitosten arjessa

Suomen evankelisluterilainen kirkko on mukana monin eri tavoin nuorten syrjäytymistä ehkäisevässä toiminnassa. Yksi keskeinen alue syrjäytymisen ehkäisemisessä on kirkon oppilaitosyhteistyö. Kirkon oppilaitostyöntekijät osallistuvat oppilaitosten arkeen ymmärtäen niiden toiminta-ajatukset ja arvot sekä yhteiskuntaa palvelevan roolin.

Kirkon työntekijät ovat tehneet yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kanssa siitä asti, kun ammattikorkeat aloittivat toimintansa 20 vuotta sitten. Kirkon noin 60 päätoimisesta oppilaitostyöntekijöistä puolet työskentelee Suomen eri ammattikorkeakouluissa. Työntekijät ovat pappeja, diakoneja, nuorisotyön ohjaajia ja muusikoita. Kirkon yhteistyö oppilaitoksissa perustuu ennen kaikkea yksilöiden ja ryhmien kohtaamiseen erilaisissa tilanteissa. Työntekijät tekevät yhteistyötä oppilaitosten henkilöstön ja opiskelijajärjestöjen kanssa esimerkiksi oppilaitosten aloitustilaisuuksissa, ryhmäytymispahtumissa orientaatioviikoilla ja erilaisilla hyvinvointia edistävillä kursseilla.

Oppilaitospapit neljästä ammattikorkeakoulusta (Hämeen-, Lahden-, Metropolia- ja Laurea ammattikorkeakoulut) ovat osallistuneet aktiivisesti oppilaitosten opiskeluhyvinvoinnin kehittämistyöhön yhdessä kirkkohallituksen kanssa. Oppilaitospappeja toimii näissä ammattikorkeakoulussa yhteensä 13, ja noin puolet heistä työskentelee päätoimisina oppilaitospappeina.

Oppilaitospapit hahmottavat opiskeluhyvinvointia edistävän yhteistyönsä emotionaaliseksi ja henkiseksi, sosiaaliseksi ja yhteisölliseksi, koulutukselliseksi ja hengelliseksi. Emotionaalinen ja henkinen työ sisältävät pääasiassa yksilön psykososiaalista ja kriisiauttamista. Sosiaalinen ja yhteisöllinen työ tarkoittaa ryhmien kohtaamista ja esimerkiksi yhteistyötä opiskelijakuntien kanssa. Koulutuksellisessa yhteistyössä oppilaitostyöntekijät ohjaavat erilaisia kursseja ja pitävät koulutuksia sovitusta teemoista. Hengellisessä työssä oppilaitospapit mahdollistavat oppilaitosten toimintaperiaatteiden mukaisesti hengellisyyttä, monikulttuurisuutta ja erilaisuuden kohtaamista. Seuraavassa kuviossa on hahmotettu ne alueet, joiden kautta oppilaitostyöntekijät tukevat opiskeluhyvinvointia. (Kuva 1)

Kirkon työntekijöiden toiminta vaihtelee oppilaitosyhteisön tarpeiden ja tilanteiden mukaan.

Yhtäältä jokaisessa neljässä ammattikorkeakoulussa ei pystytä toteuttamaan kaikkia kuviossa kuvattuja osaluotoja, koska kirkon työntekijöitä ei ole riittävästi. Toisaalta kuvio ei kata kaikkia niitä opiskeluhyvinvointia edistäviä alueita, joissa päätoiminen oppilaitospappi on mukana.

Kirkon tärkeää nuorisotyötä

Neljän ammattikorkeakoulun oppilaitospapit, oppilaitosten opiskeluhyvinvointityöntekijät ja kirkkohallitus järjestivät Opiskeluhyvinvointia yhteistyöllä -seminaarin. Tavotteena oli lisätä kirkon opiskelu-

hyvinvointityön tunnettuutta ja etsiä näkökulmia hyvinvointityön yhteiseen kehittämiseen. Seminaarin aiheet kiinnostivat oppilaitosten hallinnossa ja opiskeluhyvinvointityössä toimivia.

Seminaarin anti opiskeluhyvinvoinnin edistämiseksi voidaan tiivistää neljään johtopäätökseen.

1. Opiskeluhyvinvoinnin edistäminen on koko yhteisön ja jokaisen siellä toimivan asia. Siksi on tärkeää, että yhteisöissä toimivat tuntevat perusteellisesti toistensa mahdollisuudet opiskeluhyvinvoinnin tukemiseksi. Kirkon työntekijöiden mahdollisuuksista oppilaitoksissa tulee tiedottaa laajasti ja kehittää edelleen sellaisia muotoja, joilla voidaan liittyä oppilaitosten strategiaan tavoitteisiin opiskeluhyvinvoinnin tukemiseksi.

2. Opiskeluhyvinvoinnin kehittämisessä tulee kuulua opiskelijan ääni ja kokemus. On etsittävä kanavia sen kuulemiseen, miten opiskelija kokee hyvinvointinsa ja mitkä ovat hyvinvointia parhaiten tukevat tekijät ja olosuhteet.

3. Kirkon tulee kehittää oppilaitosyhteistyötä valtakunnallisesti. Neljän ammattikorkeakoulun oppilaitosyhteistyön muodot ja haasteet voivat rohkaista seurakuntia arvioimaan toimintaansa ja kehittämään yhteistyötään vastaamaan oppilaitosten tarpeisiin.

4. Kirkon kannalta merkittävä asia on se, että Suomessa toisen asteen koulutus kattaa melkein koko ikäluokan ja korkeakouluasteellakin jo lähes 40 prosenttia ikäluokista. Oppilaitostyö on yksi merkittävimmistä nuoris- ja erityisnuorisotyön muodoista kirkossa. ■

Kirjoittajat: Eija Heiskanen, erityisasiantuntija, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Maarika Kortelainen, pintokuraattori, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Elina Juntunen, työalasihteeri, Kirkkohallitus, Jukka-Mikko Karjalainen, oppilaitospappi, Vantaan seurakuntayhtymä, Hanna Liedes, oppilaitospappi, Vantaan seurakuntayhtymä

Kuva 1.

Työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen onnistumista edesauttavat tekijät voidaan jakaa karkeasti kolmeen ryhmään: työyhteisöön liittyvät tekijät, henkilökohtaiset tekijät ja perheeseen liittyvät tekijät.

Kuvitus: Olavi Creative Oy

Miten yhdistää työ- ja perhe-elämä?

KUKKA-MAARIA KALPIO

VS. SEURAKUNTAPASTORI, SAMMONLAHDEN SEURAKUNTA

Kalenterisulkeiset puolison kanssa, pätkätyöläisen epävarmuus, aina illat ja viikonloput töissä, ei yhteistä vapaa-aikaa perheen tai ystävien kanssa, lastenhoitojärjestelyt, isovanhemmat apuna, pitkät leirit ja niin edelleen. Työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen kysymykset ovat kaikille yhteisiä, ja jokainen joutuu joskus pohtimaan, miten jakaa aikaansa työn ja muun elämän välillä.

Pappisliiton toiminnan yhtenä painopisteenä on ollut useamman vuoden ajan jäsenistön tukeminen muuttuvassa toimintaympäristössä. Osana tätä painopistealuetta ovat työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen kysymykset. Hallituksen työskentelyn pohjaksi viisikymmentä satunnaisesti valittua alle 45-vuotiasta jäsentä sai toukokuun lopulla sähköpostiinsa kuusi kysymystä aihepiiristä. Vastanneiden määrä ei ollut kovin suuri, mutta saadut vastaukset olivat keskenään niin samansuuntaisia, että niiden perusteella voi luoda jonkinlaisen yleiskuvan tämänhetkisestä tilanteesta.

Kyselyssä pyydettiin vastauksia seuraaviin kysymyksiin: 1) Miten koet työ- ja perhe-elämän yhdistämisen onnistuvan tällä hetkellä? 2) Mikä edesauttaa onnistumista? 3) Mikä tekee

hankalaksi? 4) Miten näet tilanteen viiden vuoden päästä ja mikä siihen vaikuttaa? 5) Mitä ammattiliittosi Pappisliitto voisi tehdä asian hyväksi? 6) Mitä muuta haluaisit sanoa aiheeseen liittyen?

Pappisliiton näkökulmasta viides kysymys on oleellinen, mutta luon lyhyen katsauksen myös siihen, mitä muut kysymykset kertovat tilanteesta. Monella on varmasti oma näkemyksensä asiasta, ja siksi on tärkeää saada jäsenistön ääni kuuluviin.

Onnistumista edesauttavia tekijöitä

Yleisesti ottaen työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen onnistuu vastaajien mukaan joko huonosti tai vaihtelevasti. Onnistumista edesauttavat tekijät voidaan jakaa karkeasti kolmeen ryhmään:

1) Työyhteisöön liittyvät tekijät: ymmärtävät työtoverit, iso työyhteisö, tasapuolinen työnjako, hyvä suunnittelu, yhteisistä sopimuksista kiinni pitäminen (esimerkiksi vapaapäivät, lommat, vuorot), joustavat työajat.

2) Henkilökohtaiset tekijät: työn itsenäisyys, kyky ja mahdollisuus kalenterin hallintaan, pitäytyminen noin kahdeksan tunnin työpäiviin, kokouksien ja paperityön karsiminen.

3) Perheeseen liittyvät tekijät: puolison kanssa yhteinen aikataulujen suunnittelu, ei lapsia, isovanhemmat tai muu lastenhoitoapu, ymmärtäväinen puoliso.

Hankaloittavia tekijöitä

Hankaloittavat tekijät liittyivät suurimmaksi osaksi työn todellisuuteen: ei voi päättää itse työnsä sisällöstä, kalenteria täyttää joku muu kuin pap-

pi itse, pitkät työpäivät, työn ilta- ja viikonloppupainotteisuus, leirityö ja erityisesti rippikoululeirit, työn painottuminen tiettyihin kausiin, ennakoinnin vaikeus sekä oletus, että pitää olla työnantajan käytettävissä 24/7. Monia vastaajia yhdisti jonkinlainen työhön liittyvä hallitsemattomuuden tunne, joka usein liittyi siihen, että kalenterin hallinnasta vastaa joku muu kuin pappi itse. Hyväkin suunnittelu menee hukkaan, jos tehtyjä kalenterimerkintöjä esimerkiksi suunnitteluajoista ei kunnioiteta. Perhe-elämään liittyvät hankaloittavat tekijät olivat yhteisen vapaa-ajan puute ja viikonloppuvapaiden harvinaisuus.

Katse tulevaisuuteen

Vastaajia pyydettiin myös katsomaan tulevaisuuteen ja arvioimaan tilannetta viiden vuoden päästä. Osan näkökulma tulevaisuuteen oli aika pessimistinen. He näkivät tämänhetkisen tilanteensa parantuvan vain työpaikkaa vaihtamalla, joko kokonaan toiselle alalle tai kirkon töissä sellaiseen työhön, jossa on määritelty työaika. Myös jatkokoulutus nähtiin mahdollisuutena vaikuttaa tilanteeseen perheen kannalta. Useat vastaajat kokivat, että nykytilanne laittaa pahasti vastakkain kaksi kutsumusta: oman perheen ja papin työn. He katsoivat, että tulevaisuudessa perheen ja parisuhteen hyvinvointi painaa vaaka-kupissa enemmän kuin kutsumus kirkon työhön, ja ovat siksi valmiita isoihinkin muutoksiin.

Muutama vastaajista katsoi, että työn sisältö ja ajankäyttöön liittyvät kysymykset eivät varsinaisesti muutu viidessä vuodessa, mutta lasten kasvaneminen isommiksi helpottaa perheen sisäisiä aikataulutuksia. He näkivät tulevaisuuden hieman myönteisemmässä valossa. Ne vastaajat, joilla ei

vielä ole lapsia, pohtivat puolestaan, miten perheeseen mahdollisesti syntyvät lapset vaikuttavat. Tällainen muutos nykytilanteeseen tarkoittaisi ainakin sitä, että pyrkisi itse säännöstelemään työtä tarkemmin.

Tilanteessa nähtiin myös koko yhteiskuntaa koskevia kysymyksiä. Papin työ ei ole ainoa ammatti, jossa työn ja perheen yhdistämisessä on hankaluuksia. Yhteiskunta toimii entistä enemmän kellon ympäri, ja seurakunnilta ja erityisesti papeilta odotetaan samaa. Yhteiskunnan muutoksiin liittyvä kuntarakenneuudistus ja siihen kytkeytyvät seurakuntien yhdistämiset johtavat yhä suurempiin yksiköihin, joissa toisaalta voi olla enemmän työntekijäresursseja, mutta toisaalta papin kalenteri on entistä enemmän jonkun toisen hallinnassa.

Odotukset omalta liitolta

Mitä Pappisliitto voisi vastaajien mielestä tehdä? Odotukset liittoa kohtaan jakautuivat kahteen ryhmään: 1) työaikaan ja palkkaukseen liittyviin sopimuskysymyksiin ja 2) aktiiviseen asiaan esiin nostamiseen ja asennevaikuttamiseen. Sopimusten kautta liiton toivotaan vaikuttavan arkipyhien ja pyhätyön korvaamiseen muiden palkansaajien tavoin, parempiin leirityöaikahyvityksiin ja lepoaikoihin leireillä, keikkapappien parempiin palkkioihin, lisäkorvauksen saamiseen kirkkoon kuulumattomien vainajien siunaamisesta, ylipäättään papiston palkkatason nostamiseen. Isona kysymyksenä liiton toivottiin edistävän työaikajärjestelmän kehittämistä. Tämä vaikuttamistyö on varsinaisesti AKIn eikä Pappisliiton tehtävä, mutta Pappisliitto voi toimia aktiivisesti AKI:ssa ja muistuttaa näiden kysymysten tärkeydestä.

Pappisliiton tulisi herättää enem-

män keskustelua työajattomuuteen liittyvistä kysymyksistä ja etsiä yhdes- jä jäsenten ja työnantajien kanssa pelisääntöjä työajattomuuden toteuttamiseen, niin kauan kuin se on voimassa. Yleisellä ilmapiirillä on suuri vaikutus siihen, millaisia mahdollisuuksia yksittäisellä papilla on huolehtia kohtuullisesta työ määrästä ja vaikuttaa siihen, kuinka pitkiä työpäiviä hän tekee.

Pappisliiton omaa alaa on toisenlainen vaikuttamistoiminta, minkä vastaajat nostivatkin esille. Keskustelua tulisi herättää tämän päivän pappeudesta: onko pappi virka-ajallinen virkamies vai seurakunnan paimen? Ja mitä nämä käytännössä tarkoittavat? Pappisliitto voisi myös tukea seurakuntia tehtävien priorisoinnissa ja auttaa niitä näkemään työn keskeisimmät asiat. Näin myös papit saisivat tukea oman työnsä hallintaan.

Työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen kysymykset ovat kaikille yhteisiä. Oli sitten kyse sinkusta, pariskunnasta, yksinhuoltajasta, lapsiperheestä tai ikääntyneestä vanhemmastaan huolehtivasta aikuisesta, jokainen joutuu pohtimaan, miten jakaa aikaansa työn ja muun elämän välillä. Työntekijä, joka voi hyvin sekä kotona että töissä, on koko työyhteisön etu. Siksi näitä asioita on jatkuvasti pidettävä esillä ja pyrittävä kaikin mahdollisin keinoin etsimään ratkaisuja, jotta kutsumustyötäan tekevät voisivat sitä edelleen hyvällä omallatunnolla tehdä. Pappisliiton hallitus haastaakin kaikkia liiton jäseniä herättämään keskustelua työelämän kysymyksistä työyhteisöissä, paikallisosastoissa, papiston kokoontumisissa ja muissa mahdollisissa paikoissa.

Vaikutetaan yhdessä! ■

Lasten virrestä hyötyy koko kirkko

Laula ilosta laulun ilosta!

MARI TORRI-TUOMINEN

MUSIIKKIKOULUTTAJA, SEURAKUNTIEN LAPSITYÖN KESKUS

Lasten virressä huomioidaan lapsen erityiset tarpeet erityisesti kielen ja musiikin suhteen. Lapsen ääni kaikuu Lasten virsi -kirjan lauluissa.

Jälleen on se aika, jolloin seurakuntien tilaisuudet vetävät väkeä. Joululaulujen laulaminen on yhteisöllistä ja seurakunnalle ominaista toimintaa. Yhteinen laulu hoitaa niin yhteisöä kuin yksilöäkin. Laulu on siitä metkaa, että siihen voi osallistua ei vain laulamalla vaan myös kuuntelemalla ja aistimalla, olemalla läsnä. Laulu antaa tilaa ja vapautta kokea ja tuntea, rukoilla ja kiittää, olla lähellä Jumalaa ja toista ihmistä.

”Lasten virttä tarvitsee koko kirkko”, sanoo uuden Lasten virsi -kirjan toimituskunnan jäsen pastori **Timo-Matti Haapiainen**. ”Lasten virsi yhdistää lapsen toisiin samanikäisiin, mutta se on myös perheiden ja sukujen yhteinen asia, joka liittyy lapsen eri-ikäisten ihmisten seurakuntaan ja sitä kautta ajan ja paikan rajat ylittävään Kristuksen kirkkoon.”

Lasten virressä huomioidaan lapsen erityiset tarpeet erityisesti kielen ja musiikin suhteen. Lapsen ääni kaikuu näissä Lasten virsi -kirjan lauluissa. Se on ääni, joka hyppii ja pomppii, leikkiä ja laukkaa, pohtii ja ihmettelee. Tämä lapsi katselee, kuuntelee, rukoi-

lee ja uskoo. Hän toivoo tulevansa nähdyksi ja kuulluksi. Hän rakentaa kirkkoa omalla olemuksellaan ja on oikea seurakuntalainen.

Lapsen käteen – ja aikuisen

Lasten virsi -kirjan juuret ovat Pyhäkoululauluja-kirjassa. Ensimmäinen Pyhäkoululauluja julkaistiin 1892. Lasten virreksi nimi muutettiin 1988, ja edellinen laitos julkaistiin 1997.

Uudessa Lasten virsi -kirjassa on edelleen 170 laulua. Edellisestä kirjasta on mukana 85 laulua. Tuosta toisesta puolikkaasta on ihan uusia, ennen julkaisemattomia lauluja 41 kappaletta. Halusimme tehdä kirjasta sellaisen, että se toimii niin seurakunnan erilaisessa jumalanpalveluselämässä kuin muussa monimuotoisessa kokouksessa toiminnassa.

Kirja voi olla lapsen ensimmäinen oma laulukirja, ja monelle seurakunnan lapsikuorolaiselle se sitä onkin. Toimituskunnan jäsenen, kanttori **Riikka Jäntin** kanssa haimme erityisesti lapsikuoroille sopivaa materiaalia. Kirjassa on kaanoneita, psalmin pätkiä, raamattulauluja, kivaa materiaalia, joihin voi liittää helposti liikkeet.

Ihan ensimmäiset omat laulut ovat lyhyitä, kaikulaulumuotoisia, kertosaikaisia, leikkittäviä. Lastenohjaaja **Margit Kuivanen** ja lapsityöohjaaja **Eija Kattelus** huolehtivat osaltaan siitä, että muistamme nämä asiat. Tärkeää oli kuulla myös seurakunnan työntekijöi-

den ääntä: millä tavalla he ovat käyttäneet kirjaa, mitä toiveita näillä käyttäjillä on. Lasten virsi on siis kirja myös aikuisille! Seurakunnan työntekijöiden lisäksi sitä laulavat äidit, isät, isovanhemmat, perhepäivähoitajat, päivähoiton henkilöstö.

Kirjailija, runoilija **Anna-Mari Kaskinen** oli mukana tekemässä jo edellistä Lasten virsi -kirjaa. Anna-Mari opetti meille kielen rytmitystä, haki oikeita ja hyviä mieli- ja kielikuvia ja symboleita. Anna-Mari myös teki useita tekstejä ja suomennoksia.

Jotain vanhaa, jotain uutta

Lasten virsi nojaa Kirkkovuoteen! Kirja alkaa tutulla Hoosianna-hymnillä. Sen laulun muistijälki säilyy mielissämme vielä pitkään. Tätä kulttuuriperintöä haluamme vaalia. *Kirkkovuosi*-osaston uusissa lauluissa on mukana tähtilauluja, yleensä joululauluja ja runsaasti pääsiäislauluja. Lauluissa on ylipäättään muskarimaisia elementtejä, leikkiä, liikkeeseen ja mielikuviin innostavia. *Jumalanpalvelus*-osastoon etsimme erityisesti uusia ehtoollislauluja ja pieniä rukouslauluja. *Elämä Kristuksessa* -osasto sisältää tietenkin kaste- ja raamattulaulut.

Olen ihme, ainutlaatuinen on aivan uusi osasto lauluille. Sen lauluissa todentuvat ne ajatukset, joista lapsen osallisuudesta seurakunnassa Jumalan luomana ihmeenä on puhuttu. Osas-

tossa on myös paljon leikkilauluja sekä musiikillisesti monimuotoista materiaalia, kansansävelmiä ja uutta **Soili Perkiötä**. Sieltä löytyy nuotitettuna nyt myös klassikko *Kun Jumala sanallaan minutkin loi*.

Elämä Jumalan maailmassa -osasto sisältää vuodenaikalaulut, aamulaulut, iltalaulut, luonnonsuojelulaulut. Esimerkiksi *Rullalaulu* kertoo jämetarvikeaskartelusta, kirpparileluista ja roskien lajittelusta!

Lasten virsi on todella tarkoitettu laulettavaksi! Sen lauluja voi laulaa ilman säestystä, toisaalta moniin sopii hyvin likeinen kantele- tai kitarasäestys. Kirjan laulujen monimuotoisuus kulkee vanhasta virrestä negro spirituaaleihin ja vanhasta *Pienet rakentajat me* -leikkilaulusta vuoden 2011 Veikaraviisujen voittajaan *Me mennään pyörällä kirkkoon*.

Kirjan sisällöllisiä ajatuksia tukevat **Sanna Pelliccionin** tekemät kuvat. Kuvilla kirjan osastoja jaetaan pienempiin osiin. Kuvat ovat symboli- maisia, koko sivun täyttämiä. Niissä on kuvattu niin enkeli, risti, ehtoollinen kuin kaste, seimi ja kirkkokin. Kuvat ovat mustavalkoisia, ne on tarkoitettu jopa väritettäväksi!

Lasten virsi -kirjaa oli todella mukava tehdä. Oli hienoa ajatella kirjan moninaista käyttäjäkuntaa ja etsiä lauluja heitä ajatellen. Lasten virren laulaminen on tärkeää koko kirkolle. Tulevaisuus, toivo ja ilo ovat sanoja, jotka tällaisessa yhteydessä ovat läsnä. Kirjaa tehdessä oli voimakkaasti mielessä myös Johanneksen evankeliumin alussa oleva jae: ”Todellinen valo, joka valaisee jokaisen ihmisen, oli tulossa maailmaan.” (Jh.1:9) Lasten virsi on meille ennen kaikkea laulu Ilosta ja laulu Kristus-valosta.

Tulkoon valo! ■

Kirjoittaja on Lasten virsi -kirjan toimittaja.

Kuvat: Erja Saarinen

Kannelmäen seurakunnan Kannelkellotryhmä lauloi Lasten virsiä Kirjamesuilla lokakuussa.

Osallisuuden ilo

TAINA MANNINEN

KAPPALAINEN, KAJAANIN SEURAKUNTA

Kaiken kirkon työn tulee lähteä yhteisestä jumalanpalveluksesta. Tässä rintamassa ovat työntekijät ja kaikki seurakuntalaiset yhdessä.

Ajelin kotipaikkakunnaltani naapuriseurakunnan jumalanpalvelukseen. Tuossa kirkossa olin käynyt viimeksi 1970-luvulla laulamassa pienen ryhmän kanssa. Olin valmistautunut hieinan huonosti kirkkomatkaani ja sain kokea sekä myönteisen yllätyksen että pienen pettymyksen.

Pettymys tuli siitä, ettei jumalanpalvelus ollutkaan messu; ei siis yhteistä ehtoollisen viettoa. Sitä ensin surin ja vähän murisinkin. Itsepä olin reittini valinnut enkä ollut lukenut kirkollisia ilmoituksia, näin siis saattoi käydä.

Penkissä istuessani ja vähän harmituksen mietteissäni aloin yhtäkkiä havainnoida ympärilläni tapahtuvaa liikettä. Väkeä tuli oven täydeltä: lapsia vanhempineen, rippikouluikäisiä ja vieläpä selvästi jumalanpalvelustehtäväänsä valmistautuvia nuoria ja nuoria aikuisia. Kirkko täyttyi ja sain ympärilleni pieniä seurakuntalaisia, ujoja katseita, kainoja hymyjä ja aitoa osallistumisen riemua. Virren veisuu vieressäni ei ollut pientä ininää, vaan rohkeaa veisaamista ja sanojen tapailua toisten perässä, kun itsellä ei vielä ollut lukutaitoa. Ja kun tuttavallisesti kuiskasin vieruskaverilleni, että kylläpä laulat kauniisti, niin seuraava virsi tuli vielä voimallisemmin. Rukouksen aikana pienet kädet menivät ristiin ja naapurinkin käsien asento tarkistettiin. Vaikka olin tämän kirkon satunnainen kirkossa kävijä, en silti ollut ulkopuolinen. Olin yhtäkkiä yksilönä

muuttunut yhteisön jäseneksi, jonka yhteinen suunta oli kohti Jumalaa kaikessa siinä, mitä jumalanpalveluksessa tapahtui.

Haastettu kirkko

Jumala kutsuu lähelleen, ja seurakunta hengittää siitä. Tämän osallisuuden kokeminen on vahvaa tietoisuutta siitä, kuinka jumalanpalveluksen syleilyssä pyhä Jumala ja pieni ihminen kohtaavat. Se muuttaa minua, se muuttaa sinua, koska Jumala saa aikaan liikettä.

Juuri äsken julkistettiin Kirkon neivuotiskertomus. Lukujen ja tilastojen valossa kirkko on joutunut haastetuksi monelta suunnalta. Kirkon on pakko olla itsekriittinen ja linjata tulevaisuuden suuntia niin, että kirkko jatkossakin pystyy toimimaan yhä edelleen uskottavasti tämän maailman keskellä. Masennus ja epätoivo meinaavat vallata työntekijänkin. On todella helppoa liittyä valittajien kerhoon ja yrittää löytää pakoreitti jonnekin eri suuntaan. On helppoa olla myös siellä räksyttäjien puolella. Entäpä jos tekisi päinvastoin. Kääräisi hihat ja lähtisi hommiin, istuttaisi ruoilijan tavoin omenapuun, vaikka maailmanloppu tulisi, tai kuin Bonnhoefffer ja luottaisi hyvyyden voiman ihmeelliseen suojaan.

Kirkolla on sanoma

Kirkolla on sanoma, jota ei tarvitse keksiä joka kerta uudestaan. Jumala ei ole hylännyt kansaansa, vaan on sen keskellä. Jumala on jo löytänyt meidät ja meillä on aivan erityinen paikka yhteisessä jumalanpalveluksessa kiittää ja ylistää häntä kaikesta, mitä olemme saaneet. Hän kuulee itkum-

Kuva: Jouko Manninen

Kirkko on joutunut haastetuksi monelta suunnalta, ja masennus ja epätoivo meinaavat vallata työntekijänkin. Valittajien kerhoon on helppo liittyä, mutta entäpä jos tekisi päinvastoin. Kääräisi hihat ja lähtisi hommiin, ehdottaa Taina Manninen.

me, jakaa taakkamme, ruokkii ja varustaa meidät lahjoillaan maailman keskelle. Tätä meiltä odotetaan.

Kaiken kirkon työn tulee siis lähteä yhteisestä jumalanpalveluksesta. Tässä rintamassa ovat työntekijät ja kaikki seurakuntalaiset yhdessä. Jos tämä jumalanpalveluslähtöinen ajattelu saa oikeasti vallata alaa, niin sillä on vaikutuksensa. Pyhän Jumalan läsnäolo on usein silmiltämme piilossa, mutta sen vaikutus näkyy salatulla tavalla. Maailman kovien arvojen keskellä huudetaan armoa, pyydetään rinnalle jakamaan neuvottomuus ja pelko tulevasta. Ja niin vain on, että Jumala tekee työtään monella tavalla. Joskus Jumala lähettää rinnalle toisen ihmisen, joskus kivun rasittamalle kivuttoman hetken, katkeruuden keskelle nousee kiitoksen taimi tai päättää vaivaavan ongelman tuska hellittää uuden langan pään löytymiseen. Jumalan kohtaaminen ei todellakaan aina ole helppoa ja mukavaa. Jumala ei ole tullut viihdyttämään meitä. Mutta armahdusta ja rakastavaa katsetta me taidammekin olla kyselemässä. ■

Kirjoittaja on Vuoden pappi 2012.

OTETAAN HAASTE VASTAAN!

ILKKA SIPILÄINEN

YHTEISKUNNALLISEN TYÖN SIHTEERI,
KIRKKOHALLITUS

Kuva: Jari Laukkanen

Kirkon nelivuotis-
katsauksen otsik-
ko oli osuvasti
Haastettu kirkko.

Sitoutuminen kirkkoon ja usko Jumalaan on vähentynyt dramaattisesti erityisesti nuorilla aikuisilla.

Oma työalani kirkon yhteiskuntatyö syntyi vähän samankaltaisessa tilanteessa. Kansalaissodan seuraukse-

na osa työläisistä ja vasemmistolaisista koki kirkon itselleen vihamielisenä ja tunsin sen sitoutuneen aivan muiden ihmisten arvoihin. Rintamalla palvelleet asevelipapit olivat jakaneet sotatoveriensä kanssa niin myötä- kuin vastoin käymiset. Miksei niin voisi olla myös siviilissä, he kyselivät.

Syntyneitä uusia hankkeita oli muun muassa kirkon teollisuustyön ja sittemmin yhteiskuntatyön aloittaminen. Siinä aktiivisia olivat erityisesti **Erkki Niinivaara** ja **Pentti Aarnio** (molemmat ässärykmenttiläisiä) sekä **Toivo I. Palo**. Lähestyminen onnistui. Kirkko meni sinne, missä ihmiset ovat ja kiinnostui heidän kysymyksistään. Nyt vuosikymmenten päästä raja-aidat ja haasteet ovat muualla.

Diakonia on se kirkon työmuodoista, jonka harjoittamisen ihmiset kokevat tärkeänä. Sen kautta kirkko voi olla parhaimmillaan sydämettömän maailman sydän. Kirkon tarvitsee huolehtia siitä, että diakonialla on riittävät resurssit ja se on myös ajan tasalla, vastaa tämän hetken todellisiin kysymyksiin. Silloin se voi puolustaa haavoittuvassa asemassa olevia.

Näen muissakin itselleni tutuissa työaloissa potentiaalia. Kirkko on enenevästi alkanut kantaa vastuuta luomakunnasta. Ympäristökysymykset ovat tärkeitä monelle nuorelle aikuiselle, juuri niille jotka nyt haastavat kirkon. Monen maailmankuva rakentuu elämän verkon keskinäisen riippuvaisuuden ymmärtämisen varaan. Hyvä ympäristövastuun täyttäminen kertoo, että kirkko

uskoo oikeasti luomakunnan olevan arvokas ja heijastavan Jumalan pyhyyttä.

Työn ja työttömyyden kysymyksistä vastaaminen on viesti arjen elämän vakavasti ottamisesta. Suunnitteleminen ensi vuodeksi yhteistyössä Sosiaali- ja terveysministeriön kanssa ideaa seurakuntien työhyvinvointisunnuntaista, joihin ne kutsuisivat paikkakuntansa työpaikkoja mukaan.

”Ympäristökysymykset ovat tärkeitä monelle nuorelle aikuiselle, juuri niille jotka nyt haastavat kirkon.”

Kun seurakunnat ja koko kirkko asettuvat vaikeaan asemaan joutuneiden pakolaisten ja siirtolaisten puolelle, ne saarnaavat uskottavasti Jumalan ihmisrakkaudesta. Ja kun ne hoitavat varojansa ja sijoituksiaan vastuullisesti, ne viestivät olevansa ihmisten eikä rahan kirkko.

Vuoden alusta ovat työpaikkallani jumalanpalveluksen ja yhteiskunnan kysymykset saman yksikön sisällä. Olemme puhuneet, että sellainen jumalanpalvelus, jossa sekä taivas että maa ovat läsnä, koskettaa ihmistä. Kirkko on haastettu, kiitos siitä, mutta ei lyöty. Otetaan haaste vastaan. ■

24.12.

LUPAUKSET TÄYTTÄVÄT

JOULUAATTO

Liturginen väri: valkoinen

Lk. 2:1–14

Virret: 21, 27, 30

Muuta musiikkia: J. S. Bach: Ma seimes ääreen seisahdun, nro 3. JSB, E. Whittset: Still, Still, Still, nro 4. EW, J. Sibelius: Jouluvirsi. EX, H. Kaski: Mökit nukkuu lumiset. SJ nro 81, J. Ollila: Jouluvirsi. ET, S. Ranta: Vaeltajan joulurukous. ET

Jumalan riskibusiness

KATI ELORANTA

Jouluaattona ollaan lähellä h-hetkeä, laskettua aikaa. Jeesuksen syntymä on käsillä, ja Luukkaan evankeliumi luetaan jo aaton kirkossa, vaikka se ehkä teknisesti kuuluisi säästää jouluyöhön. Mutta mitä siitä, sillä kansa janoaa saada kuulla evankeliumin tutut sanat jo aaton kirkossa. Jouluaaton loput raamatunkohdat täyttyvät monista lupauksista, joita profeetat lausuivat ahdingossa elävälle kansalle. Vielä koittaisi aika, jolloin Jumala lähettäisi kansalleen pelastajan.

Ensimmäisenä jouluyönä tämä lupaus toteutui. Seimeen, eläinten keskelle syntyi pieni vauva, joka kasvoi maailman vapahtajaksi. Joulun suuri sanoma ja salaisuus on inkarnaation ihmeessä; siinä miten Jumala tuli ihmiseksi Jeesuksessa. Vaikka tätä tapahtumasarjaa on ihmetelty ja ylistetty jo vuosituhansien ajan, se jaksaa yllättää ainutlaatuisuudessaan edelleenkin. Olen monesti miettinyt sitä, miten suuren riskin Jumala otti syntyessään avuttomana vauvana tähän maailmaan. Mitä tahansa olisi voinut mennä pieleen, kun on kyse ihmisistä.

Jeesuksen syntymä oli suuri ihme ja toi toivon ja pelastuksen ihmiskunnalle. Oikeastaan jokainen lapsi on syntyessään Jeesuksen tavoin suuri ihme ja mahdollisuus, täynnä toivoa ja tulevaisuutta. Valitettavasti vain lapsen kasvu- alusta ei aina tue tätä. Helsinki Mission mainos pysäyttää. Siinä on kuva pienestä lapsesta kyyneleet silmissä, ja kuvan alapuolella lukee teksti ”isona minusta tulee sekakäyttäjä”. Vaikka Jeesuksen kohdalla kaikki oli ennalta suunniteltu, minun mielestäni Jeesus myös kasvoi tehtävänsä. Entäs jos Joosef ei olisikaan kantanut vastuutaan, vaan olisi lähtenyt lipettiin ja jättänyt Marian selviytymään yksin? Tai entäs

jos Maria olisi vaipunut masennukseen, välinpitämättömyyteen tms., eikä olisi jaksanut huolehtia vauvasta? Olisiko Jeesus silti kasvanut Messiaaksi? Viime aikoina on joutunut lukemaan liian paljon lapsista, joita ei ole rakastettu niin kuin he olisivat ansainneet. Pienen Eerikan kohtalo ei pyyhkiydy pois mielestä millään. Ja jotenkin joulun sanoman äärellä nämä tuntemukset nousevat hyvin vahvasti pintaan, sillä joulu on usein aikaa, jolloin myös kurjuus tiivistyy. Kuinka moni lapsi tänäkin jouluna jää ilman juhlaa, jonka ansaitsisi?

Jumalan riskinotto kuitenkin kannatti. Joosef ei tehnyt oharia, eikä Maria uupunut äitiyteensä, ja köyhistä puitteista huolimatta Jeesus sai luultavimmin hyvän lapsuuden rakastettuna ja huolehdittuna. Ja tämänkin vuoksi hänestä oli myös kuolemaan ristillä ihmiskunnan puolesta. Ehkäpä juuri tämän kaiken takia joulu on niin vahvasti toivon juhla. Kyllä, toivoa huokuu ihan ehdottomasti joulun keskeisimmistä sanomasta, ihmiseksi syntyneestä Jumalasta, ja tästähän kannattaa jouluna tykittää oikein kunnolla. Mutta ehkä joskus voisi ammentaa jotain myös joulun sivujuonteista. Joulu on hiphuraa-juhla kaikkien syntyneiden ja syntyvien lasten puolesta. Jokainen lapsi on Jeesuksen tavoin suuri ihme ja mahdollisuus. Jokainen lapsi on Jeesuksen tavoin täynnä toivoa ja tulevaisuutta. Joulu on myös hiphuraa-juhla erilaisten perheiden puolesta. Pyhä perhe selviytyi erilaisista vaikeuksista huolimatta yhtä köyttä vetämällä. Eikä köyhyyskään koitunut esteeksi selviytymiselle, kun tahtoa löytyi riittävästi ja luottamusta johdatukseen. Tulkkoon siis joulu toivoksi jokaiseen sydämeen. ■

”Kuinka moni lapsi tänäkin jouluna jää ilman juhlaa, jonka ansaitsisi?”

25.12.

SANA TULI LIHAKSI JOULUPÄIVÄ

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 1:1–14

Virret: 17, 135, 21, 27, -, 35: 1, 4

Muuta musiikkia: E. Rautavaara: Joulun virsi – elämän virsi, nro 4. EJR, O. Schoeck: Psalm 100. OS, E. Muukkonen: Hymni. EM, J. S. Bach Oi Jeesus, lapsi armainen, nro 4. JSB, J. S. Bach: Sun vastaas nyt ma käyn, nro 5. JSB, M. Reger: Uns ist geboren ein Kindelein, nro 3. MR, M. Reger: Christkindleins Wiegenlied, nro 10. MR, A. Känkänen: Iloitse, maa! Ps. 100. ET

Tämä ruumis

KATI KEMPPAINEN

Kristillisen uskon mukaan pelastuksemme ja iankaikkinen elämämme lepää yksinomaan Jumalan ihmiseksitulon, ristiinnaulitsemisen ja ylösnousemuksen varassa. Jouluna vietämme Jumalan ihmiseksitulemisen juhlaa ja iloitsemme siitä, että Jumalan valtakunta on tällä tavalla tullut maan päälle.

Pysähdytäänpä hetkeksi sen tosiasian äärelle, että Jumala on kerran historiassa todellakin ollut ihmisen muodossa maan päällä. Mikään muu maailmanuskonto ei nosta ihmisen kehoa teologiassaan yhtä korkeaan arvoon kuin kristinusko. Luomiskertomuksen mukaan ihmisen keho heijastaa Jumalan hyvyyttä. Lisäksi meille luvataan myös ruumiin, ei ainoastaan sielun ylösnousemus. Jeesus eli elämässä kehonsa tarpeita kuunnellen: lepäsi, söi ja joi. Muistamme myös kertomuksen syntisestä naisesta fariseuksen kotona, jossa Jeesus oli illallisella. Siellä nainen kyynelillään ja parfyymillä voidellen valmisti Jeesuksen kehon kuolemaa varten. Jeesus otti palveluksen rakkaudella vastaan. Meillä ei siis ole mitään raamatullisia perusteita ajatella, että ihmisen ruumis ja siihen liittyvät asiat olisivat perusolemukseltaan pahoja ja niitä pitäisi jotenkin vieroksua tai rangaista.

Samalla kuitenkin kaikista maailmanuskonnoista juuri kristinusko antaa kaikkein vähiten positiivista merkitystä ihmisen keholle hengellisyydessä ja sen harjoittamisessa. Uskonnot, jotka opettavat sielun jälleensyntymistä mutta eivät ruumiin, pitävät fyysisiä harjoitteita tärkeinä ihmisen spiritualiteetille. Kristinusko, jossa keho ja sen ylösnousemus ovat keskeisiä, ei pidä kehoa käytännössä arvossa hengellisen elämän välineenä.

Tähän voidaan löytää monia historiallis-filosofisia syitä alkaen kreikkalaisen filosofian vaikutuksesta, kirkkoisien tulkinnoista, joidenkin askeettisten ihanteiden kehonkielteisyydestä tai valistusfilosofian vaikutuksesta maailman-kuvalle ja kristilliselle teologialle. Luther löysi oman hengellisen muutoksensa tuotteena monet fyysisen todellisuuden tuomat ilot, mutta mitä sitten taas historian kulussa tapahtui asialle esimerkiksi pietismin vaikutuksesta?

Paavali puhuu hengellisestä ihmisestä lihallisen ihmisen sisällä. Tämä ei kuitenkaan merkitse jakoa ruumiin ja ruumiittoman välillä, vaan kertoo siitä vastakkaisuudesta ja kamppailusta, mikä vallitsee vanhan aatamin ja Pyhän Hengen synnyttämän uuden luomuksen välillä. Pyhän Hengen uudistaman ihmisen ja vanhan syntisäkin välillä vallitsee elämänmittainen kamppailu, eikä se tapahdu ”hyvän sielun ja pahan kehon” välillä. Kyseessä on paljon syvällisempi vastakkainasettelu: ”Sitä hyvää mitä tahdon, minä en tee.” Paavali ei pidä kehoa pahana vaan kallisarvoisena Pyhän Hengen temppeleinä.

Kun luemme ”Sana tuli lihaksi”, se ei tarkoita sitä, että Jumalan poika otti ruumiin verhoakseen, mutta ei todellisuudessa ollut täysin ihminen. Kyllä hän oli, hän tuli lihaksi. Samoin me voimme ajatella, että kehomme ei ole jotakin, joka meillä on – me olemme tämä kehomme. Kehon rooli rukouksessa ja mietiskelyssä loistaa poissaolollaan teologiassa ja käytännön hartaudentarjoituksessa. Ei voi olla niin, että rukoileva ihminen olisi vain henkinen – mehän emme ole vain henkisiä olentoja vaan ruumiillisia. Ei kirkkoakaan kutsuta Kristuksen hengeksi vaan Kristuksen ruumiiksi. Ortodoksisessa perinteessä kiinnitetään huomiota ihmisen rukousasentoon ja hengityksen tahtiin: Jeesus hengitetään rukouksessa sisään ja synti hengitetään ulos. Meillä rukous on pääasiassa henkistä aktiviteettia, kun sen pitäisi olla koko kehon kieli. Rabbi Heschel, kun oli marsilla Martin Luther Kingin kanssa, kuvasi kokemustaan: ”Jalkani rukoilivat.” Joskus kehon toiminta voi liittyä rukoukseen, joskus se on rukous itsessään.

Jeesuksen syntymäpäivänä voimme muistaa hänen fyysistä elämäänsä tässä samanlaisessa ruumiissa kuin itse olemme. Tehtävämme on oppia näkemään kehomme Jumalan silmin: sen haavoittuvuus, heiveröisyys ja kivullosuus ja samalla sen siunattuus, lahja ja kyky kertoa meille itseämme koskevia asioita. Jumalan Poika on tullut ihmiseksi! ■

”Tehtävämme on oppia näkemään
kehomme Jumalan silmin.”

26.12.

KRISTUKSEN TODISTAJAT

TAPANINPÄIVÄLiturginen väri: punainen
Mt. 10:16-22

Virret: 35: 1, 3, 133, 447, 141, -, 35: 4

Muuta musiikkia: F. Mendelssohn: Jerusalem, die du tötest die Propheten. P. S. Pamgren: Ja neitsyt pikkupoijuttansa. KMJ nro 48, J. Maukonen: Yhtä. UML nro 71

Vainottu vai ”vainottu”?

NIKO HUTTUNEN

Tämän pyhän evankeliumi on osa Jeesuksen puhetta opetuslapsilleen, jotka hän lähettää julistamaan, parantamaan, herättämään kuolleita ja ajamaan pois pahoja henkiä (Mt. 10:7-8). Puhe on laaja ja sisältää osin samaa materiaalia kuin niin sanottu synoptinen apokalypsi (Mt. 24; Mk. 13; Lk. 21:5–38).

Jeesuksen ohjeet on asiallisesti tarkoitettu myöhemmille kristityille. Synoptisen apokalypsin tapaan se kuvaa eskatologisten ahdistusten viimeisen vaiheen kaaosta. Saarnatekstissä niistä mainitaan kaksi: uskoviain vaino ja perhesuhteiden vääristyminen.

Kyse on apokalyptisen historianäkemyksen tavanomaisesta kaavasta, jossa Hyvän ja Pahan taistelu kiihtyy lopun lähestyessä. Maailmassa tämä näkyy lisääntyvinä sotina, konflikteina, luonnonmullistuksina, nälänhätinä ja erityisesti oikeamielisten vainoina.

Pessimismissään apokalyptinen historiakäsitys lyö kättä antiikin rappioteorialle, jonka mukaan maailma on jatkuvan rappeutumisen tilassa: nuorisokin on kautta aikojen ollut vanhempien mielestä rappeutunutta. Mitä ”lopunajallisemmin” kristitty on suuntautunut, sitä pahempia ajan merkkejä hän löytää. Täysin sekulaareissakin ennusteissa on ajoittain havaittavissa rappioteorian vaikutus.

Tapaninpäivän evankeliumi keskittyy vainoihin. Pyhän tekstit luovat vainottujen suksession, jonka ensimmäisenä lenkinä ovat Vanhan testamentin vainotut profeetat. Tässä vuosikerrassa heitä edustaa Jeremia. Toisen lenkin muodostaa Stefanus, ensimmäinen kristitty marttyyri, jonka muistopäivää vietetään. Kolmas lenkki tässä todistajien joukossa ovat kaikki tulevat marttyyrit, joista evankeliumi puhuu.

Ajatus vainottujen suksessiosta ei ole Matteuksen evankeliumillekaan vieras. Vuorisaarnassa Jeesus julistaa vaino-

tut seuraajansa autuaiksi ja muistuttaa: ”Niinhän vainottiin profeettojakin, jotka elivät ennen teitä.” (Mt. 5:11–12.) Kyse on juutalaiskristillisestä standardinäkemyksestä, jonka mukaan juuri Jumalalle uskolliset saavat kärsiä. Ristiinnaulittu Jeesus on tietysti paraatiesimerkki.

Tämän perinteen varaan rakentuu kristillinen identiteetti, joka leimaa koko länsimaista ajattelua, jopa aivan sekulaarissakin yhteydessä. Ei ole sopivaa halveksua heikkoja ja vainottuja. Sorretuille on helppo saada myötätuntoa. Kristillinen perinne auttaa kiinnittämään huomion niihin, jotka syystä tai toisesta ovat jääneet heikoille. Tämä on aina ymmärretty kristinuskon vahvuudeksi. Se on myös diakonisen ajattelun tausta.

Asialla on kääntöpuolensa. Koska uhrin ja vainotun asema on moraalisesti arvostettu, sitä kannattaa taktisessa mielessäkin tavoitella. Julkista sanaa seuraamalla ei oikein pääse selvytyteen, kuka on sortaja ja sorrettu: homot ovat konservatiivikirkon sortamia, konservatiivikristityt ovat ”homoliberaalien” sortamia, hallitus sortaa sitä tai tätä ryhmää, oppositio vain heittää kapuloita rattaisiin – jokainen keksii lisää esimerkkejä, myös perhe-elämästä.

Tämä ei tarkoita, etteikö maailmassa olisi oikeasti sorrettuja. Joukossa on myös niitä, jotka tunnustavat uskonsa Kristukseen henkensä uhalla. He todistavat meille uskosta, mutta myös siitä, mitä todellinen vaino tarkoittaa. Kristillisen perinteen luoma vainotun identiteetti voi nimittäin tehdä tepposet: etsimme vaikka kiven alta merkkejä siitä, miten meitä vainotaan. Pahimmillaan kokemamme vaino on vain korvien välin tuotetta. Ja samalla maailmassa on niitä, joille Stefanuksen kohtalo on totisinta totta!

Vääristynyt kiinnittyminen uhrin ja vainotun identiteettiin antaa helposti luvan passiivisuuteen: mitä voimme tehdä, kun kerran kaikki vihaavat meitä Jeesuksen nimen tähden? Silloin vaihtoehtomme on vain ”kestää loppuun asti”.

Evankeliumi antaa kuitenkin esimerkin myös aktiivisemmasta suhtautumisesta: viisaat (*fronimoi*) käärmee. Tämän ymmärtämiseksi on syytä palauttaa mieliin syntyinlankeemuskertomus, jossa käärmettä kuvataan viisaimmaksi (Septuagintassa *fronimōtatos*) eläimeksi. Kyyhkyn viattoomuuteen saa yhdistyä järjen käyttö. ■

”Vääristynyt kiinnittyminen uhrin ja vainotun identiteettiin antaa helposti luvan passiivisuuteen.”

30.12.

PYHÄ PERHE

1. SUNNUNTAI JOULUSTA

Liturginen väri: valkoinen

Lk. 2:33–40

Virret: 20: 1, 2, 729, 22: 1-4, 7, 257, 229, 20: 3

Muuta musiikkia: C. Fraysse: Ylistän Herraa. ML nro 27, P. Simojoki: Katson sinun kättesi töitä. ML nro 52, A. Colom: Laulakaamme nyt ylistyksen laulu. MaL nro 10

”Silmäni ovat nähneet Sinun pelastuksesi”

ARI OINAS

”Silmäni ovat nähneet sinun pelastuksesi”, näin totesi vanha Simeon, kun hän näki Jumalan tuotavan neitsyt Marian sylissä Jerusalemin temppeliin. Ei siellä ollut vastassa maan mahtavia, ei fariseusten eikä Saddukeusten johtomiehiä. Vain vanha uskova mies ja eläkkeelle jo ajat sitten jäänyt yli satavuotias naisprofeetta. Kaksi raihaista vanhusta. Siinä kaikki.

He ylistivät suureen ääneen Jumalaa, joka oli siinä hetkessä ainutlaatuisesti läsnä. Sekään ei saanut mahtavia liikkeelle. Myös temppelipapisto piti sitä vain kahden höpsähänteen vanhuksen yltiökarismaattisena menona, johon ei kannattanut kiinnittää huomiota. Oli tärkeämpää hoitaa viran velvollisuuksia ja siirtyä nopeasti seuraavaan asiakkaaseen. Jo siinä hetkessä näkyi totena Simeonin profetia: Jeesus on pantu merkiksi, jota ei tunnusteta. Jeesuksen elämä ihmisenä alkoi niin kuin kenen tahansa meistä. Elettiin aikaa, jolloina maallistuminen oli kasvussa ja yhteiskunnan kahtiajakautuminen tosiasia. Papisto ja muu yläluokka eli tuona aikana omassa sfäärissään kaukana kansasta.

Ajattelen samalla tätä aikaa. Katselin hiljan läpi postissa saapunutta kirkon nelivuotiskertomusta. Huolta ja murhetta herättää se, kuinka vuosisatojen aikainen perinne tuoda pienokaiset siunattaviksi pyhälle kasteelle on hiljalleen häviämässä. Samaa tahtia kuin aikuiset eivät enää tahdo siunausta avioliitollaan on jäämässä pois myös siunauksen pyytäminen heidän lapsilleen. Ajan henki on, että lapsi päättäköön itse aikuisena mihin uskoo. Siinä unohtuu vanhemman vastuu. Koska usko ei ole itselle omakohtaisesti tärkeä, ei koeta tarvetta puhua siitä lapsille. Ei sellainen

ajatus edes käynyt Marian ja Joosefin mielessä. Hyvään vanhemmuuteen kuului, että se usko, joka on kantanut heitä eteenpäin, sen uskon yhteyteen saatetaan myös jälkipolvi, jotta myös tulevat sukupolvet olisivat jo lapsesta saakka siunatut. Niinpä vasta kun Maria ja Joosef olivat tehneet kaiken, mitä Herran laki vaati, he palasivat Galileaan kotikaupunkiinsa Nasaretiin. Siellä Jeesus vanhempiensa ohjauksessa kasvoi, vahvistui ja täyttyi viisaudella, ja Jumalan armo seurasi häntä vauvasta asti.

Siunaukselle oli myös tarvetta, sillä jo alusta asti oli selvää, että Jeesuksen elämä ei tulisi olemaan helppo. Ei aikakaan kun koko perheen oli lähdettävä maanpakoon moniksi vuosiksi Egyptiin ventovieraiden keskelle, jossa myös kieli oli toinen kuin kotiseudulla. Jeesuksesta kasvoi jo pikkupoikana monta kieltä sujuvasti puhuva kansainvälinen nuorukainen, joka heprean ja aramean lisäksi osasi todennäköisesti puhua muun muassa ajan yleiskieltä kreikkaa. Kotiinpaluun jälkeen tuli toinen vastoinkäyminen joskus varhaisaikuisuudessa, kun rakas kasvatti-isä Joosef kuoli. Ehkä Joosefin korjasi kausi-influenssa, joka yhä tänään surmaa vuosittain kehittyneestä terveydenhuollosta huolimatta noin 500 000 ihmistä eri puolilla maailmaa. Ihmisten keski-ikä oli Jeesuksen syntymän aikoihin paljolti korkean lapsikuolleisuuden takia vain noin kolmekymmentä ja risat. Toki jos eli kolmekymmppiseksi asti, oli jo hyvät mahdollisuudet elää melko vanhaksikin Simeonin ja Hannan lailla. Yleistä se ei kuitenkaan ollut.

Seuraavan kerran tapaamme Jeesuksen vasta hänen ollessa juuri tuon ikäinen, noin kolmenkymmenen. Ehkä hänkin silloin, juuri ennen julkisen toimintansa aloittamista mietti tätä kaikkea. Sitä miten elämä oli kuljettanut häntä siitä asti, kun hän vauvana oli ollut temppelissä vanhempiensa, Simeonin ja Hannan ympäröimänä.

Vasta Jeesuksen ollessa noin kolmenkymmenen myös moni muu sai kokea saman kuin Simeon ja Hanna. Sen saman olen saanut myös itse kokea ja todeta: ”Minun silmäni ovat nähneet Sinun pelastuksesi.” ■

”Ajan henki on, että lapsi
päättäköön itse aikuisena
mihin uskoo.”

31.12.

**AIKAMME ON JUMALAN KÄDESSÄ
UUDENVUODENAATTO**

Liturginen väri: valkoinen

Lk. 13:6-9 tai Mt. 16:1-4

Virret: 36: 1-5, synninpäästön jälkeen 36: 6-7, raamatunluvun jälkeen 397 (ennen saarnaa), uhrivirsi 38, 329: 1, 2

Muuta musiikkia: T. Kuusisto (sov): Iltavirsi, O. Merikanto (sov): Maa on niin kaunis, T. Kuusisto: 121. Psalmi, A. Dvorak: Ich hebe meine Augen zu den Bergen op. 99 nro 9

Silmänräpäys kerrallansa

SATU SAARINEN

Länsimainen downsiftaaja ihanoi afrikkalaista aikakäsitystä. Siinä onkin paljon hyvää. Suurimpana löytönä itselleni on ollut ajatus siitä, että aika ei voi loppua kesken. Sitä tulee aina lisää. Aurinko tipahtaa taivaanrannan taa nopeasti heti alkuillasta ja pimeys laskeutuu. Mutta aamulla varhain on jälleen uusi mahdollisuus. Tällä katsantokannalla deadlineihin ja määräpäiviin tulee uusi suhde. Elämän suuri rytmi on armollinen. Jokainen tsäänssi on uus mahdollisuus!

Varsin afrikkalainen ja elämän syklin uuteen mahdollisuuteen luottava on myös puutarhurin ajatus viikunapuusta: ”Jospa se ensi vuonna tekee hedelmää.” Ei voi tietää, käykö niin. Mutta ei ole mitään syytä heittäytyä muuhunkaan luuloon. Ei ole syytä panikoida tuntemattoman edessä. Puutarhuri tunnistaa oman vastuunsa asiassa ja on valmis yrittämään vielä kerran. Ehkä hän on vuosien varrella testannut eri menetelmiä ja nyt alkaa olla välitilipäätöksen aika. Kerta vielä ja sitten kirvestä!

Uudenvuodenaattona on myös tietynlaisen välitilipäätöksen aika. Uusi vuosi on muutakin kuin vaihtuva numero, jonka kirjoittamisen opetteluun menee hetki. Mene hetki suunnata ajatukset menneestä tulevaan. Ehkä menee myös hetki sille ajatukselle, että olisinko voinut tehdä jotain toisin vuoden aikana, sen valinnoissa. Toivottavasti paniikkiin antautumiseen ei ole aihetta. Aihetta on varmasti myös kiitokseen kuluneen vuoden tapahtumista, onnistumisista ja iloista.

Voisiko seurakunnassa valmistella tämän messun vaikeaksi monien työmuotojen kanssa yhteisenä siten, että työ-

muotojen vapaaehtoiset vastuunkantajat olisivat mukana vaikka esirukouksen valmistelussa? Jos näin, on valmistelu hyvä tehdä ennen joulukiireitä ja pitkää pyhien jaksoa.

Saarnaajan kirjan teksti Vanhan testamentin lukukappaleena tuo karuudessaan ja toteavuudessaan levollisen näkökulman menneen ja tulevan välimaastoon. Kaikella on määrähetkensä, aikansa joka asialla taivaan alla. Kirkossa on niitä, joille kulunut vuosi on ollut itkun aikaa, sekä niitä, joilla on ollut aihetta tanssia. Varmasti on niitä, jotka ovat purkaneet kokonaisia elämiä ja niitä, jotka ovat rakentaneet vastaavia. On niitä, joille uuden vuoden aloittaminen tuntuu hyvältä ja niitä, joita mennyt pitää otteessaan.

Kaikkia koskee sama viesti: Elämämme rytmi ja pyörä on lopulta Jumalan kädessä. Myös uudelleen alkamisen mahdollisuus on hänen kädessään. Mutta kuten vertauksen puutarhurimme, meidän tulee olla valmiita tekoihin ja toimiin, ottamaan myös omaa vastuuta elämämme suunnasta.

Jos elämässämme on jokin asia, joka on kuin voimaa maasta vievä viikunapuu, tulee meillä olla rohkeutta heilauttaa kuvaannollista kirvestä ja antaa uudelle kasvulle mahdollisuus.

Uudenvuoden aattoiltana katsotaan kelloa ja juhlistetaan vuoden vaihtumista puolenyön tasatunnilla. Kellon tasainen tikitys muistuttaa meitä siitä, että aikaa tulee aina lisää. Kuitenkin kristittyinä uskomme, että tämä mitattava aika saa joskus päätöksensä, Jumalan sallimuksesta ja tahdosta. Kellon ympyrämuoto muistuttaa Jumalan ikuisuudesta. Jossain edessäpäin on vielä aika, jolloin tunteja ei enää ole tarvis mitata eikä merkata – on vain iäinen nykyhetki.

Jumala tuli itse ihmiseksi. Aika ja iäisyys yhtyivät. Ihmiseksi syntyneen Kristuksen seurassa voi jo tässä mitattavassa ajassa kokea iäisyyden rauhaa ja läsnäoloa. Luulen, että afrikkalaisen aikakäsityksen keskeinen löytö on ihmisten ainutlaatuinen taito elää täydesti ja läsnäolevasti nykyhetkessä. Pyhä Jeesus-lapsen Teresa puhuu samasta asiasta kehottaessaan: ”Ottakaamme vain silmänräpäys kerrallaan. Silmänräpäys on aarre.” ■

”Meidän tulee olla valmiita tekoihin ja toimiin, ottamaan myös omaa vastuuta elämämme suunnasta.”

1.1.

JEESUKSEN NIMESSÄ UUDENVUODENPÄIVÄ

Liturginen väri: valkoinen

Lk. 2:21

Virret: 39: 1, 3, 4, 5, 729, 317, 40, 42, 329: 1, 5

Muuta musiikkia: K-E Gustafsson: Psalmista 8.

KEG, J. S. Bach: Herra, aina kristikuntaas, nro 6.

JSB, J. S. Bach: Mun kanssain käy, nro 7. JSB, J. S.

Bach: Viel' elää hän!, nro 8. JSB

Pelasta mut

KATI ELORANTA

Uudenvuodenpäivän evankeliumiteksti on lyhyt ja ytimekäs. Siinä kerrotaan Jeesuksen nimenantamisesta. Juutalaisessa traditiossa poikalapset ympärileikattiin kahdeksan päivän ikäisinä, ja samassa yhteydessä heille annettiin nimi. Tälle traditiolle uskollisina Jeesuksen vanhemmatkin toivat esikoisensa tähän kirurgiseen toimenpiteeseen. Marialla ja Joosefilla ei ollut samanlaista ongelmaa kuin pienten lasten vanhemmilla toisinaan on, eli mikä lapselle nimeksi. Jeesuksen nimeksi oli tultava Jeesus. Tämä nimi oli ilmoitettu vanhemmille jo ennalta. Ja oikeastaan mikään muu nimi ei tullut kysymyseenkään, sillä Jeesuksen kohdalla nimi todella oli enne. Se kertoi jotain oleellista hänen tehtävästään: Herra on apu, Herra pelastaa.

Herra pelastaa. Tämä lyhyt lause kertoo kristinuskosta kaikkein olennaisimman. Vielä toisinaan näkee valtateiden varsilla tätä sanomaa julistavia postereita: Usko Herraan Jeesukseen niin pelastut. Sellainen mutu-tuntuma minulla kuitenkin on, ettei tavallinen kaduntallaaja oikein koe tätä slogania omakseen. Se herättää kysymyksiä (ja ärtymystä). Mistä pitää pelastua, mistä meidät pelastetaan? Maailmasta, elämästä? Ja miksi pitäisi pelastua? What's the point? Mutta jos yksi kristinuskon keskeisimmistä termeistä ei uppoa, sitä lienee avattava niin, että sanoma kirkastuisi.

Uudenvuoden saarnan pitämisen aikoihin kirkkovuodessa on hiljan juhlistettu joulua. Jouluna kirkko iloitsee Kristuksesta, joka syntyi tähän maailmaan pelastaakseen ihmiskunnan synnin, kuoleman ja pahan vallasta. Pelastus käsittää kaiken, minkä kolmiyhteinen Jumala tekee palauttaessaan ihmisen yhteyteensä: lunastuksen, sovituksen,

rauhan, ilon, vanhurskauden, uuden elämän ja pyhityksen. Näinhän se menee tämä kristillinen ritirimssu. Mutta miten tätä sanomaa voisi avata niin, että tavallinen tallaajakin kokisi sen omakseen ja tarvitsevansa pelastusta elämäänsä?

Pelastus on sitä, että saa epäonnistua ja silti aloittaa aina uudelleen, puhtaalta pöydältä. Pelastus on sitä, että on joku, jolle on tärkeä ja rakas. Pelastus on sitä, että saa uskoa taivaaseen. Siihen ettei elämä lopu kuolemaan. Pelastus on sitä, että saa luottaa maailman pahuuden keskellä huolenpitoon, johonkin joka varjelee väsymättä. Pelastus on sitä, että jotenkin vain uskaltaa uuden vuoden alkaessakin katsoa rohkeasti tulevaan ja luottaa siihen, että asioilla on tapana järjestyä. Pelastus on jotain vielä paljon enemmän. Jotain jonka kaipuu ei taatusti ole kadonnut ihmisen sydäimestä mihinkään vuosisatojen saatossa. Sen välittämiseen vain täytyy yrittää löytää oikeita sanoja.

Joskus ihan tavalliset popmuusikot onnistuvat siinä, missä saarnaamisen asiantuntijat onnahtelevat. Voisiko tätä vuodatusta päättää paremmin kuin siteeraamalla lopuksi Happoradion laulua Pelastaja? ”Ei mun jalkani kannan, kun olen sinun kosketusta vailla. Eikä henkeni kulje, kun olen sinun kosketusta vailla. Pelasta mut (Puhdistaa maailma). Pelasta mut (Armahda ihminen). Pelasta mut. Kuule kun apuasi anelen.” ■

”Pelastus on sitä, että jotenkin vain uskaltaa uuden vuoden alkaessakin katsoa rohkeasti tulevaan ja luottaa siihen, että asioilla on tapana järjestyä.”

6.1.

JEESUS, MAAILMAN VALO

LOPPIAINEN

Liturginen väri: valkoinen

Mt. 2:1–12

Virret: 43: 1, 3, 5, 752, 47, 422, 452, 43: 6, 7

Muuta musiikkia: I. Kuusisto: Minä olen maailman valkeus. IK, M. Moilanen: Tähti on syttynyt. LKM nro 1, P. Tynkkynen: Uusi tähti. LKM nro 13, J. Löytty: Pimeydessä syttyy tähti. NSV nro 42, P. Laaksonen: Saavu valo. KL s 73

Idän lahjat seimen lapselle

KATI KEMPPAINEN

Idästä tulleiden tähtitieteilijöiden valppaus, tiedonjano ja uskallus lähteä tähden perään on kiehtovaa. Inhimillinen uteliaisuus johti heidät ihmiseksi tulleen Jumalan lähelle. Joskus kuulee julistusta, jossa asetetaan inhimillinen viisus ja Jumalan totuus toisilleen vastakkaisiksi. Totta onkin, että ihmisen rajattu viisus ei kykene täysin käsittämään itseään suurempaa totuutta. Totta on sekkin, että sana rististä on maailman silmissä hulluutta. Tässä teksti ohjaa meitä myös arvostamaan ihmisviisautta, sillä tiedonjano ajoi tiedemiehet seimen äärelle.

Jumalan luomisteon seurauksena meillä on kykyä ja halua tietää, selvittää, etsiä ja löytää totuus. Tämä on Jumalan lahja ja eräs reitti hänen luokseen. Sama uteliaisuus sai Aatamin ja Eevan poimimaan hedelmän myös sieltä, mistä sitä ei olisi tullut poimia. Ihmisen tiedonjano on rikkaus, lahja ja siunaus, joka pitää sisällään myös tuhon siemenen kuten näemme syntiinlankeemuskertomuksessa, maailmassa ja omassa elämässämme tapahtuvan päivittäin.

Yli omien rajojensa menevän halun toteuttamisen seurauksena pahuus tuli maailmaan. Tänään se konkretisoi tuu kuningas Herodeksessa, joka ei ollutkaan aivan tavallinen kuningas. Hän on jäänyt historiaan tekemiensä julmuuksien ansiosta. Herodes muun muassa tapatti kaksi lankoaa, vaimonsa ja kaksi omaa poikaansa. Kuolemansa kynnyksellä hän pidättyi lukuisia kansalaisia ja käski teloittaa heidät omana kuolinpäivänään taatakseen, että maassa vallitsisi tuolloin sopivan murheellinen tunnelma. Tällaiselle tyrannille Betlehemin lapsenmurha, johon tämä tarina meitä jo valmistaa, tulisi olemaan pikkujuttu. Jeesus syntyi terrorin ja vihan keskelle ja koki pakolaisen kohta-

lon itsekin. Hänen, maailman valon ja Rauhan Ruhtinaan, takia myös tapahtui Betlehemin lapsenmurha. Uskon että Jeesus eli elämänsä tietäen, mitä hänen maailmaantulonsa maksoi: hänen elämänsä alun maan päällä maksoivat syyttömät pikkulapset hengellään ja heidän äitinsä menetyksen tuskallaan.

Pimeyden ja pahuuden keskellä on pieni lapsi, Jumalan pelastusteko ja maailman valo. Muistan tässä yhteydessä erästä joulua Tansaniassa, kun vietimme Iringan kansainvälisen koulun joulujuhlaa. Joulujuhlan järjestäminen oli varsinainen taitolaji, sillä koulun oppilaat ja heidän perheensä olivat muslimeja, hinduja, bahaita ja kristittyjä. Koulun johtajattaren haastava tehtävä oli järjestää sellainen joulujuhla, johon muslimivanhemmatkin voisivat osallistua pelkäämättä syyllistyvänsä jumalanpilkkiaan. Tämä tarkoitti sitä, että laulujen sanat ja seimikuvaelman vuorosanat piti olla nähtävillä etukäteen. Ennen juhlaa oli keskusteltava, voiko muslimi olla paikalla, jos lauletaan hosianna tai halleluja tai jos käytetään ilmaisuja, Herra on syntynyt. Joulujuhla saatiin kuitenkin järjestettyä joka vuosi, eikä sitä tarvinnut naamioida syyslukukauden päättäjäisjuhlaksi.

Eräänä vuonna teemana oli valo. Oli hätkähdyttävää seurata koulun intialaissyntyisten tyttöjen esittämä valon tanssi. He olivat puettuina kultaisiin sareihinsa, käsissään elävät tulet, ja uskomattoman kauniin tanssin aiheena oli valon synty maailmaan. Itselleni kokemus oli syvästi hengellinen. Ymmärsin, että suotta ei itä ole kaikkien uskontojen syntypaikka. Tanssin kautta välittyi idän kulttuurien vuosituhantinen historia, kauneus, tieto ja viisus. Samalla ymmärsin, että jokaista ihmistä ja uskontoa ajaa kaipaus to tuuteen ja valoon ja tämä pyrkimys on Jumalasta lähtöisin.

Kristus on maailman valo. Ensimmäisen uskonkappaleen mukaan Jumalan yleinen ilmoitus on nähtävillä kaikkialla maailmassa, ja tämä meidän on otettava hyvin vakavasti. Päivän teksti nostaa lapsen koko maailmankaikkeuden keskipisteeksi. Hänessä on ruumiillistuneena inhimillinen ja jumalallinen, koko totuus ja pelastus. Seimi oli idän tiedemiesten pitkän vaelluksen päätepiste, ja samalla se oli uuden matkan lähtöpiste. Kristus on maailman valo, alku ja loppu, lihaksi tullut sana, Jumalan Poika ja meidän ainoa toivomme. Tämä huikea totuus ja jumalallinen aarre saa meidät katsomaan kunnioittavin silmin itämaan tietäjiä, toisten uskontojen edustajia ja avaamaan seimen piirin myös heille. Heillä on jotakin sanottavana ja annettavana seimen lapselle. ■

13.1.

KASTEEN LAHJA

1. SUNNUNTAI LOPPIAISESTA

Liturginen väri: valkoinen

Mt. 3:13–17

Virret: 215: 1, 2, 5, 6, 129, 219, 442, 220, 495: 1, 2

Muuta musiikkia: J. Löytty: Kasteessa meidät lapsena.

JL, J. Löytty: Ajattelen kastettani. JL, C. C. Converse:

Kiitää Herraa. LKM nro 54, P. Laaksonen: Kastelaulu.

KL s. 208

Juurilla ja ytimessä

NIKO HUTTUNEN

Sunnuntain saarnateksti on ensimmäinen kohta Matteuksen evankeliumissa, jossa Jeesus esiintyy aikuisena. Lapsuskertomusten jälkeen evankelista kuvaa Johannes Kastajan toimintaa. Johannes Kastaja julistaa kääntymystä ja kastaa ”vedellä parannukseen” – kääntymyksen ja parannuksen takana on sama kreikan sana *metanoia*.

Sitten myös Jeesus tulee kastettavaksi, kuten saarnatekstin alku kertoo. Tämä on yllättävä ja hämmentävä tapahtuma. Johanneshan oli edellä julistanut, että Jeesus kastaa Pyhällä Hengellä ja tulee tekemään lopunajallisen jaon jyvien ja ruumenien välillä. Nyt tämä oikeamielinen tuomari tulee ottamaan parannuksen ja kääntymyksen kasteen. Onko hänkin sen tarpeessa?

Markuksen ja Luukkaan evankeliumit ohittavat ongelman. Sen sijaan Johanneksen evankeliumi motivoi kasteen sillä, että se paljastaa Messiaan (Jh. 1:31). Nasaretilaisen evankeliumissa Jeesus itsekin aprikoi sitä, miksi hänet pitäisi kastaa.

Matteuksen evankeliumi käsittelee hämmennystä esittämällä Jeesuksen ja Johanneksen välisen keskustelun. Käänös tulkitsee, että kyse on Jumalan vanhurskaan tahdon täyttämisestä. Vastaus on alkukielessä epämääräisempi: kastamalla on sopivaa (*prepon*) ”täyttää kaikki vanhurskaus”.

Epäilemättä vanhurskaus on Jumalan tahdon mukaista, mutta miten se kastamalla täyttyy kokonaan? Ehkä kastaminen on välttämätön osa kaikkea vanhurskautta, joka täyttyy, kun Jeesus seuraa hänelle edellä määrättyä tehtävää kaikilta osin.

Vastauksessa kiinnittää huomiota se, ettei siinä selosteta, miksi Jumalan suunnitelmiin kuuluu kastaminen. Kysymys on pelkästä auktoriteettiperustelusta. Johannes asemoi itsensä Jeesuksen alapuolelle, ja koska Jeesus sanoo, että täytyy kastaa, Johannes kastaa. Vastaavalla tavalla Jeesus vetoaa korkeampaan suunnitelmaan, kun häntä vangitaan (Mt. 26:54).

Kun Markuksen evankeliumissa Henki laskeutuu Jeesukseen (*eis auton*), Matteuksen evankeliumissa Henki laskeutuu Jeesuksen päälle (*ep' auton*). Ilmeisesti Matteus hakee kontaktipintaa Jesajan sanoihin: ”Henkeni olen laskeutunut hänen ylleen.” (Jes. 42:1; Septuagintassa muoto *ep' auton*) Samasta Jesajan tekstikohdasta on otettu myös taivaasta kuuluvan äänen sanat.

Mainittu Jesajan teksti on Vanhan testamentin lukukappaleena, joten kirkkokäsikirja ohjaa lukemaan Kristuksen kastetta ennustus-täyttymys -mallin mukaisesti. Jeesuksen kaste on kuitenkin myös esikuva myöhemmälle kristilliselle kasteelle, kuten vertailu toisena lukukappaleena olevaan Tiituksen kirjeen tekstiin paljastaa.

Jeesuksen kasteessa on jo läsnä ne peruselementit, jotka myöhemmin liitettiin kristilliseen kasteeseen: Pyhän Hengen saaminen ja kastettavan passiivinen rooli. Jälkimmäinen ilmiö tunnetaan ensi kerran Johannes Kastajalta, jonka myötä kastajan ja kastettavan roolit eriytyivät.

Omalla tavallaan tämä kristillisen tradition erityispiirre näkyy siinä, että kastajaa tarkoittava kreikankielen sana *baptistēs* esiintyy kahta poikkeusta lukuun ottamatta vain kristillisissä lähteissä. Toinen poikkeus on juutalainen historioitsija Josefus, joka käyttää sanaa puhuessaan Johannes Kastajasta, toinen stoalaisfilosofi Epiktetos, joka puhuu ”väärinkastajista”.

Ilmeisesti kristittyjen vaikutuksesta Epiktetos vertaa juutalaisia puhdistusmenoja ja kristillistä kastetta jälkimmäisen eduksi. Eräissä kristillisissä lähteissä sanalla voidaan tarkoittaa myös henkilöä, joka kastaa itsensä juutalaisissa puhdistusmenoissa. On ilmeistä, että sana ”kastaja” on erityisesti kristityille ominainen.

Kaste ei sinänsä ole tuntematon ilmiö juutalaisuudessa tai muissakaan antiikin uskonnoissa. Ne olivat puhdistautumismenoja, joissa henkilö itse rituaalisesti peseytyi. Tiituksen kirjeen suomennos (ilmeisesti Ef. 5:26 vaikutuksesta) luo linkin puhdistautumismenoihin puhuessaan kristillisestä kasteesta puhtaaksi pesemisenä.

Vaikka Jeesuksen kasteen merkitys jää jossain määrin epäselväksi, sen merkitys kristillisen kasteen esikuvana on eittämätön. Tämän saarnatekstin äärellä ollaan samalla kertaa kristinuskon juurilla ja sen ytimessä. ■

20.1.

JEEBUS ILMAISEE JUMALALLISEN VOIMANSA 2. SUNNUNTAI LOPPIAISESTA

Liturginen väri: vihreä

Jh. 2:1–11

Virret: 199, 133, 367, 340, 221, 345

Muuta musiikkia: V. Erkkilä: Kiittäkää Herraa. VE, V. Viitasalo: Paljon on aihetta lapsella kiittää. LKM nro 58, P. Simojoki: Katson sinun kättesi töitä. NSV nro 1, B. Chambers: Kuljen juhkakulueessa. UML nro 61, P. Laaksonen: Se ihmettä on. KL s. 40

Jeesus, Jumala – Viinin Luoja

ARI OINAS

On ollut aikoja, jolloin oli vaikea käsittää, miksi Jeesus päätti aloittaa toimintansa tarjoamalla ensitöikseen alkoholia. On selityksiä, joiden mukaan ”hyvän viinin” luominen vedestä merkitsi ihanan alkoholittoman viinirypälenektarin luomista. Juhlien valvojan tyytyväisyys nousi siis alkoholitarjoilun päättymisestä. Samalla kun tätäkin mahdollisuutta harkitaan, on pidettävä mielessä, että Jeesus toimi kaikessa toisin kuin tämän maailman hurskaat olettavat tai haluavat.

Toisen yksinkertaisen ja melko maallisen selityksen asiaan tarjoaa pikku hiljaa juopumaan alkaneiden juhlaraiden reaktio. Koska juhla oli kaikinpuolinen menestys, josta puhuttiin usein myöhemminkin, voitaneen olettaa, että viini oli aitoa vuosikertaviiniä. Valvojien tehtävä oli huolehtia, että kaikki sujuu niin kuin aina ennenkin ilman dramaattisia poikkeamia. Hyvänlaatuinen viini kuului juhlien ehdottomiin vaatimuksiin. Juhlien valvoja ei olisi ilahtunut alkoholittomaan nektariin siirtymisestä, vaan olisi pitänyt sitä katastrofina.

Viinin alkoholipitoisuutta koskevaa kysymystä tärkeämpi kysymys on, miksi juuri viinin luominen oli Jeesuksen ensimmäinen suuri ihmeteko? Simppelin lähestymistavan tarjoaa Salomonin toteamus: ”Pidot järjestetään ihmisten huviksi ja viini ilahduttaa mielen.” (Saarn. 9:19) Jeesus halusi siis ihmisten ilon jatkuvan! Tämä on varmasti osatotuus asialle.

Toinen lähestymistapa on se, että juuri viinipuu balsamilta tuoksuvine kukkineen ja rypäleterttuineen oli keskeinen osa Jumalan lupaamaa maallista siunausta, josta orjuudesta vapautunut juutalainen kansa sai nauttia (4. Moos.

13:21–27). Viinin viljely ja valmistus oli muinaisen Palestiinan alueella sekä vaativa taitolaji että siellä vuosituhansien ajan asuneiden kansojen keskeinen vaurauden lähde. Se oli osa Jumalan lupaamaa yltäkülläistä lahjaa koko ihmiskunnalle. Sakarjan kautta Jumala antoi myös Israelin kansalle uudistetun lupauksen: ”Minä kylvän rauhaa ja menestystä. Viiniköynnös antaa hedelmänsä, maa tuottaa satonsa, ja taivas antaa sateensa. Kaiken tämän minä lahjoitan.” (Sak. 8:12)

Viinipuu tarjoaa myös monia ihmeellisiä kuvia Jumalan toiminnasta. Se on köynnösmäinen puu, jonka juuret ja oksat ulottuvat jopa kymmenen metrin päähän pienestä keskusrungosta. Se tarjoaa suorastaan hätkähdyttäviä vertauskuvia. Esimerkkinä vaikka se, että oksat, jotka ulkonaisesti näyttävät lehtevimmiltä ja muhkeimmilta tulee hedelmättöminä leikata pois. Viinipuussa vaatimattomuus on kaunista. Sen anti on myös nautittava viisaasti, sillä väärinkäytettynä se voi tuhota ihmisen. Viinin päihdyttävää vaikutusta verrataan Raamatussa osuvasti niihin eksytyksiin, jotka ihmistä houkuttavat tässä maailmassa, ja siihen miten helposti Jumalan hyvyys jää huomaamatta (Jes. 5:11–12, Ef. 5:18). Viinipuun kauneutta sen antien väärinkäyttö ei kuitenkaan vähennä, vaan ennemminkin korostavat sitä, miten tärkeää on käyttää kaikkia saamiamme lahjoja oikein. Vastuu on siis aina viime kädessä ihmisen. Kuten Pyhän Hengen lahjoja myös viinipuun antia on käytettävä viisaasti.

Jeesus vertaa itseään myöhemmin sekä viinipuuhun (Jh. 15:1, 15) että viinitarhan hyvään isäntään ja tämän poikaan (Mt. 20:1–16; 21:33–43). Israelin kansaa verrataan Vanhasa testamentissa usein viinitarhaan. Toisinaan se on kukoistava viinitarha ja toisinaan rappiolle joutunut tai väärin isäntien hallitsema tarha (Jes. 5:1–7). Myös Kristuksen seurakuntaruumiin vertaaminen Paavalilla juuri viinipuuhun nousee samasta historiallisesta yhteydestä.

Eri lähestymistapojen tarkastelu selittää sitä, miksi Jeesus päätti aloittaa toimintansa tarjoamalla viiniä juhlaväelle. Sen tarjoaminen oli paras merkki sekä hänen jumaluudestaan että halusta siunata kansaa maan parhailla antimilla. Se myös pelasti hääjuhlan, sillä kuten valvoja totesi sulhaselle: ”Kaikki tarjoavat ensiksi hyvän viinin ja sitten, kun vieraat alkavat juopua, huonompaa. Mutta sinä olet säästänyt hyvän viinin tähän asti.” Edelleen viini on suuri Jumalan lahja meille. Siitä kertoo myös ehtoollisella tarjottava tosi viini, Kristuksen veri, jonka kautta pelastus on yhä tarjolla jokaiselle joka uskoo. ■

27.1.

ANSAITSEMATON ARMO

3. SUNNUNTAI ENNEN PAASTONAIKAA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 20:1–16

Virret: 547, 126, 410, 399, 223, 265

Muuta musiikkia: K. Tikka: Armolaulu. HH nro 24, T. Kalenius: Kun joku on lähellä Jeesusta. UML nro 66, Ruots. kansansäv.: Armo yli tuomion valtava on. LKM nro 41, P. Simojoki: Sinun siunaavan kätesi alla. NSV nro 60, P. Laaksonen: Kaikuva on kiitoslaulu. KL s. 64

Yhdennentoista hetken armo

SATU SAARINEN

Vuosia sitten opettajastäväni pitämä kouluvuoden ensimmäinen aamunavaus jäi mieleen. Hän sanoi kannustavasti ja rauhallisesti oppilaille, erityisesti ekaluokkalaisille, että parhaansa tekeminen riittää. Sanallista viestiä vahvisti yhtä aikaa lämmin ja reipas olemus, ja ennen kaikkea pikkukoululaisiin suunnattu hyväksyntää viestivä katse.

Teki mieli ajatella – ja ajattelinkin – että kunpa meille aikuisillekin joku kävisi välillä sanomassa näitä sanoja tai edes katsomassa meitä sellaisella katseella! Tokihan jossain syvällä meissä tuo lause kaikuu: parhaansa tekeminen riittää. Mutta epäilyksen aallokosta tuntuu joskus päällimmäiseksi kiihävän kysymys: Riittääkö sittenkään? Onhan sen riitettävä?!

Päivän epistolatekstin voisi äkkiseltään ajatella tuovan jaksamisen ääriajoilla painivalle ja omaa suoritustaan epäilevälle lisää angstia. Juoskaa, kilpailkaa, vain yksi voi voittaa! Itsekuri kunniaan, pannaanpa nyt vastaanhangoitteleva ruumis tottelemaan.

Mutta totuuden nimissä: asiaahan Paavali kirjoittaa. Etenkin näin paaston kynnyksellä on hyvä kiinnittää huomio niihin katoaviin ja katoamattomiin seppeleisiin, joiden perässä juoksemme. Mikä on todellista, kestävää ja eteenpäin kantavaa, sellaista minkä vuoksi itseruoskinta on tarpeen? Entä onko kisakentällä mukana paljonkin ilmaan huitomista, näennäistäärkeää ja päämäärätöntä toikkarointia? Teemmekö parhaamme näiden kahden erottamiseksi?

Parhaansa tekeminen riittää, jos sen tekemisen kohdistaa oikein ja ennen kaikkea teon takana on vilpittön halu ja pyrkimys hyvään. Armo voi osua kohdallemme myös sellaisena hetkenä, jolloin emme ole jaksaneet edes yrittää.

Evankeliumitekstin työmiehet ovat palkkansa ansainneet. Pitkään viinitilalla raataneet tuntevat tulevansa syrjityiksi saadessaan saman päiväpalkan kuin ne, jotka tulivat raadantaan mukaan vasta yhdennellätoista tunnilla. Inhimillinen tunne palkansaannin yhteydessä, eikö vaan? Olemme kärkkäitä vaatimaan itsellemme meille kuuluvat lisät, bonukset ja ylityökorvaukset.

Viinitarhan isännän kysymys on pysäyttävä: ”Katsotko sinä karsaasti sitä, että minä olen hyvä?” Emmekö jokainen haluaisi tulla katsotuksi hyvyydellä, juuri sellaisella katseella, jolla isäntä katsoi palkollisiaan. Hänelle tärkeä oli se, joka tuli varhain, mutta myös hän, joka saapui vasta yhdennellätoista hetkellä. Tasapuolinen isäntä sai karsaan katseen osakseen, mutta vastasi kysyjälle kauniisti, kärsivällisesti ja oikeudenmukaisuutta korostaen. Lisäkysymyksiä ei ilmeisesti tullut, sillä palkanmaksu perustui yhteiseen sopimukseen.

Evankeliumin armollinen sanoma koskee myös tämän päivän työmiehiä ja naisia. Paaston kynnyksellä meitä kehoitetaan valmistautumaan ansaitsemattoman armon vastaanottamiseen. Saamme jättää taakkojamme vähemmäksi ja keskittyä olennaiseen. Saamme mahdollisuuden pohdita sitä, mikä hetki on elämässämme Jumalan viinitarhan hoitajina. Teemmekö parhaamme itsemme, lähimmäisemme, perheemme ja Jumalan kunniaksi?

Armoa ei tarvitse ansaita. Mutta yhtä aikaa ei voi heittäytymällä heittäytyä Isännän hyväntahtoisuuden varaan. Armo lisää armoa, hyvyys hyvyttä. Jos meitä on alusta asti katsottu rakkaudella, kohdeltu oikeudenmukaisesti ja arvostavasti, teemme sen automaattisesti muillekin. Joskus viime hetkellä, joskus jo ennakoivasti. Paavalin kuvailemia juoksuratoja ja pikamatkoja tarvitaan myös. Ne herättelevät meitä aika-ajoin miettimään elämänmittaisen matkamme tärkeysjärjestystä.

Palkkapussiemme painoa vertailemme meidän on vaikea käsittää Jumalan armon tasapuolisuutta. Sillä radalla, joka vie katoamattomien palkintojenjakotilaisuuteen, viimeiset tulevat ensimmäisiksi ja ensimmäiset viimeisiksi. Ja yhdennellätoista hetkelläkin ehtii joukkoon mukaan. ■

”Evankeliumin armollinen sanoma koskee myös tämän päivän työmiehiä ja naisia.”

3.2.

**KRISTUS, JUMALAN KIRKKAUDEN SÄTEILY
KYNTTILÄNPÄIVÄ**

Liturginen väri: valkoinen

Lk. 2:22–33

Virret: 540, 727, 49, 543, 222, 447: 1, 4

Muuta musiikkia: E. Rautavaara: Kynttilänpäivä. HH nro 3, A. Sonninen: Minun sydämeni on valmis. HH nro 26, Afr. säv.: Vanha, vanha Simeon. LV nro 25, C. Fraysse: Ylistän Herraa. ML nro 27

Valoa kansalle, joka pimeydessä vaeltaa

KATI ELORANTA

Kynttilänpäivä on valoisa juhla keskellä talvenselkää. Kristikunnassa sitä on vietetty jo 300-luvulta lähtien omana erillisenä juhlanan, ja päivän raamatullinen aihe on pysynyt uskollisesti samana. Kynttilänpäivänä muistellaan sitä, mitä tapahtui, kun pyhä perhe saapui temppeliin puhdistautumis- ja pyhittämishommiin. Mooseksen laki määräsi poikalapsen synnyttäneen äidin pysyttelemään kotona 40 päivän ajan, ja sen jälkeen oli tultava temppeliin puhdistautumaan. Myös esikoisen pyhittäminen Herralle oli osa tätä samaista lakia. Pyhittäminen tarkoitti Jumalalle luovuttamista. Vanhempien oli ostettava esikoinen takaisin itselleen ennalta säädetyllä uhrilla. Näin siis Joosef ja Mariakin toimivat.

Nimensä kynttilänpäivä on saanut vanhasta keskiaikaisesta tavasta siunata juuri tänä kyseisenä sunnuntaina kaikki kalenterivuoden aikana käytettävät kynttilät. Oman lautauksensa pyhään tuo myös se, että kynttilänpäivästä käynnistyneen jälleen yhteisvastuukeräys.

Päivän evankeliumissa kohtaavat kaksi sukupolvea; vanha profeetta Simeon ja pieni Jeesus-vauva. Simeonille kohtaaminen oli merkittävä. Hänen kerrotaan olleen hurskas, Jumalaan uskova mies. Muiden aikalaistensa tavoin hänkin odotti luvattun Messiaan saapumista. Simeonin kohdalla poikkeuksellista oli kuitenkin se, että hän uskoi pienen vauvan nähdessään löytäneensä etsimänsä ja kaipaamansa. Simeonilla oli vahva usko siihen, että hän ehtisi nähdä Messiaan ennen kuolemaansa. Sen takia hän pysytteli temppelin läheisyydessä. Pyhän Hengen johduksesta hän saapui

temppelille juuri oikeaan aikaan kohdatakseen pienen vauvan. Samaisen Hengen johduksesta hän myös näki vauvassa paljon enemmän, maailman valon. Pidelyään Jeesusta hetken sylissään hän oli valmis lähtemään.

”Minun silmäni ovat nähneet sinun pelastuksesi, jonka olet kaikille kansoille valmistanut; valon, joka koittaa pakanakansoille, kirkkauden, joka loistaa kansallesi Israelille.” Näin Simeon rukoilee ja tulee samalla lausuneeksi jottain hyvin olennaista Jeesuksesta. Jeesus on pelastus, valo, kirkkaus. Toisaalta nämä määritelmät ovat hyvin abstrakteja, mutta samalla kuitenkin niin kuvaavia. Itselleni yksi Raamatun lohduttavimmista lauseista on Jeesuksen määritelmä itsestään maailman valona. Valon vastavoima pimeys on nimittäin pahimmillaan hyvin musertava. Tunne siitä, miten kaikki kaatuu päälle, kun ei näe toivoa oikein missään. Ja tällaisia elämäntarinoita kuulee paljon. Ei ole rahaa, puoliso jättää, läheinen kuolee, terveys pettää, kiusaataan, on yksinäistä jne. Enpä usko, että löytyy ihmistä, joka ei olisi pimeässä laaksossa jossain vaiheessa elämäänsä vaeltanut.

Miten sieltä pimeästä laaksosta pääsee pois? Kun sinne alkaa virrata hiljalleen valoa, vaikka pieniäkin toivonsäikeitä. Ei se mitään, kyllä se siitä, parempaa on vielä luvassa. Tätä kaikkea ja paljon enemmän sisältää puhe Jeesuksesta valona ja kirkkautena. Tämä on myös meidän valtimme kirkkona maailman keskellä. Meille on ihan oikeasti annettu jotain, millä lohduttaa. Tästä meidän on myös saarnattava. Taottava ihmisten päähän uskoa siihen, ettei pimeys ole pysyvä olotila. Se joka seuraa Kristusta, ei kulje pimeässä, vaan hänellä on elämän valo. ■

”Enpä usko, että löytyy ihmistä, joka ei olisi pimeässä laaksossa jossain vaiheessa elämäänsä vaeltanut.”

10.2.

JUMALAN RAKKAUDEN UHRITIE LASKIAISSUNNUNTAI

Liturginen väri: vihreä

Lk. 18:31–43

Virret: 54, 726, 55, 436, -227, 336: 1, 2

Muuta musiikkia: A. Dvorak: Gott, erhöre, nro 3. AD, E. Pyöriä: Jumalan edessä mieleni hiljenee. EP, V. Erkkilä: Suurin niistä on rakkaus. VE, P. Simojoki: Rakkaus on lahja Jumalan. NSV nro 13, ML nro 90, P. Laaksonen: Kaiken takana on rakkaus. KL s. 151

Hengellinen näkökyky

NIKO HUTTUNEN

Laskiaissunnuntain saarnateksti alkaa niin sanottulla kolmannella kärsimysilmoituksella (aiemmat: Lk. 9:22 ja 44), joka tapahtuu jakeessa 9:51 alkaneella Jerusalemin matkalla. Tapahtumapaikkana on saarnatekstin aluksi Galilean ja Samarian rajaseutu (Lk. 17:11), jonne evankeliumi sijoittaa useita keskusteluita. Saarnatekstin keskellä tapahtuu paikanvaihto: Jeesus opetuslapsineen lähtee rajaseudulta ja saapuu Jerikon lähelle, jossa tapahtuu sokean parantaminen.

Ennen kärsimysilmoitusta Pietari ilmoittaa opetuslasten jättäneen kaiken ja seuraavan Jeesusta. Jeesus lupaa moninkertaisen korvauksen tässä ajassa ja ikuisen elämän tulevasa. Kaiken jättämisen teema leimaa siis saarnatekstiä, mikä paaston alkajaisiksi on epäilemättä kiinnostava näkökulma.

Kärsimysilmoituksen ja sokean parantamisen välissä on Markuksella (samoin kuin Matteuksella) keskustelu Sebedeuksen poikien paikoista tulevassa valtakunnassa (ks. kolmas vuosikerta). Luukas on siirtänyt keskustelun ehtoollisen asettamisen jälkeen ja typistänyt sen yleiseksi keskusteluksi suurimmasta opetuslapsesta. Luukkaan evankeliumissa kolmas kärsimysilmoitus saa siis välittömästi seurakseen tilanteen, jossa kärsimys vähenee.

Saarnateksti alkaa viittauksella ennustus-täyttymys-kaavaan. Kaikki on ennalta kirjoitettu, joskaan suoria viittauksia Vanhan testamentin kirjoituksiin ei tässä kohtaa ole. Opetuslasten ymmärtämättömyyttä korostetaan kolmin kertaisesti: he eivät ymmärtäneet, asia oli heiltä salassa eivätkä he käsittäneet. Teemaan palataan Emmaus-perikoopissa (Lk. 24:13–35), jossa kaksi nimeltä mainitsematonta opetuslasta saa opetusta asiassa ja vihdoinkin ymmärtää.

Sokean parantaminen alkaa jouluevankeliumin tavoin vanhatestamentillisella ”Ja tapahtui” -fraasilla, jonka käännös tosin jättää pois. Luukas on tuonut tämän fraasin, jota ei Markuksella tai Matteuksella ole lainkaan. Luukas asettaa näin Jeesuksen toiminnan kielellisestikin vanhatestamentillisten kertomusten kanssa samaan jatkumoon.

Sokean huuto armahduksesta muistuttaa sittemmin kirkolliseksi fraasiksi muodostunutta *kyrie eleison* -huudahdusta. Tässä kohtaa on tosin vain jälkimmäinen sana eli armahtaa-verbi. Herran sijasta sokea sanoo Jeesuksen olevan Daavidin poika, mikä on erittäin avoin messiaanisuuden julistus. Näin avoimesti sitä ei muualla sanota (ks. kuitenkin Lk. 20:41,44).

Sokeaa kuvataan tarkemmin kuin Markuksella tai Matteuksella. Luukas tosin jättää pois Markuksen mainitseman nimen. Luukas toisaalta kuvaa tarkemmin, kuinka sokea erityisesti kysyy, kuka ohi on kulkemassa, eikä vain sattumalta kuule asiasta. Sokea ilmeisesti myös liikkuu huonosti, sillä hänet täytyy erityisesti tuoda Jeesuksen luo.

Keskustelu Jeesuksen ja sokean välillä on lakoninen. Sokea pyytää saada nähdä jälleen (*anablepō*) – hän ei siis ole syntymäsokea. Jeesus parantaa hänet yhdellä sanalla, jonka voisi kääntää kömpelösti ”jälleennäe” (*anablepson*). Sen jälkeen seuraa toteamus uskosta, jonka voisi kääntää toisinkin.

Parantaa-verbin taustalla ei ole kreikan tavallisimmat tätä tarkoittavat verbit *therapeuō* (vrt. terapia) tai *iaomai*, vaan *sōdzō*. Se voidaan kääntää myös sanalla ”pelastaa”, jolloin se voi tarkoittaa esimerkiksi ristiltä pelastamista (Lk. 23:35–39), mutta pelastamista myös sanan hengellisessä merkityksessä (esim. Lk. 18:26). On jokseenkin ilmeistä, että tässä yhteydessä verbiä käytetään sekä konkreettisessa (parantua) että hengellisessä (pelastua) merkityksessä.

Luukas korostaa näön palautumisen ja pelastuksen olevan eri asioita. Pelastaa-verbi on nimittäin perfektissä. Se ilmoittaa, että pelastus on tapahtunut joskus menneisyydessä ja siitä seuraava pelastuksen tila on läsnä.

Ilmeisesti juuri uskon syntyminen on johtanut pelastuksen tilaan.

Näön palautuminen on tähän verrattuna vain yksittäinen episodi, jota kuvataan hetkellistä tapahtumista tarkoitavalla aoristimuodolla. Usko on tullut julki jo sokean huudossa, se johtaa konkreettisenkin näön palautumiseen. Oleellista oli kuitenkin hengellinen näkökyky. ■

13.2.

KATUMUS JA PAASTO TUHKAKESKIVIHKKO

Liturginen väri: violetti tai sininen

Lk. 13:22–30 tai Mt. 6:16–21

Virret: 288, -, 289, 59, 226, 343: 1, 2, 6

Muuta musiikkia: P. Simojoki: Kuule minun ääneni.

ML nro 37, J. Berthier: Nostamme silmämme. MaL

nro 69, O. Bull: Kun hijaisin hetkin. LKM nro 144, A.

L-K: Nyt tartu käteen, Herra. LKM no 147

Kenet Jeesus tunnistaa seuraajakseen?

KATI KEMPPAINEN

Jeesus esittää tässä tiukkaa tekstiä. Jos saarnamies tai –nainen esittäisi nämä ajatukset ilman lähdeviitettä, hän saisi oitis otsaansa suvaitsemattoman tiukkapipon leiman. Siksi Jeesuksen näkemyksiin on syytä perehtyä tarkasti. Hänhän kutsui avosylin luokseen lavean tien kulkijoita, seksityöläisiä, korruptoituneita virkamiehiä ja muita yhteiskunnan hylkiöitä. Yhteiskunnan mallikansalaiset, oppineet ja uskonnolliset johtajat puolestaan saivat kuulla olevansa milloin kyykäärmeitä, milloin leskien sortajia. Aiemmin samassa luvussa Herra itse solvasi hurskasta juutalaista synagogan esimiestä tekopyhäksi.

Kun luemme Jeesuksen kanssakäymisestä ihmisten kanssa, me ilman muuta samaistumme itsekin näihin syntisiin ja laitapuolen kulkijoihin. Heidät Jeesus kutsui luokseen ja heidän synnit hän julisti anteeksi, kun fariseusten nenän edestä lyötiin taivaan portit kiinni. Tottakai samaistumme Jeesuksen rakastamiin ihmisiin, koska haluamme, että Jeesus suhtautuisi meihin samalla tavalla. Ei sen siis väliä vaikka todellisuudessa olisin aivan kelpo kansalainen, hyvämainen pastori, rehellinen tavis, yhteiskunnan tukipilari, tunnettu filantrooppi tai mikä tahansa muu arvostettu henkilö tutkintopapereineen: uskonnollisessa kontekstissa itsestään selvästi samaistumme oppimattomiin kalastajiin, epämääräisiin naisiin ja kuritettuun rahvaaseen. Totta puhuen tämä vaikuttaa varsin epäuskottavalta. Kuka meistä sydämessään tunnustaisi olevansa aivan kuin fariseus tai saddukeus, vaikka ulkoiset tunnusmerkit näiden osalta täytyisivät? Tässä olisi meillä nyt katumuksen ja tarkan mietinnän paikka: onko meiltä ryhdikästä samaistua niihin Raamatun henkilöihin, joita emme oikeasti ole? Entä jos

suostuisimme suoraan myöntämään, että olemme kuitenkin onnistuneet keplottelemaan itsemme sille paremmalle puolelle, emmekä oikeasti haluaisikaan seisoa samassa porukassa seksityöläisten, juoppojen, varkaiden, lasten pahoinpitelijöiden tai persoonallisuushäiriöisten kanssa?

Kyllä on nimittäin kaikkien kannalta helpompaa, ettei kukaan pahennusta herättävä, elämältä haiskahtava välihuutojen huutelija eksyisi esimerkiksi sunnuntaiaamun messuun. Tai ajatellaanpa, että joku rikkoisi sanattomasti sovittuja pelisääntöjämme jumalanpalveluksessa: itkisi tai nauraisi kirkossa silloin, kun siltä tuntuu, haltioituisi, puhuisi kielillä, menisi pois tolaltaan, osoittaisi estotonta kiitollisuutta ja riemua, rukoilisi omia asioitaan ääneen, keskeyttäisi pastorin saarnan kysyäkseen tarkennusta. Kyllä me kokisimme sen yhtä kiusallisenä kuin fariseukset kokivat Jeesuksen rajoja ja perinnäistapoja rikkovan toiminnan. Sekasortohan siitä vain seuraisi ja rauha järkkäisi.

Ikävä kyllä tämän päivän teksti laittaa meidät kohdakkain oman hurskaudemme kanssa. Teksti varoittaa luottamasta siihen, että asiat olisivat niin kuin ne näyttävät olevan. Me, jotka kuvittelemme olevamme Jeesuksen sisäpiiriä, huomaamme viimeisellä portilla, ettemme sitä olekaan. Sen sijaan ohi meidän ja suoraan aterialle Jumalan luokse astelevat ihmiset, joiden saapuminen paikan päälle yllättää meidät täysin – jos olemme edes tienneet heidän olemassaolostaan. Tänä päivänä he tulisivat ennen kaikkea etelästä, sieltä missä kristillinen kirkko kasvaa ennennäkemättömällä tavalla ja joiden kirkollisen hurskauden tavat me kokisimme pöyristyttävinä.

Me marssimme laveaa tietä kohti kadotusta, vaikka saatamme kuvitella olevamme kaidan tien kulkijoita. Syntimme ovat lukemattomat ja raskaat. Me esimerkiksi kulutamme enemmän kuin maapallo jaksaa kantaa. Me keräämme, kahmimme ja varastamme toisten tulevaisuuden. Me vähät piittaamme suurimmasta osasta maailman ihmisiä. Hyväosaisten ja huono-osaisten välinen jako on entistä peruuttamattomampi. Vaalimme mielikuvaa sosiaalisesta tasa-arvosta, vaatimattomuudesta, ahkeruudesta ja rehellisyydestä, vaikka näistä ei ole kuin rippeet jäljellä. Rikkaat rikastuvat, köyhät köyhtyvät meillä ja muualla. Käännyttämme rajoiltamme ihmisiä kuolemaan vainoihin ja väkivaltaan.

Katukaamme hartaasti. Vielä on aikaa kääntyä. ■

”Syntimme ovat lukemattomat ja raskaat. Me esimerkiksi kulutamme enemmän kuin maapallo jaksaa kantaa.”

17.2.

JEEBUS, KIUSAUSTEN VOITTAJA

1. PAASTONAJAN SUNNUNTAI

Liturginen väri: violetti tai sininen

Mt. 4:1–11

Virret: 182, -, 303: 1-4, 405, -, 304: 3, 5

Muuta musiikkia: A. Dvorak: Ich hebe meine Augen auf den Bergen. AD, N. Tuomenoksa: Näin syntisenä, Herra. LKM nro 143, Ruots. säv.: Niin kauan turhaan. LKM nro 148, P. Harling: Hän on kanssasi taiseluissa. MaL nro 79

Jeesus, Kiusaajan Voittaja

ARI OINAS

Ensimmäinen kysymys, joka tulee tänä sunnuntaina esittää, on: ”Kuka Jeesusta kiusasi?”

On tunnettava hieman Kiusaajan henkilöä, jotta tuttu raamatunkertomus ei mene vain toisesta korvasta sisään ja toisesta ulos. Ensinnä kiusaaja ei ollut ruma sarvipäinen vihtahousu eikä lohikäärmeen kaltainen heivlevyjen kansikuvahirviö. Sellaiset paholaiskuvat ovat syntyneet halusta kuvata Paholaisen sisäistä olemusta. Ulkoisesti ja älyllisesti hän on jotain aivan muuta.

Jumala on todennut, että Paholaisen luodessaan tämä oli täydellisistä täydellisin, täynnä viisautta, itse kauneus (Hes. 28:12–14). Jo kauan sitten hän kuitenkin lumoutui niin omasta kauneudestaan ja älystään, että alkoi havitella vain sitä, mikä korottaa häntä itseään. Niinpä hän menetti asemansa ja Mikael astui kerubeista hänen tilalleen uudeksi ylienkeliksi. Sellaista viisautta, jota Jumala arvostaa ei Saatanasta enää löydy. Nyt hän on Pimeyden ruhtinas, joka toimii maailman valtioiden ja kuninkaiden taustalla maailman todellisena hallitsijana ja kuninkaana. Yhä hänen vetovoimansa on suurempi kuin yhdenkään maailman huipunnäyttelijän, artistin tai poliitikon. Myös hänen ulkonäkönsä on edelleen niin upea, että mykistyisimme pelkästä ihailusta, jos hänet näkisimme. Omilla ansioillaan hän saisi helposti kaikki Nobelin palkinnot joka vuosi. Myös hänen psykologiset manipulointitaitonsa ovat yhä vailla verta.

Jeesuksen vieressä autiomaan keskellä seisojien ylivertaisella älyllä varustettu olento, jonka jokainen ilme, ele ja sana näytti kielivän suunnatonta myötätuntoa nälän vai-vaamaa Jeesusta kohtaan. Täynnä rakkautta oleva ääni sa-

noi: ”Jos kerran olet Jumalan Poika, niin käske näiden kivi- vien muuttua leiviksi.” Ei Paholaisen sanoissa ollut sarkasmin häivääkään, vaan auttamisen halu näytti todelliselta. Ensitöikseen Saatana tarttui ihmisen perustarpeeseen, ruokaan. Hirvittävä nälkä voi saada tekemään mitä vain, saati sitten ottaa vastaan apu myötätuntoiselta lähimmäiseltä, sillä sellaiselta Saatana siinä vieressä vaikutti.

Kun se ei onnistunut, hän tarttui toiseen aseeseen, joka on jokaisessa meissä oleva hyväksytyksi tulemisen ja omine arvojemme puolustamisen tarve. Myös tällä kertaa hän käytti osin samaa menetelmää kuin oli käyttänyt aiemmin, ja muinoin myös Aatamin ja Eevan kohdalla. Saatanan esittämien ”jos kerran olet” ja ”onko Jumala todella sanonut” kysymysten tarkoitus oli synnyttää halu todistaa epäilevälle lähimmäiselle todeksi tämän varovaisesti epäilemä asia. Saatana yllytti pitämään todistuspuheenvuoron. Aina sellaiselle ei ole kuitenkaan oikea hetki. Veihän todistuspuheenvuoron pitäminen Aatamin ja Eevan ojasta allikkoon. Vastaavasti todistelu hyppäämällä temppelin harjanteelta alas ihmisten täyttämälle aukealle olisi vain nostanut Jeesuksen kaikkien huulille keisarin kaltaisena jumalolentona, jota enkelitkin kaikkien nähden palvelevat. Yhtäkään ihmistä Jeesus ei olisi siten kuitenkaan tullut auttaneeksi, vaan ainoastaan korottaneeksi itsensä.

Viimeisenä aseenaan Saatana päätti laittaa kaikki peliin. Enää hän ei puhunut puolitotuuksia vaan näytti Jeesukselle hallitsemansa maailman kaikki valtakunnat ja niiden loiston. Viimeisenä yrityksenään (tällä erää) Saatana ei luvannut Jeesukselle mitään mielikuvituksen tuotetta, vaan jotain, mikä todellakin oli hänen annettavissa. Se on maailma, joka on yhä täynnä käsittämättömiä rikkauksia, loistoautoja, huviloita, haute couturea ja kaikkinaista loistoa. Myös Jeesus pääsisi siitä osalliseksi ja saisi kokea saman suunnattoman vallan hurmion, mistä Saatana nauttii joka päivä. Maailma on monilta osin kuva juuri Saatanan ihanteista, joihin kuuluu vallan, nautintojen, rikkauksien, kauneuden ja täydellisen itsemääräämisoikeuden ihailu, jonka myötä voi luopua kaikista pidäkkeistään ja olla viimein täydellisen vapaa. Sitä hän nyt tarjosi Jeesukselle.

Jeesus kieltäytyi. Saatanan on täytyntä olla todella järkyttynyt. Miten Jeesus voi kieltäytyä siitä, mitä hän arvostaa itse kaikkein eniten? Vihaa täynnä hän ei kyennyt sanomaan mitään, vaan jätti Jeesuksen rauhaan. Jeesus säilytti todellisuudessa tosi vapautensa, josta mekin voimme olla osallisia, kun uskomme häneen. Se on vapautta, jota Kiusaaja ei voi käsittää. ■

24.2.

RUKOUS JA USKO

2. PAASTONAJAN SUNNUNTAI

Liturginen väri: violetti tai sininen

Mt. 15:21–28

Virret: 277: 1-4, -, 440, 229, 223, 277: 5

Muuta musiikkia: J. Duda: Puun rukous. JD, Trad., sov. Ahti Sonninen: Koska valaisee kointähtönen. HH nro 65, B. Mansell Ramsey: Ylennän sieluni. LKM nro 161, J. Salminen: Pienen ihmisen huuto. NSV 54, P. Laaksonen: Sinun kanssasi, Jeesus. KL s. 79

Minä suojelen sinua kaikelta

SATU SAARINEN

Evankeliumitekstissä tapaamme tyytynyt Jeesuksen! Kiusallista, mutta ymmärrettävää: hänelläkin oli tapana haastaa ihmisiä joskus yllättävälläkin tavalla. Saarnateksti antaa mahdollisuuden tutkia Jeesuksen asennetta kulttuurihistoriallisesta ja poliittisesta näkökulmasta ja selittää käsillä olevaa kohtaamista myös pelastushistoriallisesta näkökulmasta.

Itse saarnaisin tällä kertaa yksinkertaisesti pyhäpäivän nimen innoittamana. Mitä merkitsee rukous, mitä usko?

Tätä kirjoittaessani olen valvonut kaksi yötä sairaan lapsen vuoteen vierellä. Tasan viisi vuotta sitten valvoin öitä isäni kuolinvuoteella, viimeiseen aamuun asti. Jokainen vastaavissa tilanteissa valvonut tietää, että kipulääkkeen, hyvän asennon etsimisen ja silittämisen jälkeen tehtävissä ei ole enää paljoakaan. Ja silti tehtävissä on paljon.

Tehtävissä on heittäytyä ja jättäytyä, uskoa ja rukoilla. Ääneen tai äänettä, koskettamalla, silittämällä ja halaamalla, olemalla läsnä.

Ultra Bran vuosien takainen biisi kertoo suojelevista käsistä. ”Minä suojelen sinua kaikelta, mitä ikinä keksitkin pelätä. Ei ole sellaista pimeää, mitä minun hento käteni ei torjuisi.” Hennotkin kädet ovat sielun syvyyksien malja. Psalmissa 119 sanotaan: ”Minä kannan sieluani aina kädessäni.” Se, mikä on sydämellämme, sielullamme rukouksena, on käsissämme. Käsistämme sen päästämme ja kannamme Jumalalle. Jäämme avoimin kämmenin odottamaan ja olemaan. Käsillämme koskettamme läheisiä ja lähimmäisiä, välittäen rakkautta, jonka itse olemme vastaanottaneet Isän kädestä.

Myös päivän virsi ehdotus 477 puhuu samasta asiasta: ”Saan tuskassa koskettaa Isän kättä.

Hän kasvonsa voi salata, vaan armoonsa ja rauhaansa myös silloin minut peittää.”

Kätten kosketuksen merkitys ja voima on huikkea. Käsilämmme voimme kantaa niin konkreettisia asioita ja esineitä kuin näkymättömiä aarteita. Kädet torjuvat pienieleisesti ja kutsuvat huomaamatta. Ristityt kädet ilmaisevat rukousta ja luottamusta. Yhtä hyvin voisimme rukoilla tyhjätkädet avoimina.

Saarnassa voisikin ottaa yhteisen rukousmeditaation, jossa perinteisen ristirukousasennon sijaan jättäytyään Jumalan eteen avoimin, tyhjin käsin. Mielen hiljentäminen ja tyhjentäminen keskittymisen ja meditaation kautta auttaa tässä. Kun avaamme sielumme Jumalalle, hän voi täyttää sen. Kun uskallamme luopua määrittelyistä, totuudelle, rauhalle ja rakkaudelle jää meissä tilaa.

Kaunis käsimediaatio löytyy Wifrid Stinissenin Kristilinen syvämietiskely -kirjasta. Siinä asetetaan kädet päällekkäin, kämmenet ylöspäin ja sormenpäät vastakkaisiin suuntiin siten, että vasen käsi lepää oikean päällä. Peukalot kohtaavat ja koskettavat. Sylissä lepäävät kädet puhuvat omaa kieltään rukoilijan asennosta ja asenteesta: Jumala, olen edessäsi avoin kulho, vuodata rakkautesi ja rauhasi minuun. Tyhjätkädet ovat vapaat kädet. Vain sielumme lepää niissä.

Jos meditaatio tuntuu vieraalta, saarnaan voi liittää keskusteluosion. Senkin turvallisuuden takaamiseksi on hyvä, jos saarnaaja ja seurakunta tuntevat toisensa ja luottavat toisiinsa. Kirkkotilakin asettaa keskustelulle raamit; suuressa katedraalimaisessa tilassa ei ole luontevaa huudella takapenkkiin, että ”mites sä rukoilet”. Pienet kappelit, joissa ollaan fyysisestikin toinen toistemme lähellä, kutsuvat vaitta epämuodollisempaan saarnaamisen tapaan, liikkuvuuteen ja dialogisuuteen.

Voi olla turvallista ja hedelmällistä miettiä yhdessä uskon määritelmiä vaikka klassisia määritelmiä hyväksi käyttäen. Lapsuuden iltarukouksista pääsee mukavasti keskustelun alkuun. Entäpä päivän evankeliumin kanaaniilaisnainen? Millainen hänen rukousasentonsa oli, entä asenne?

Keskustelusaarna kysyy suurta herkkyyttä siinä, että ihmisten ajatukset ja tunteet tulevat huomioiduksi. Papin ei tarvitse, eikä hän saa olla oikeaoppinen selittäjä, vaan hänen tulee ottaa tosissaan keskustelun avaama maailma ja mahdollisuus. Pahitteeksi ei ole uskallus antautua rukouksen hengessä avoimin käsin ja mielin siihen todellisuuteen, joka yhteisestä keskustelusta avautuu. ■

”Mitä merkitsee rukous,
mitä usko?”

KIRJOITTAJAT

KATI ELORANTA
Seurakuntapastori,
Tampereen Kalevan seurakunta

NIKO HUTTUNEN
Uuden testamentin eksegetiikan dosentti,
Helsingin yliopisto

KATI KEMPPAINEN
TT, Kasvatussihteeri,
Suomen Lähetysseura

VIRRET JA MUSIIKKI

NINA TILLI
A-kanttori, Meilahden seurakunta

LAULUJEN LÄHTEITÄ:

AD= Antonin Dvorak: Biblische Lieder, nro 9.

EJR= Einojuhani Rautavaara. Yksinlauluja 1.
Fennica Gehrman Oy, Helsinki 2001.

EM= Erkki Muukkonen: Hymni. Erkki
Muukkosen omaiset: Marjatta Muukkonen
050 563 3199 ja Petri Muukkonen 050 537 2806.

EP= Esa Pyöriä, Savonlinna-Säämingin kanttori,
esa.pyoria@evl.fi tai 050 567 2005 tai 044 776
8040.

EW= Eleanor Whitsett: Six sacred songs for organ
and piano. National Music Publishers B010.

EX= Excelcior I. 32 hengellistä yksinlaulua
pianon
tai urkujen (harmonin) säestyksellä. Oy. R. E.
Westerlund Ab, Helsinki.

HH= Hartaisiin hetkiin, hengellisiä lauluja. Bells,
Oulu 2007.

IK= Ilkka Kuusisto: Minä olen mailman valkeus.
Meilahden seurakunnan nuotit, ota yhteys
Nina Tilli.

JD= Jörg Duda: Puun rukous. Ota yhteys Nina Tilli.

JL= Jaakko Löytty: Arkivirsiä. Gummerus
Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2002.

JSB= Johann Sebastian Bach: Hengellisiä lauluja.
WSOY, Porvoo 1984.

KEG= Kaj-Erik Gustafsson: Psalmista 8. Sulasol, S936.

KJM= Koska meillä on joulu, Kauneimmat
joululaulut. Edition Fazer, Helsinki 1971.

ARI OINAS
Halikon aluekappalainen,
Salon seurakunta

SATU SAARINEN
FT, Kappalainen,
Karjasillan seurakunta

KL= 100 Kauneinta laulua. Anna-Mari Kaskinen ja
Petri Laaksonen. Karisto Oy:n kirjapaino,
Hämeenlinna 2003.

LKM= Laula kaikki maa. Suomen Lähetysseura.
Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1991.

MaL= Matkalauluja. Kirjapaja, Gummerus
Kirjapaino Oy, 2001.

ML = Messulauluja. Kirjapaja Oy 1997.

MR= Max Reger: Zwölf geistliche Lieder, op. 137.
Edition Peter 9957.

NSV= Nuoren seurakunnan veisukirja 2010.
Kariston Kirjapaino Oy, Hämeenlinna 2010.

OS= Othmar Schoeck: Psalm 100. [http://www.
othmar-schoeck.ch/](http://www.othmar-schoeck.ch/) tai Nina Tilli

P= Felix Mendelssohn: Oratorio Paulus, op. 36.
Bärenreiter.

SJ= Suomalainen joulu. Bells.

UML= Uusia messulauluja. Kirjapaja, Gummerus
Kirjapaino Oy, 2007.

UML= Uusia messulauluja. Kirjapaja, Gummerus
Kirjapaino Oy, 2007.

VE= Vesa Erkkilä 050 587 3040 tai vesa.erkkila@evl.fi.

Jos tarvitset apua jonkin nuotin löytämisessä, ota
yhteyttä nina.tilli@evl.fi tai 050 387 7157.

**KIRKON AKATEEMISET —
KYRKANS AKADEMIKER AKI R.Y.**
Perustettu 25.1.2001

PAPPSLIITTO PRÄSTFÖRBUNDET

**SUOMEN KIRKON PAPPSLIITTO
FINLANDS KYRKAS PRÄSTFÖRBUND R.Y.**
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Pappisliitto**
Eija Nivala
Alavieskan seurakunnan
kirkkoherra, TM
Puh. (08) 4309 602
GSM 050 5762 110
eija.nivala@evl.fi

**SUOMEN KANTTORI-URKURIILITTO
FINLANDS KANTOR-ORGANISTFÖRBUND R.Y.**
www.skul.fi
kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriliitto
Eero Annala
Keravan seurakunnan A-kanttori, MuM
Puh. 0400 378 048
eero.annala@evl.fi

AKIN TOIMISTO

Akavatalo, Rautatieäisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoinna arkisin klo 9-15
Puh. (09) 4270 1503, faksi (09) 148 5875
toimisto@akiliitot.fi
Edunvalvontaan ja työsuhteeseen liittyvät
kysymykset osoitteeseen edunvalvonta@akiliitot.fi

Toiminnanjohtaja
Esko Jossas, TT
Puh. (09) 4270 1507
GSM 050 511 6683
esko.jossas@akiliitot.fi

Apulaistoiminnanjohtajat
Annamari Jokinen, VTM
Puh. (09) 4270 1505
GSM 040 865 6630
annamari.jokinen@akiliitot.fi

AKIn neuvottelu- ja
luottamusmiestointima, AKIn
alaosastotoiminta, Kanttori-urkuriliiton
hallinto, kanttorien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Merja Laaksamo, pastori, TM
Puh. (09) 4270 1506
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi

Cruxin päätoimittaja, AKIn viestintä,
Pappisliiton hallinto, opintomatkat,
pappien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Opiskelijasiemä
Annukka Ruusula, kanttori, MuM
Puh. (09) 4270 1502
GSM 050 518 4038
annukka.ruusula@akiliitot.fi

Kanttori-urkuriliiton opiskelijatoiminta,
neuvonta opiskelijoiden
harjoittelu- ja työllistymiskysymyksissä

Vesa Engström, teol.yo
Puh. (09) 4270 1501
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi
Pappisliiton opiskelijatyö, neuvonta
opiskelijoiden harjoittelu-, mentorointi-
ja työllistymiskysymyksissä

Johdon assistentti
Tuula Anttonen, HSO-sihtööri
Puh. (09) 4270 1513
tuula.anttonen@akiliitot.fi

AKI-hallinnon ja johdon assistentti,
Pappisliiton hallintoelinten
pöytäkirjanpitiäjä, matka- ja
kokousjärjestelyt, Internet-kotisivut

Anne Taanila
Puh. (09) 4270 1517
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja maksuliikenne

Toimistosihteerit
Tuija Kukkonen, yo-merkonomi
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Jäsenyysasiat, alaosastot,
luottamusmiessurssit

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi
Cruxin toimitussihtööri,
jäsenyysasiat, opintomatkat

ERITYSKOULUTETTUIEN TYÖTÖMYYSSASSA

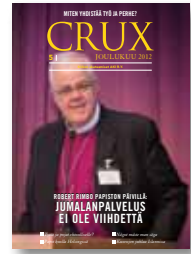
Asemamiehenkatu 2 C,
00520 Helsinki

Puh. (09) 7206 4343 ma–to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212
erityskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Arvottava palkinto on n. 850 euron
arvoinen Applen iPhone.

Anna palautetta
lehestä ja voita
iPhone!

Samalla voit antaa
aihe-ehdotuksia ja vaikuttaa
lehden sisältöön.
Vastaa heti lyhyeen
kyselyyn osoitteessa
www.mcipress.fi/lukijakyselyt

Vastaaminen on helppoa.

1. Kirjautu osoitteeseen
www.mcipress.fi/crux
2. Merkitse numerosarja 0248
3. Tämän jälkeen pääset
lukijakyselyyn klikkaamalla
Lähetä-painiketta.

Ja sitten vain onnea arvontaan!

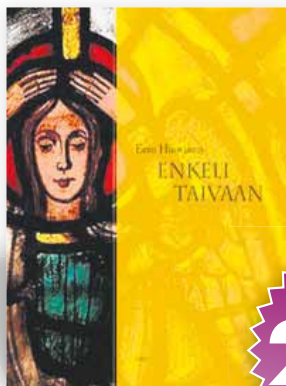
Lukijakyselyyn voi vastata kahden viikon sisällä
lehden ilmestymisestä. Kyselyyn voivat osallis-
tua kaikki MCI Press Oyn tuottamien lehtien
lukijat. Voit osallistua kyselyyn jokaisen ilmes-
tyvän numeron yhteydessä, mutta vain yhdellä
vastauksella lehden numeroa kohden. Kysely ja
arvonta koskevat lehtiä, jotka ilmestyvät syyskau-
della 2012. Palkinnon arvontaan osallistuvat kaikki
vastanneet. Palkinto arvontaan 2.1.2013. Voittajalle
ilmitetaan sähköpostitse tai kirjeitse.

Laajan valikoiman ja hyvän palvelun kristillinen kirjakauppa, josta löydät kaikkien kustantajien kristilliset kirjat, hengelliset äänitteet ja lahjatavaraa. Tervetuloa ostoksille myymälään ja verkkokauppaan!

SACRUM

Kaikkea maan ja taivaan väliltä.

22⁹⁰

Eero Huovinen

Enkeli taivaan

Kauniissa kirjassa Huovinen kertoo lempivirtensä tarinan. Martti Lutherin jouluvirsi on jouluvirsistä lauletuin, vähitellen etenevä jännityskertomus, johon kaikki voivat laulaessaan osallistua. Miksi Jumalan edessä ei kelpaa kunnia, ei korkeus, valta, kulta eikä kunnia? Miksi seimi on niin tärkeä ja mikä rooli enkelillä on virren aloittajana?

22,90 (29,60) WSOY

37⁸⁰

Raimo Hakola, Outi Lehtipuu

Alussa oli sana

Kirkkokäsikirjan evankeliumitekstien kommentaari, 1. vuosikerta

Ajantasainen suomalainen kommentaariteos Kirkkokäsikirjan ensimmäisen vuosikerran mukaisiin evankeliumiteksteihin.

tekijät ottavat tekstien selityksissään huomioon niin uusimman tutkimuksen kuin perinteisen tulkintahistorian.

37,80 (42,00)

KIRJAPAJA

26⁹⁰

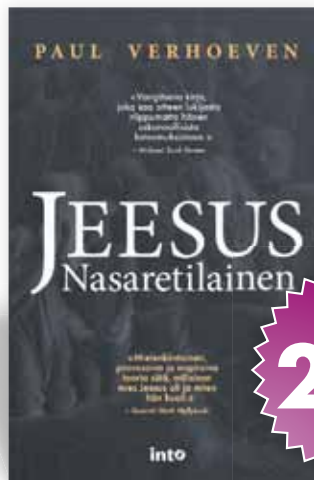
Kari Kuula

Kotona kristinuskossa

Kriittinen ja omakohtainen teos uskomisen mahdollisuuksista. Kuula käy läpi kristinuskon keskeiset näkemykset selkeästi ja ymmärrettävästi.

26,90 (29,90)

KIRJAPAJA

29⁹⁰

Paul Verhoeven, Rob van Scheers

Jeesus Nasaretilainen

Kirja riisuu myyttisen Jeesuksen ja paljastaa miehen, jolla oli paljon yhteistä muille historian merkittävälle poliittisille johtajille – ihmisille, jotka uskoivat, että muutos tulee heidän elinaikanaan.

29,90 (35,00)

INTO KUSTANNUS

* . MK8 1 *

Cruxin toimitus toivottaa
kaikille lehden lukijoille

*rauhallista
joulua*

